

Opetushallituksen

TILINPÄÄTÖS 2017

Opetushallituksen johtokunta 28.2.2018

Sisällys

1. Toimintakertomus	3
1.1. Johdon katsaus	3
1.2. Tuloksellisuus	4
1.3. Vaikuttavuus	6
1.3.1. Opetushallituksen toiminnan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	6
1.4. Toiminnallinen tehokkuus	23
1.4.1. Toiminnan tuottavuus	23
1.4.2. Toiminnan taloudellisuus	23
1.4.3. Maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat	26
1.5. Tuotokset ja laadunhallinta	43
1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	43
1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	44
1.5.3. Valtion oppilaitosten keskeiset tuotokset	44
1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	50
1.6.1. Henkilöstön määrä ja rakenne	51
1.6.2. Työtyytyväisyys	51
1.6.3. Toimitilat	52
1.7. Tilinpäätösanalyysi	53
1.7.1. Rahoituksen rakenne	53
1.7.2. Talousarvion toteutuminen	53
1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma	54
1.7.4. Tase	55
1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	56
1.9. Arviointien tulokset	56
1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	57
1.10.1. Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	57
1.10.2. Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	57
2. Opetushallituksen talousarvion toteumalaskelma	58
3. Opetushallituksen tuotto- ja kululaskelma	70
4. Opetushallituksen tase	71
5. Liitetiedot	73
6. Allekirjoitukset	91

TILINPÄÄTÖSLASKELMINEN LIITTEET

- Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus
- Liite 2 Nettotuetut tulot ja menot
- Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset
- Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9 Talousarvitaloudesta annetut lainat
- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat
- Liite 12 Valtiontakaukset, -takuut sekä muut monivuotiset vastuut
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 15 Velan muutokset
- Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio
- Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

MUUT LIITTEET

- Liite 18 Opetushallituksen myöntämät avustukset
- Liite 19 Opetushallituksen (virasto) henkilöstöä koskevat tunnusluvut
- Liite 20 Valtion oppilaitosten henkilöstöä koskevat tunnusluvut
- Liite 21 Vuonna 2017 maksetut valtionavustukset ja apurahat (siirtotalouden kulut)

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Vuosi 2017 oli uuden Opetushallituksen ensimmäinen toimintavuosi. Viraston toimintaa ja organisaatiota koskeva uusi lainsäädäntö ja viraston työjärjestys tulivat voimaan vuoden alusta. Myös muut uuden viraston toiminnan käynnistämiseen liittyvät toimenpiteet saatiin toteutettua niin, että virasto suoriutui sille kuuluvista tehtävistä asianmukaisesti ja hallitusti ilman katkoja. Uutta virastoa koskevat valmistelut toteutettiin tiiviissä yhteistyössä henkilöstön kanssa. Vanhan Opetushallituksen ja Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn koko henkilöstö, yhteensä 364 henkilöä, siirtyi uuden viraston virkamieheksi.

Tampereen yliopiston yhteydessä aikaisemmin toiminut valtionosuuksien laskentayksikkö (Valos) ja sen viisi työntekijää siirtyivät Opetushallitukseen maaliskuun alusta. Opetushallitus vuokrasi Tampereen yliopistolta toimistotilan, jossa laskentayksikön työtä on jatkettu.

Uudelle Opetushallitukselle hyväksyttiin kevään aikana koko henkilöstön osallistaneessa prosessissa visio ja missio sekä määriteltiin viraston toimintatavat. Viraston toiminnan kehittämistä varten käynnistettiin OPH 2.0 hanke, jossa on neljä teemaa ja niissä yhteensä seitsemän ohjelmaa. Hankkeen teemat ovat oppimisen digitaalinen ekosysteemi, kokonaisoppimisen polku, laadukkaat asiakas- ja tietopalvelut ja vaikuttavat ohjaustyökalut. Ohjelmien vetäjät ja ryhmät koottiin tehtäviin ilmoittautuneista henkilöistä. Ohjelmien tuloksia on käsitelty laajasti henkilöstötilaisuuksissa ja pääjohtajan johtotiimissä. Kolmen ohjelman osalta siirrytään vuoden 2018 alusta toimeenpanovaiheeseen ja neljän ohjelman työstämistä jatketaan.

Opetushallituksessa käynnistettiin toukokuussa kokeilukeskukseksi nimetyn, suoraan pääjohtajan alaisuuteen sijoitetun yksikön toiminta. Kokeilukeskuksen tehtävänä on huolehtia kokeilujen, kehittämisen ja innovaatioiden tukemisesta ja koordinoinnista sekä niissä syntyneiden toimintamallien ja tiedon levittämisestä sekä innovatiivisuutta tukevan toimintakulttuurin edistämisestä yhteistyössä Opetushallituksen muiden yksiköiden kanssa. Kokeilukeskukseen on sijoitettu viisi virkamiestä.

Pääjohtajan alaisuudessa aloitti toukokuussa myös koulutusviennin edistämisestä huolehtiva ryhmä, jonka vastuulla on Education Finland -koulutusviennin kasvuohjelma. Ryhmään kuuluu kolme virkamiestä.

Alkuvuodesta jatkettiin opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa työryhmässä valmistelua Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) ja Ylioppilastutkintolautakunnan kanslian liittämiseksi Opetushallituksen erillisyyksiköiksi. Asiaa koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle huhtikuussa 2017 ja eduskunta hyväksyi esitykseen sisältyvät lait toukokuussa, jonka jälkeen tasavallan presidentti vahvisti lait kesäkuussa. Opetushallituksesta annetun lain mukaan Opetushallitus toimii erillisyyksikköjensä hallintovirastona ja järjestää näiden hallinto- ja tukipalvelut vuoden 2018 alusta lukien. Erillisyyksiköt säilyttävät riippumattoman asemansa niille kuuluvien substanssiasioden hoitamisessa. Uudistuksen toimeenpanon valmistelua varten asetettiin Opetushallituksen, Karvin ja Ylioppilastutkintolautakunnan kanslian virkamiehistä koottu projektiorganisaatio, johon kuuluivat myös henkilöstön edustajat.

Merkittävimpiä lainsäädäntö- ja muita kehittämishankkeita, joissa Opetushallitus oli vuoden 2017 aikana mukana olivat ammatillisen koulutuksen reformi sekä valtakunnallisia opinto- ja tutkintorekistereitä koskeva lainvalmistelu- ja tietojärjestelmähanke. Ammatillisen koulutuksen reformiin valmistauduttiin

yhteistyössä ministeriön, koulutuksen järjestäjien ja sidosryhmien kanssa. Opetushallitus hyväksyi yhteensä 110 uutta ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvaa tutkinnon perustetta. Osana ammatillisen koulutuksen reformia Opetushallituksen yhteydessä toimivat tutkintotoimikunnat (91) lakkautetaan kesäkuun 2018 loppuun mennessä ja vuoden 2018 alusta aloittavat työskentelynsä uudet työelämätoimikunnat (40).

Maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden kotoutumisen ja koulutuksen edistämiseksi koulutustiedotusta ja ohjausta on kehitetty ja koottu yhteen mm. osallistumalla aktiivisesti opetus- ja kulttuuriministeriön turvapaikan hakijoiden koulutustyöryhmään.

Opetushallitus jatkoi uusien varhaiskasvatussuunnitelman, esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanon tukemista. Aikuisten perusopetuksen perusteet annettiin kesäkuussa 2017 ja opetussuunnitelmasuositus vapaan sivistystyön uuteen maahanmuuttajakoulutukseen joulukuussa 2017. Uusien perusteiden toimeenpanoon tuotettiin tukimateriaalia ja järjestettiin koulutuksia. Esi- ja perusopetuksen osalta toteutettiin syyskuussa 2017 opetussuunnitelmaseuranta, jonka tulokset julkistetaan vuonna 2018. Opetushallitus antoi uudet taiteen perusopetuksen perusteet yhdeksälle eri taiteen alalle.

Uutena tehtävänä Opetushallitus teki sopimukset tekijänoikeuslakiin perustuvista kopiointi- ja muista käyttöoikeuskorvauksista tekijänoikeusjärjestöjen kanssa.

Opetushallituksen tehtävänä on kansainvälistymisen edistäminen, jota tuetaan erilaisten ohjelmien avulla. Ohjelmiin osallistuvien määrä kasvoi edellisvuodesta yli seitsemän prosenttia ja ylitti asetetun tavoitteen. Voimakkainta kasvu oli Erasmus+ -ohjelmassa ja kaikkiaan ohjelmiin osallistui 26 153 henkilöä. Tutkinnon tunnustamispäätöksiä tehtiin kaikkiaan 876 kappaletta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen nimeämät selvityshenkilöt tekivät selvityksen ministeriön ja Opetushallituksen työnjaosta ja yhteistyöstä sekä esittivät lukuisia kehittämissuhteita. Ehdotukset eivät johtaneet vielä kertomusvuonna toimenpiteisiin.

1.2. Tuloksellisuus

Opetushallitus suoriutui lakisääteisistä ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tehdyssä tulossopimuksessa sovituista tehtävistä eräitä vähäisiä poikkeamia lukuun ottamatta tavoitteiden mukaisesti. Poikkeamiin oli suurimpana syynä lainsäädännön viivästyminen. Tavoitteiden saavuttamista kuvataan tarkemmin jäljempänä tässä kertomuksessa.

Opetushallituksen organisaatio ja johtamisjärjestelmän kehittäminen ovat käynnissä asiakaslähtöisyyden lisäämiseksi

Uuden viraston toiminta jaettiin vuoden 2017 alusta voimaan tullessa työjärjestyksessä kuuteen osastoon ja niiden sisällä 16 yksikköön. Osastot ovat: Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus, Ammatillinen koulutus, Ruotsinkielinen koulutus ja varhaiskasvatus, Kansainvälistymispalvelut, Koulutustoimialan palvelut ja Hallintopalvelut. Suoraan pääjohtajan alaisuuteen sijoitettiin viestintäyksikkö, kokeilukeskuksyksikkö, koulutusvientiasiat ja sisäinen tarkastus. Uuden viraston perustamiseen liittyviä synergiaetuja lähdettiin ensi vaiheessa tavoittelemaan yhdistämällä aikaisempien virastojen hallintopalvelut ja viestintätehtävät. Vuoden 2018 alusta lukien hallinto- ja tukipalveluita

tuotetaan keskitetysti myös Opetushallituksen erillisyyksikköinä toimivalle Karville ja Ylioppilastutkintolautakunnan kanslialle. Laajempi organisaatiotarkastelu ja johtamisjärjestelmän uudistus on tarkoitus valmistella osana Opetushallituksen toiminnan kehittämistä vuoden 2018 aikana.

Opetushallituksen toiminnan kehittämisen keskeisenä tavoitteena on asiakaslähtöisyyden lisääminen. Asiakaslähtöisyys on lähtökohtana niin organisaatiota ja johtamisjärjestelmää uudistettaessa kuin sähköisiä palveluja kehitettäessä. Myös käynnissä olevat Opetushallituksen kehittämisohjelmat (OPH 2.0) tähtäävät viraston toimintakulttuurin muuttamiseen entistä enemmän asiakkaat huomioon ottavaksi.

Kohti parempaa tuottavuutta ja asiakaspalveluja sähköisillä palveluilla – valmiudet vastata uusiin ja muuttuviin tarpeisiin

Opetushallituksessa otettiin kertomusvuonna käyttöön sähköinen asianhallintajärjestelmä ja valtionavustusten käsittelyjärjestelmää kehitettiin edelleen toiminnan tehostamiseksi. Jo aiemmin käyttöönotettua ePerusteet palvelua kehitettiin parantamaan opetussuunnitelmien laatimista ja jakamista sähköisesti. Digitaaliset palvelut tehostavat toimintaa, kun resursseja vapautuu manuaalisesta työstä muuhun toimintaan, ja parantavat asiakaspalvelua. Järjestelmien käytön laajentamista ja kehittämistä jatketaan tulevinä vuosina.

Kokonaisarkkitehtuurityö jatkuu ottaen huomioon toimintaympäristö ja siinä tapahtuvat muutokset. Arkkitehtuurityöllä varmistetaan toiminnan, tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus. Digitaalisten palveluiden koordinaatioryhmä on nimitetty syksyllä 2017, ja osana sähköisten palveluiden kehittämistä tehdään arkkitehtuuriarvioinnit kaikista kehittämisprojekteista.

Opetushallituksen verkkopalvelujen (oph.fi ja edu.fi) uudistaminen on käynnistetty toisella vuosipuoliskolla, alkuvuoden visio- ja missiotyön pohjalta. Julkaisualustan kilpailutus on toteutettu vuoden vaihteessa 2017-2018. Valtiokonttorin digitiimi D9 on tukemassa Opetushallituksen verkkoläsnäolon strategian uudistamistyötä. Myös uusi digitaalinen asiakaspalveluratkaisu otetaan käyttöön vuoden 2018 aikana.

Opetushallitus järjestää toimintansa taloudellisesti ja tuottavasti

Opetushallitus on pyrkinyt sovittamaan toimintansa sille osoitettuihin määrärahoihin valtion talousarviossa. Lisäksi Opetushallitus on tulossopimuksessa opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sopinut kehittämismäärärahoista sekä hankkinut myös muuta ulkopuolista rahoitusta kehittämistyöhön. Maksullisesta palvelutoiminnasta saadaan myös lisärahoitusta toimintaan. Kustannuksia on pyritty hallitsemaan muun muassa sillä, että niin virkojen vakinainen kuin väliaikainen täyttö vaatii aina pääjohtajan hyväksymisen. Talouden sopeuttamispyrkimyksistä huolimatta perustoiminnan kustannukset ylittävät noin 2,7 milj. eurolla perustoimintaan valtion talousarviossa 2018 osoitetut määrärahat.

Opetushallitus vahvistaa kestäväen kehityksen mukaista toimintaa (Agenda 2030)

Opetushallitus on sisällyttänyt opetussuunnitelmien perusteisiin ja ammatillisten tutkintojen tavoitteisiin kestäväen kehityksen Agenda 2030 mukaisia tavoitteita. Samoja tavoitteita on otettu mukaan hakukriteereihin Opetushallituksen jakaessa rahoitusta valtionapuina tai eri ohjelmien kautta.

Opetushallitus kehittää valtion oppilaitosten tulosoajasta

Valtion oppilaitosten menotaso on saatu usean vuoden työn tuloksena sopeutettua kehityksen ja talousarvion mukaiselle tasolle. Niin ikään valtion oppilaitosten maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudet ovat nousseet edellisistä vuosista, osin merkittävästikin.

1.3. Vaikuttavuus

1.3.1. Opetushallituksen toiminnan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden aikaan saamiseksi Opetushallitus käyttää (elementteinään) opetussuunnitelmien sekä tutkintojen perusteiden laadintaa ns. normatiivista ohjausta, informaatio-ohjausta mm. kattavana koulutus- ja julkaisutoimintana, erilaisia kehittämistoimenpiteitä mm. verkostojensa avulla sekä laajamittaista hankerahoitusta hyödyntäen niin kansallisia kuin kansainvälisiä rahoituslähteitä. Vaikuttavuuden aikaan saamiseksi liikkuvuus ja erilainen koulutusyhteistyö ovat avainasemassa. Vaikuttavuuden näkökulmasta merkittävän lisänsä tuovat myös ennakoititiedon hyödyntäminen, tieto- ja seurantapalvelut mm. kansainvälinen tiedonvaihto sekä verkkopalvelukanavana Oppijan palvelut sekä KOSKI-palvelu.

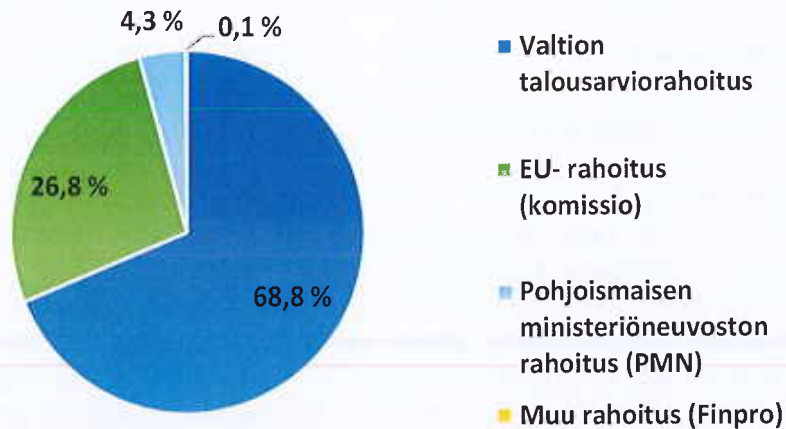
1.3.1.1 Siirtomenojen rahoituslähteet ja jakautuminen tuensaajittain

Valtionavustuksiin ja apurahoihin Opetushallituksella oli käytössään 115,7 miljoonaa euroa, josta valtaosa (68,8 %) saadaan valtion talousarvion kautta. EU-rahoituksen osuus uuden Opetushallituksen siirtomenojen rahoituslähteenä runsaalla 31 miljoonalla eurolla on merkittävä, ollen yli neljänneksen koko siirtomenojen rahoituksesta. EU-rahoitus on kasvanut edellisvuodesta n. kolmella miljoonalla eurolla (+ 11 prosenttia). Pohjoismaisen ministerineuvoston rahoitus on myös kasvussa.

Taulukko 1. Siirtomenot rahoituslähteittäin

Rahoituslähde (siirtomenot)	Vuosi 2017
Valtion talousarviorahoitus	79 572 322
EU- rahoitus (komissio)	31 059 760
Pohjoismaisen ministeriöneuvoston rahoitus (PMN)	4 932 791
Muu rahoitus (Finpro)	122 250
Yhteensä	115 687 123

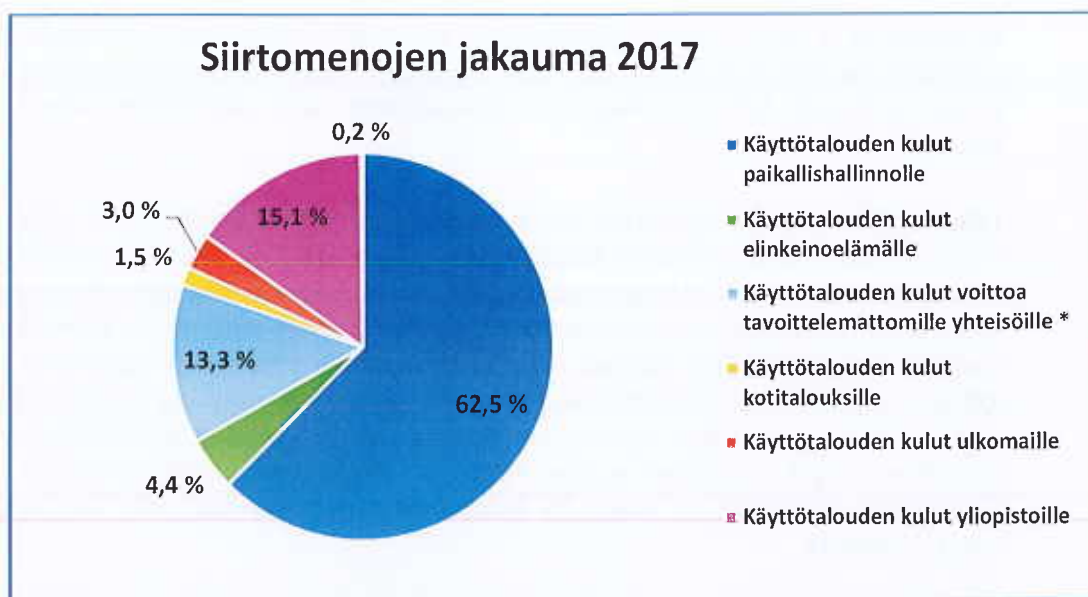
Siirtomenot rahoituslähteittäin 2017

Siirtomenot (valtionavustukset ja apurahat) kohdistuivat tuotto- ja kululaskelman mukaisesti tuensaajittain oheisen taulukon 2 mukaisesti. 72 miljoonaa euroa eli yli 60 prosenttia valtionavuista ja apurahoista kohdistui paikallishallinnolle, joka sisältää kunnat, kuntayhtymät sekä pääosan ammattikorkeakouluista. Seuraavaksi suurin tuensaajaryhmä oli yliopistosektori (17,5 miljoonaa euroa) ja kolmas merkittävä yhdistykset ja muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (15,3 miljoonaa euroa). Yksilötukina henkilöille maksettiin apurahoja 1,7 miljoonaa euroa.

Taulukko 2. Siirtomenojen jakautuminen tuensaajittain

Käyttötalouden kulujen jakautuminen (LKP)	Vuosi 2017
Käyttötalouden kulut paikallishallinnolle	72 325 013
Käyttötalouden kulut elinkeinoelämälle	5 115 895
Käyttötalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	15 335 781
Käyttötalouden kulut kotitalouksille	1 738 658
Käyttötalouden kulut ulkomaille	3 459 604
Käyttötalouden kulut yliopistoille	17 509 788
Käyttötalouden kulut valtionhallinnolle	202 384
Yhteensä	115 687 123

Opetushallitus on ollut mukana rahoittamassa myös kahta hallituksen kärkihanketta, joista raportoidaan tarkemmin tulostavoitteiden toteutumisen yhteydessä. Vaikuttavuuden haasteelliseen mittaamiseen liittyen Opetushallitus osallistuu ns. HyvänMitta -hankkeeseen, jossa luodaan malleja vaikuttavuusperusteisten sopimusten mahdollistamiseksi, vaikuttavuustiedon keräämiseen ja kouluttamiseen. Hankkeessa vaikuttavuuteen pyrkivän työn tuloksellisuus pyritään osoittamaan yhteismitallisesti ja vertailukelpoisesti.

Liitteessä 18 esitetään Opetushallituksen myöntämät valtionavustukset ja apurahat yht. 127,4 milj. euroa. Liitteeseen on sisällytetty opetus- ja kulttuuriministeriön Opetushallituksen jaettavaksi tulossopimuksella kohdistamat valtionavustukset, vuoden 2016 siirtomäärärahoilla jaetut sekä liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmien mukaiset avustukset ja apurahat. Avustus- ja apurahapäätöksiä tehtiin yhteensä 6 562 kpl, joista kielteisten päätösten osuus oli 41 %. Myönnetty avustus on keskimäärin 32 800 euroa.

Liitteessä 21 on eritelty vuonna 2017 maksetut kaikki valtionavustukset ja apurahat talousarviotileittäin ja projekteittain (brutto) yht. 116,7 miljoonaa euroa.

1.3.1.2 Opetushallitukselle asetettujen yhteiskunnallisten tavoitteiden toteutuminen – toiminnan vaikuttavuus

Ohessa tarkastellaan yhteiskunnallisten tavoitteiden toteutumista opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen tulossopimuksen mukaisin tavoittein.

1. Uudistuneet oppimisympäristöt ja digitaaliset oppimateriaalit innostavat oppimiseen ja antavat taitoja hankkia, käsitellä ja arvioida tietoa monipuolisesti. Hyvinvointi lisääntyy, oppimistulokset paranevat ja koulutuksen läpäisy kasvaa uuden pedagogiikan käyttöönoton myötä.

Hallituksen painopisteen **Osaaminen ja koulutus kärkihanke 1:n** (Oppimisympäristöt ja digitalisaatio) mukaisiin ohjelmiin, Uusi pedagogiikka ja oppimisympäristöt sekä Uusi peruskoulu-ohjelman edistämiseen, on jaettu valtionavustuksia yht. 17 milj. euroa. Uusi peruskoulu -ohjelman uuden

pedagogiikan ja uusien opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen kehittämiseen ja koulutukseen tutoropettajatoiminnalla vuonna 2017 Opetushallitus on myöntänyt valtionavustusta noin 9,8 miljoonaa euroa, erityisesti tutortoimintaan ja -koulutukseen sekä alueelliseen osaamisen levittämiseen perusopetuksessa.

Tutortoiminta kattaa jo noin 90 prosenttia Suomen kunnista. Tutortoiminnalla edistetään digitalisaatiota ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittymistä sekä osaamisen levittämistä alueellisella koordinaatiolla. Uusi peruskoulu -ohjelmaan liittyvä vuonna 2016 alkanut tutortoiminta on levinnyt nopeasti ja vakiintunut osaksi uuden pedagogiikan ja opetussuunnitelman perusteiden mukaista kehittämistä perusopetuksessa. Uudet opetussuunnitelmat vaativat panostuksia opettajien tukeen ja osaamisen kehittämiseen. Osa valtionavustusta saaneista hankkeista jatkaa jo aiemmin hyvin alkanutta tutortoimintaa keskittyen esim. digitutorointiin sekä uusien opetussuunnitelmien monimuotoiseen kehittämiseen. Osassa hankkeita tavoitellaan myös oppilaiden osallistamista ns. digiagentein. Valtionavustusta sai kaikkiaan 304 tutoropettajuushanketta ja lisäksi 24 aluekoordinaattorihanketta, joilla on jo vahvaa kokemusta tutortoiminnasta.

Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistämiseen varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa on jaettu valtionavustuksia yht. 3,9 milj. euroa sekä järjestetty koulutusta oppimisympäristöihin liittyen. Rahoitettaviin hankkeisiin sisältyi kehittämistyötä tukevaa arviointi- ja selvitystoimintaa. Hankkeissa tavoitellaan myös laajemmin levitettävissä olevia tuloksia tai tuotoksia sekä suomen että ruotsin kielellä. Lisäksi rahoitettujen hankkeiden tuli ottaa huomioon YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (Agenda 2030) niiltä osin kuin ne liittyvät luontevasti ja tuovat lisäarvoa hankkeessa tavoiteltavaan muuhun kehittämiseen.

Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöhankkeilla edistetään ja kehitetään varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaista toimintakulttuuria tukevia oppimisympäristöjä, joissa on otettu huomioon lasten osallisuus ja sosiaalisten taitojen kehittyminen sekä hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa. Painopisteinä ovat päiväkotirakennusten sisätilat varusteineen, jotka tukevat monipuolista pedagogista toimintaa sekä kannustavat leikkiin ja liikuntaan.

Esi- ja perusopetuksen oppimisympäristöhankkeilla edistetään oppilaiden tekemisen ja kokeilemisen kautta oppimista sekä tutkimuksellista työskentelyä ja lisätään oppilaiden kiinnostusta erityisesti luonnontieteiden opiskelua kohtaan sekä luonnontieteellisten ja muiden oppiaineiden yhteistyötä. Hankkeissa kannustetaan opettajia ja oppilaita tieto- ja viestintäteknologian monipuoliseen käyttöön eri oppiaineissa. Kehittämisen tulee olla esi- tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaista. Painopisteinä hankkeissa ovat seuraavat kehittämiskohteet:

- Tekemisen ja kokeilemisen kautta oppiminen (Maker-kulttuuri) Maker-kulttuurissa on kyse teknologialla leikittelystä, vertaisoppimisesta, itse tekemisestä, käytännönläheisistä projekteista, ratkaisukeskeisyydestä sekä tekemisen ja kokeilemisen hyödyntämisestä oppimisessa. Tähän painopisteeseen keskittyviltä hankkeilta toivottiin oppiainerajat ylittävää yhteistyötä.
- STEAM-opiskelu (science, technology, engineering, arts, mathematics) STEAM-lähestymistavassa on kyse todellisten ongelmien ratkaisemisesta yhdistelemällä luovasti matematiikkaa, luonnontieteitä, taito- ja taideaineita, muotoiluosaamista ja teknologiaa. Tähän painopisteeseen keskittyviltä hankkeilta toivottiin tutkimuksellisten työskentelytapojen hyödyntämistä.

Lukiokoulutuksen oppimisympäristöhankkeilla kehitetään laajasti levitettävissä olevia pedagogisia työtapoja, toimintamalleja ja oppimisympäristöratkaisuja, joissa puolestaan edistetään opiskelijoiden

osallisuutta, innovatiivisuutta ja luovuutta sekä kestävää hyvinvointia sekä kannustetaan opettajia ja opiskelijoita tieto- ja viestintäteknologian järkevään, monipuoliseen käyttöön. Lisäksi edellytetään yhteistyötä Lukioiden kehittämisverkoston kanssa alueellisesti ja valtakunnallisesti. Painopisteinä ovat seuraavat kehittämiskohteet:

- Opetus- ja arviointimenetelmien monipuolistaminen esimerkiksi opiskelijoiden aktiivisuutta, yritteliäisyyttä ja osallisuutta tukevien yhteisöllisten ja vuorovaikutteisten työtapojen monipuolistamiseen opetuksessa ja oppimisen arvioinnissa. Hanke voi myös suuntautua esimerkiksi laaja-alaisen osaamisen ja oppiainerajat ylittävän oppimisen edistämiseen.
- Toimintakulttuurin uudistaminen painottaa muun muassa opiskelijälähtöisyyden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja kestävä tulevaisuuden sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden näkökulmia lukion toimintakulttuurin uudistamisessa.
- Oppimisympäristöjen laajentamisessa voidaan keskittyä lukion oppimisympäristöjen laajentamiseen ulos koulurakennuksesta kehittämällä yhteistyömalleja korkeakoulujen, työelämän ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Ammatillisen koulutuksen kehittämistä tuettiin verkostomaisilla valtionavustushankkeilla, joiden tavoitteena ovat oppimisympäristöjen ja –ratkaisujen uudistaminen sekä yhteisten aineistojen ja työkalujen työstö. Kolmivuotisella Parasta osaamista –hankkeen tavoitteena on valmistaa koulutuksen järjestäjiä ja työelämän toimijoita reformiin ja sen toteuttamiseen. Osaamisperusteisuuden edistäminen ja jakaminen –valtionavustushankekokonaisuus muotoiltiin yhdessä ministeriön kanssa osaksi ministeriön johtamaa reformin toimeenpanon tukiohjelman. Valtionavustushaun arvo oli 7 miljoonaa euroa. Haun teemoina olivat koulutuksen järjestämisen ydinprosessien hallinta, muutosjohtaminen, digitalisaatio sekä yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen. Ammatillisen koulutuksen kansainvälisyyden kehittämistä osana ammatillisen koulutuksen reformia vahvistettiin valtionavustushankekokonaisuudella, joka sisälsi kehittämisen lisäksi kansainvälisyyspäivien ja verkostohankkeiden seminaarin järjestämisen verkostoitumisen ja vertaisoppimisen lisäämiseksi.

Lisäksi tavoitteen 1 toteutumista varmistaa osaltaan opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle suunnattu **täydennyskoulutusrahoitus**, jonka tehtävänä on edistää koulutusjärjestelmän toimivuutta ja opetuksen laatua, tukea koulutuspoliittisten uudistusten toimeenpanoa sekä kehittää toimintaympäristön muutoksiin sopeutumisessa tarvittavaa osaamista varhaiskasvatuksesta vapaaseen sivistystyöhön.

Opetustoimen henkilöstökoulutusta rahoitettiin noin 14 miljoonalla eurolla, ja siihen oli osallistujia runsaat 20 000. Koulutusten avulla pyritään vaikuttamaan opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstön pedagogisen ja ammatillisen osaamisen kehittymiseen. Tuloksina odotetaan, että henkilöstön yhtäläiset mahdollisuudet kehittää osaamistaan lisääntyvät, johtamis- ja esimiestaidot paranevat, koulutuspoliittisten, rakenteellisten sekä opetussuunnitelmien ja tutkintojen ja koulutusten perusteita koskevien uudistusten toimeenpanossa tarvittavaa osaamista edistetään ja että tiedon, osaamisen ja luovuuden tehokkaampi hyödyntäminen lisääntyy.

2. Varhaiskasvatusta ja koulutusta kehitetään ja laatua vahvistetaan niin, että jokaisen lapsen, oppilaan ja opiskelijan motivaatio ja oppiminen vahvistuu kielellisestä, kulttuurisesta tai sosiaalisesta taustasta riippumatta. Edistetään kulttuurista monimuotoisuutta varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa. Edistetään vaativan erityisen tuen osaamista ja kehittämistoimenpiteitä. Kehitetään demokratiakasvatusta. Vähälevikkisen oppimateriaalin tuotannolla edistetään varhaiskasvatuksen ja koulutuksen tasa-arvoa. Oppimisympäristöjen turvallisuutta parannetaan.

Tavoitteen toteutumista tukevat Opetushallituksen perustamat varhaiskasvatuksen ja koulutuksen **kehittämisverkostot** (Loisto/Tindra 125 kuntaa ja 5 yksityistä koulua, Majakka/Fyren 261 koulua/50 kuntaa, Luke 84 lukiota) jatkoivat toimintaansa. Opetushallitus on tukenut varhaiskasvatussuunnitelman ja opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanoa koulutuksiin, tukimateriaaleihin sekä informaatio-ohjauksella. Esi- ja perusopetuksen ops-perusteiden seurannassa on tehty otantaan perustuva opetussuunnitelma-analyysi. Perusopetuksen opetussuunnitelman sekä varhaiskasvatussuunnitelma -uudistuksen seuranta on käynnistetty. Esiopetuksen opetussuunnitelma ja varhaiskasvatuksen perusteet on viety Opintopolku-kokonaisuuden ePerusteet -osioon ja tuettu paikallisten opetussuunnitelmien tuottamista ja julkaisua Opintopolku-palvelussa. Lisäksi on hyväksytty uudet taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja uudistettu lukiodiplomiohjeet.

Opetushallitus on osallistunut myös **hallituksen kärkihankkeen 6** (Nuorisotakuusta yhteisötakuuseen) tavoitteita toteuttavaan hankerahoitukseen 0,3 milj. eurolla. Joustavan perusopetuksen toiminnan tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan ja ohjataan siirtymisessä seuraavan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä opiskelussa. Yhteistyönä toisen asteen oppilaitosten kanssa kehitetään siirtymisen onnistumiseksi. Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden lisääntyessä joustavan perusopetuksen toimintaa kehitetään niin, että myös oleskeluluvan saaneiden oppilaiden erityistarpeet otetaan huomioon.

Joustavan perusopetuksen toiminnassa korostuu moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö. Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat. Henkilöstön osaamista parannetaan täydennyskoulutuksen ja mentoroinnin avulla. Toiminnan erilaiset toteutustavat mahdollistetaan yhteistyössä aineenopettajien kanssa ja hyödyntäen samanaikaisopetusta. Opetus toteutetaan lähiopetuksena koulussa sekä ohjattuna opiskeluna työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Opiskelu koulun ulkopuolella on oleellinen osa joustavaa perusopetusta. Oppilaille annetaan opetussuunnitelman mukaisia oppimistehtäviä, joiden avulla lähijaksot ja työssä oppiminen niveltyvät yhteen perusopetuksen tavoitteiden mukaisesti. Opettajan ja joustavassa perusopetuksessa toimivan toisen ammattilaisen toimivaa yhteistyötä kehitetään.

Toppkompetens 2.0 ohjelma on käynnistynyt. Painopisteenä tässä ohjelmassa on erityisesti ”Uuden kielipedagogiikan ja toimintakulttuurin kehittäminen ruotsinkielisessä koulutuksessa; erityisesti äidinkielen ja suomen kielen opetuksen kehittäminen, sekä monikielisyyden vahvistaminen”. Monilukutaidon käsikirja: *Multilitteracitet - Upptäck och utveckla din kompetens* on tuotettu yllä mainitun ohjelman osana.

Opetushallitus on tuottamassa edu.fi -sivustoon omaa osiota kulttuurisesta monimuotoisuudesta, kulttuurienvälisestä ymmärryksestä sekä yhteisöllisyydestä ja levittää sivustossa näihin liittyviä hyviä käytänteitä ja työtapoja. Sivusto valmistuu vuonna 2018. Opetushallitus teetti ministeriön toimeksiannosta selvityksen kulttuurista moninaisuutta käsittelevästä tutkimuksesta ja kulttuuriin moninaisuuteen liittyvästä osaamisen kehittämisestä perusopetuksen näkökulmasta. Kartoituksen teki Oulun yliopisto. Lisäksi Opetushallitus teetti yhdessä Fountain Parkin kanssa kyselyn kulttuurisesta moninaisuudesta nuorille perusopetuksessa, lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa. Kyselyn tulokset julkistetaan vuonna 2018. Kyselyyn vastasi yli 10 000 nuorta. Opetushallitus on käsitellyt kulttuurista moninaisuutta ja sen tukemista eri koulutuksissa ja verkostoissa sekä tuottanut esitteen *Kielitietoinen opetus*. Opetushallitus osallistuu Euroopan nykykielten keskuksen kaksivuotiseen (2017-2018) hankkeeseen *A roadmap for schools to support the language(s) of schooling*. Hankkeessa jaetaan hyviä käytäntöjä, jotka liittyvät kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden tukemiseen. Lisäksi siinä laaditaan sähköinen itsearviointityökalu, jonka avulla koulu voi kartoittaa ja vahvistaa kielitietoisuuttaan.

Opetushallitus on osallistunut esi- ja perusopetuksen vaativan erityisen tuen kehittämistyöryhmän valmisteluun sekä jatkaa tehtyjen kehittämis ehdotusten toteuttamista vuonna 2018.

Opetushallitus on julkaissut *Rakentavaa vuorovaikutusta / Konstruktiv kommunikation* –verkkojulkaisun, joka toimii oppaana demokraattisen osallisuuden vahvistamiseen, vihapuheen ja väkivaltaisen radikalismien ehkäisyyn.

Oppilas- ja opiskeluhuoltolain muutoksesta johtuvat tarkennukset säädösviittauksiin sekä muut muutokset opetussuunnitelman perusteisiin on toteutettu.

Vähälevikkistä oppimateriaalia on tuotettu yhteensä 43 tuotetta, joista 20 on sähköistä. Ensimmäinen kokonaan sähköinen oppikirja valmistui vuonna 2017. Monet valmistuneet materiaalit on suunnattu maahanmuuttajien opetukseen. Varhaiskasvatukseen on tuotettu *Yökettu* -kirja sekä *Lokko lamjaha – Kevein askelin* -lorukirjaan liittyvä tehtäväkirja. Lisäksi varhaiskasvatukseen soveltuva *Aamu*-sarjan kuvasanakirja on uudistettu. Osa kertomusvuonna työstetyistä tuotteista ilmestyy vuonna 2018.

3. Kansainvälistymisen asiantuntija-, palvelu- ja avustustoiminnalla vahvistetaan organisaatioiden ja yksilöiden osaamista sekä yhteiskunnan kilpailukykyä ja avoimuutta. Edistetään kansalaisten tasa-arvoisia mahdollisuuksia osallistua kansainväliseen toimintaan.

Yhteiskunnan kansainvälistymisen edistämiseen Opetushallitukselle asetetut tavoitteet saavutettiin toimintavuonna 2017. Opetushallitus tuki kansainvälistä toimintaa eurooppalaisilla, pohjoismaisilla ja kansallisilla yhteistyö- ja liikkuvuusohjelmilla sekä asiantuntijapalveluilla.

Kansainvälinen toiminta vakaata

Peruskouluissa ja lukioissa kansainvälinen toiminta on yhä enemmän arkipäivää. Oppilaitoksille tehdyn kyselyn perusteella yli 20 prosenttia peruskouluista lähetti henkilökuntaansa ulkomaille. Lukioissa puolestaan painottuvat oppijien ulkomaanjaksot, joilla kävi noin joka kolmas lukiolaisista.

Ammatillisessa koulutuksessa noin 13 prosenttia vuosittain aloittaneista opiskelijoista kävi opintoihin liittyvällä ulkomaanjaksolla. Suomalaisiin ammattikouluihin tulevien ulkomaalaisten määrä oli vastaavasti

6 prosenttia. Euroopan Unionin Erasmus+ -ohjelman osuus toiminnan rahoituksessa on kasvanut ja oppilaitosten oman rahoituksen osuus pienentynyt.

Korkea-asteella noin 10 000 opiskelijaa lähti ulkomaanjaksolle ja vastaava määrä tuli ulkomailta Suomen korkeakouluihin. Ulkomaanjaksolle lähtevien määrä on ammattikorkeakouluissa 13 prosenttia ja yliopistoissa 25 prosenttia uusien opiskelijoiden määrästä.

Tilastot kerättiin vuonna 2017, ja kattoivat korkeakoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen osalta kalenterivuoden 2016 ja peruskoulujen ja lukioiden osalta lukuvuoden 2016-2017.

Lisääntyvää tietoa vaikuttavuudesta

Kansainvälisen toiminnan vaikuttavuutta arvioitiin ja edistettiin erilaisilla selvityksillä. Esimerkkinä voidaan mainita mm. yhteistyössä Saksan ja Puolan kanssa tehty selvitys, jonka mukaan opettajien osallistuminen kansainväliseen täydennyskoulutukseen on oppilaiden mukaan tehnyt opetuksesta kiinnostavampaa. Ammatillisessa koulutuksessa jatkuneessa hankkeessa tarkasteltiin henkilöstön kansainvälisen toiminnan organisaatiotason vaikutuksia. Nuorisosektorilla jatkettiin selvitystä, jossa tutkittiin kansainvälisen hanketoiminnan vaikutuksia aktiiviseen kansalaisuuteen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen sekä nuorisotyöntekijöiden taitoihin.

Korkeakouluopiskelijoille suunnatun *kansainvälisen harjoitteluohjelman* arvioinnin mukaan harjoitteluohjelmat ovat vetovoimaisia ja ne ovat selkeästi lisänneet osallistujiensa kansainvälistä ja ammatillista osaamista. Kansainvälisellä harjoittelulla on ollut positiivinen vaikutus myös osallistujien myöhempään työuraan.

Ulkomaisten yliopistojen Suomen kielen ja kulttuurin alumneille tehdyssä kyselyssä selvitettiin ulkomaisissa yliopistoissa Suomen kieltä ja kulttuuria opiskelleiden työllistymistä ja muuta opinnoista saatua hyötyä. Kyselyn perusteella yli puolet vastaajista työskentelee alalla, jolla voi ainakin jonkin verran hyödyntää suomen kielen taitoa tai Suomen-tuntemusta.

Opetushallituksen korkeakoulusektorin *Venäjä-toimintojen arvioinnin* keskeiset suositukset liittyivät Suomen ja Venäjän välisen opiskelijavaihdon epätasapainon korjaamiseen ja uusien yhteistyömuotojen kehittämiseen sekä strategisen Venäjä-osaamisen vahvistamiseen korkeakoulu-yhteistyön keinoin.

Rahoitusohjelmien kautta ulkomaanjaksoille osallistuvien määrä kasvoi

Opetushallituksen hallinnoimien rahoitusohjelmien kautta tuettiin 2017 yhteensä 26 153 ulkomaanjaksoa; määrä kasvoi edellisestä vuodesta ja vastaa tulossopimuksen tavoitetta. Luku sisältää sekä oppijien että oppijien kanssa työskentelevien, kuten opettajien, kouluttajien tai nuorisotyöntekijöiden ulkomaanjaksot.

Euroopan unionin Erasmus+ -ohjelman kautta rahoitettiin lähes 21 150 ulkomaanjaksoa. Pohjoismaiden ministerineuvoston kautta tuettiin 3 643 ja kansallisesti rahoitettujen ohjelmien kautta 1 327 ulkomaanjaksoa. Lasku jälkimmäisessä määrässä on pääosin tekninen: Venäjä-liikkuvuuden raportointijakso muuttui, eikä tietoa kaikista 2017 toteutuneista jaksoista ollut tilinpäätösajankohtana vielä saatavilla.

Erasmus+ -ohjelmalla 30-vuotisjuhlavuosi

Erasmus+ -ohjelman kautta jaettava rahoitus nousi merkittävästi edellisestä vuodesta ja oli 33,5 miljoonaa euroa. Ohjelmasta 2017 laaditun väliarvioinnin mukaan ohjelmalla onkin ollut merkittävä rooli suomalaisen koulutussektorin kehityksessä. Nuorisosektorilla ohjelma on arvioinnin mukaan hyvin pystynyt saavuttamaan erilaiset nuorisoryhmät sekä nuorisotyöntekijät.

Vuonna 2017 juhliittiin ohjelman 30-vuotista historiaa. Ohjelman yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta kertoo, että neljännesmiljoona suomalaista on osallistunut toimintaan niinä 25 vuotena, joina Suomi on ollut mukana ohjelmassa.

Opetushallitus koordinoi syyskuista Euroopan urheiluviikon toteutusta valtakunnallisesti ja vastasi keskitetysti EU:lta haettavan apurahan hallinnoinnista ja raportoinnista. Viikon tapahtumissa liikkui lähes 100 000 lasta ja nuorta.

Luova Eurooppa -ohjelman vaikuttavuutta lisättiin kansallisella lisärahoituksella

Opetus- ja kulttuuriministeriö siirsi vuoden 2017 alussa Opetushallituksen hoidettavaksi kansallisen vastinraha-avustuksen Luova Eurooppa -ohjelmassa menestyneille suomalaistoimijoille. Avustusta myönnettiin hankkeille, jotka ovat saaneet tukea EU:n Luova Eurooppa -ohjelman Kulttuurin alaohjelmasta tai sitä edeltäneestä EU:n Kulttuuri-ohjelmasta. Suomalaisten kokemuksia osallistumisesta Luova Eurooppa -ohjelman hankkeisiin summattiin ”Polkuja Luovaan Eurooppaan -julkaisussa”.

Päätös uudesta pohjoismaisesta ohjelmakaudesta syntyi

Opetushallitus toimeenpani Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamia eri koulutussektoreiden Nordplus-ohjelmia, joissa liikkuvuus ja muu koulutusyhteistyö olivat vakiintuneella tasolla. Vuonna 2017 päätettiin uuden Nordplus-ohjelmakauden aloittamisesta vuosille 2018-2022 ja Opetushallitus jatkaa Nordplus Korkeakoulutus - ja Nordic Master -ohjelmien pohjoismaisena päähallinnoijana.

Korkeakouluyhteistyöhön kehitysmaiden kanssa 12 miljoonaa euroa

Opetushallitus toimeenpani ulkoministeriön toimeksiannosta korkeakouluyhteistyöohjelmaa kehitysmaiden korkeakoulutuksen kehittämiseksi (Higher Education Institutions Institutional Cooperation Instrument, HEI ICI). Ohjelmassa rahoitettiin 12 miljoonalla eurolla hankkeita opetuksen, opetusmenetelmien, täydennyskoulutuksen, tutkimuskapasiteetin ja työelämäyhteyksien vahvistamiseksi. Erityisen Eritrea-ohjelman kautta on tuettu ulkoministeriön kehitysyhteistyövaroilla viittä suomalaisten ja eritrealaisten korkeakoulujen välistä kapasiteetinvahvistamishanketta.

Monikanavaisia palveluita nuorten kansainvälistymismahdollisuuksien tukemiseen

Nuorten mahdollisuuksia saada tietoa erilaisista kansainvälistymismahdollisuuksista edistettiin monialaisessa yhteistyössä Kohtaamon, paikallisten Ohjaamojen ja TE-toimistojen EURES-neuvojen, Allianssin ja Eurodesk-verkoston kanssa.

Maailmalle.netissä oli vuonna 2017 yhteensä noin 163 000 käyntiä ja 118 000 kävijää. Käyntien määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna n. 22 % ja kävijöiden määrä n. 24 %. Facebook-seuraajien määrä puolestaan kasvoi edellisvuodesta 13 %. Verkkosivuston kävijämäärien laskuun vaikuttaa todennäköisesti se, että Maailmalle.netistä karsittiin palkkatyöhön ulkomailla liittyvät sisällöt, jotka eivät kuulu Opetushallituksen toimialaan.

Yhteistyössä Kelan ja Siirtolaisuusinstituutin kanssa jatkettiin hanketta, jossa tarkastellaan suomalaisten tutkinto-opiskelua ulkomailla. Ulkomailla koko tutkintoa suorittavien määrä on kymmenessä vuodessa kaksinkertaistunut ja lukuvuonna 2016-17 heitä oli jo 8 000.

Taulukko 3. Opetushallituksen hallinnoimien liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmiin osallistuneiden lukumäärät

	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017
EU -osarahoitteiset ohjelmat ¹⁾			
Suomesta lähteneet koulutus, lkm	14 743	14 556	16 259
Osallistujat nuoriso, lkm	3 647	4 061	4 888
Yhteensä	18 390	18 617	21 147
Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamat ohjelmat			
Nordplus Korkeakoulutus (lkm)	3 801	3 608	3 643
Suomen valtion rahoittamat ohjelmat - liikkuvuuteen osallistuneiden lukumäärät ²⁾			
Bi- ja multilateraaliset apurahaohjelmat, FIRST- ja Asia-ohjelmat	2 070	1 991	1 363
Eurooppa	200	120	74
Venäjä	920	1 025	362
Kiina	320	269	186
Pohjois-Amerikka	150	59	72
Muut stipendiohjelmat ja kohdemaat	250	204	281
Pohjoismainen Nordkurs	81	72	73
Arktinen yliopistoverkosto North2North	42	42	32
Suomen kielen ja kulttuurin edistäminen			
Kesäkurssit ja Opetusvierailut	210 20	222 20	267 16
Yhteensä	24 925	24 424	26 153

¹⁾ Lähtijöiden lukumäärä perustuu toimintavuoden määrärahoista tehtyihin rahoituspäätöksiin.

²⁾ Vuoden aikana raportoidut vaihdot. Johtuen raportointiajan muutoksesta ovat vuoden 2017 tiedot puutteelliset

Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen

Turvapaikanhakijoiden opiskeluhooltoon liittyen on valmisteltu tukiaineisto. Koti-Suomessa palvelua on niin ikään kehitetty työ- ja elinkeinoministeriön erillisrahoituksella. Maahanmuuttajien koulutusta koskevat esitteet ja edu.fi-sivuston tukimateriaalit on päivitetty. Hyviä käytäntöjä levitettiin maahanmuuttajaopetuksen kuntakoordinaattoriverkoston kautta. Varhaiskasvatukseen perustettiin oma kuntakoordinaattoriverkosto.

Osallistuttiin Yhdysvalloista koordinoituun Scholar Rescue Fund -ohjelmaan, jonka kautta tuetaan syyrialaisien ja irakilaisien nuorten tutkijoiden tutkimus- ja opetusjaksoja suomalaisissa korkeakouluissa. Osallistuttiin opetus- ja kulttuuriministeriön maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi – ohjausryhmän työhön. Kartoitettiin maahanmuuttajia koskevat Erasmus+ -hankkeet ja osallistuttiin yhdessä toimijoiden kanssa eurooppalaiseen seminaari- ja verkostotoimintaan.

Lisäksi maahanmuuttajien kotoutumista käsiteltiin useissa kansainvälisissä hankkeissa. Opetushallitus osallistuu Erasmus+ -ohjelman rahoittamaan Aware and Active! -hankkeeseen, joka käynnistyi seitsemässä EU-maassa. Tavoitteena on tuoda nuorten ääni pakolaiskeskusteluun ja tuoda esiin nuorten ajatuksia siitä, kuinka elää yhdessä moniarvoisessa Euroopassa.

Opetushallitus edisti korkeakoulujen toimia maahanmuuttajien korkeakoulutukseen pääsyn helpottamiseksi verkostoyhteistyöllä ja järjestämällä keskustelutilaisuuksia. Opetushallitus osallistui myös alan eurooppalaiseen yhteistyöhön; EU:n Horisontti 2020 -ohjelmassa hyväksyttiin ”Science for refugees” -hanke, jossa Opetushallitus oli partnerina ja teemana pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden integrointi. Suomalaiset korkeakoulut voivat hakea Opetushallituksesta Erasmus+ -ohjelman verkkopohjaisen kielivalmennuksen lisensoijaksi jaettavaksi pakolaisille ja turvapaikanhakijoille Suomessa sekä IIE Scholar Rescue Fund -apurahoja syyrialaisien ja irakilaisien tutkijoiden opetus- ja tutkimusjaksoille Suomessa; viimeisinä ensimmät saapuivat Suomeen vuonna 2017.

Suomen Euroguidance-keskus järjesti koulutustilaisuuden monikulttuurisesta ohjauksesta. Päivän tavoitteena oli vahvistaa ohjaajien omaa ohjausosaamista tutkimustiedon ja vertaisoppimisen avulla.

4. Edistetään suomalaisen varhaiskasvatuksen ja koulutuksen tunnettuutta ja yhteistyötä ulkomailla, osallistutaan kansainväliseen varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kehittämistyöhön ja koulutusviennin kehittämiseen. Viestitään kansainvälisesti opiskelumahdollisuuksista Suomessa. Kansainvälisille opiskelijoille suunnattuja palveluita yhtenäistetään.

Opetushallitus on vahvistanut suomalaisen koulutuksen näkyvyyttä osallistumalla aktiivisesti kansainväliseen tiedonvaihtoon ja asiantuntijatyöhön. Keväällä 2017 on valmistunut kaksi vertailevaa eurooppalaista teemaraporttia. Lisäksi on tuotettu tietoja OECD:n indikaattorijulkaisuun Education at a Glance ja osallistuttu sen kehittämiseen. Opetushallitus on tuottanut uuden kansainvälisen esitteen ja päivittänyt koulutusjärjestelmäkuvauksen EU-komission tietokantaan. Opetushallitus on vastannut 73 vierailusta Opetushallitukseen, joissa on ollut n. 800 vierailijaa.

Koulutuksen tunnettuutta edistetään jatkuvasti myös Opintopolun avulla. Keväällä 2017 käyttöön otetun hakulomake-editorin myötä myös aikuisille suunnatun koulutustarjonnan määrä on lisääntynyt.

Education Finland koulutusviennin -kasvuohjelman toteutuksesta vastaa Opetushallitus. Kasvuohjelma tarjoaa yrityksille, koulutuksen järjestäjille ja muille koulutusviennin toimijoille tietoa uusista liiketoimintamahdollisuuksista, kehittää vientiosaamista ja tekee suomalaista koulutusjärjestelmää näkyväksi maailmalla. Lisäksi ohjelmassa kehitetään uusia palvelukonsepteja yhdessä koulutusviennin toimijoiden kanssa. Education Finland (Team Finland kasvuohjelma) -ohjelma julkistettiin 8.9.2017 uudessa kotipesässä, Opetushallituksessa. Ohjelman neljä ensimmäistä jäsenhakukierrosta on toteutettu ja ohjelmaan on hyväksytty yhteensä 72 jäsentä, joilla on myös ohjelman tunnuksen (’Official member’) käyttöoikeus. Hakijoita on ollut yhteensä 109. Hakijoista 25 yritystä ja organisaatiota on kutsuttu ns. koulutusvientivaiheeseen siirtyvien ryhmään, jolle tarjotaan opastusta koulutusvientitoiminnan käynnistämiseksi sekä edellytyksistä täysjäseniksi. Lisäksi keskeisiä sidosryhmäorganisaatioita tullaan kutsumaan kumppanijäseniksi (’Associate member’).

Taulukko 4. Koulutusviennin tunnuslukuja

Hyväksytyt jäsenet	72
Koulutusvientivaiheeseen siirtyvien ryhmä	25
Viennin kasvu (2016-2017, vertailuluku muu kuin 0)	232 %
Kysyntäesimerkkejä	the 21 st century skills, suomityyppiset koulut, opettajakoulutus, varhaiskasvatus, edtech-innovaatiot
Kohdemarkkinat	Kiina, Kaakkois-Aasia, Latinalainen Amerikka ja Persianlahden alue

Markkina-alueilla toiminta käynnistynyt

Education Finland -ohjelman valitut kohdealueet ovat Kiina, Kaakkois-Aasia, Persianlahden alue sekä Latinalainen Amerikka. Nämä kohdealueet ovat ohjelman jäsenistön osalta edelleen keskeisimmät alueet, joissa nähdään kasvupotentiaalia. Koulutusviennin osalta kokonaiskonseptien vienti on käynnistynyt sekä Kiinaan (päiväkodit, varhaiskasvatus ja koulut) että Latinalaiseen Amerikkaan (erityisesti varhaiskasvatus). Edtech-yritykset ovat saaneet jalansijaa molemmilla markkinoilla erityisesti alueella tehtyjen pilotoitien kautta. Opettajakoulutuksen kysyntä on vahvaa näillä alueilla.

Gulfin alueella Saudi-Arabia on avaamassa Centre for Excellence tarjouskierrosta erityisesti ammatillisten oppilaitosten kokonaiskonsepteille ja opettajien kehittämiseen. Kaakkois-Aasiassa Singapore ja Vietnam ovat olleet vientikohdemaita (mm. koulukonsepti, yhteistutkinnot, opettajakoulutus). Kaakkois-Aasian suunnalla Intian ja Thaimaan osalta on tarpeen jatkaa koulutusviennin potentiaalin seuranta (markkinoina nämä on koettu haastaviksi vaikka kiinnostus alueella on suuri). Lisäksi Venäjä on avautumassa, ja erityisesti yksityisen koulusektorin kiinnostus Suomalaista tarjontaa kohtaan on kasvanut.

Education Finland toimii yhteistyössä Business Finlandin kanssa vienninedistämistyössä sekä delegaatio-ohjelmien suunnittelussa. Lisäksi ohjelma toteuttaa marketopportunities-palvelun Team Finland verkostosta tulevista markkinamahdollisuuskuvauksista ('opportunities') ja kauppaliidien edelleen välittämisestä ja julkaisusta ('sales leads'). Jäsenistö pyritään pitämään aktiivisesti mukana yhteisessä toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Esimerkiksi ohjelman yhteiset ns. hyvä kaupan periaatteet ('code of conduct') on suunniteltu jäsenten kanssa. Joulukuussa valmistui myös koulutusviennin esteet ja hidasteet selvitys, joka on toimitettu ministeriöille tiedoksi ja tämän osalta esteiden purkamiseen liittyvä työ tullaan käynnistämään kevättalven aikana.

Ohjelman suunnitteluvaiheessa on pyydetty huomioimaan Suomen alueiden tarpeet. Maakuntakierrokset on tehty Ouluun (Pohjois-Suomi), Savoan (Kuopio) ja Joensuuhun (Itä-Suomi): alueilla maakuntien koulutusvientiklusterit toimivat vierailujen isäntinä ja jalkautumisen avulla on voitu tukea alueiden erityiskysymyksiä koulutusviennin kasvun osalta. Seuraavat maakuntavierailut ovat Keski- ja Länsi-Suomeen.

Koulutusorganisaatiot ja yritykset suuntaavat vientiin

Neljän ensimmäisen hakukierroksen osalta erityisesti ammattikorkeakoulut, ammatillisen koulutuksen järjestäjät sekä ns. edtech yritykset ovat olleet päähakijajoukkoja. Yliopistojen mukaan tulo on aktivoitunut syksyn 2017 aikana. Maakuntakierrosten osalta hakijaorganisaatioita on koko Suomesta – pääpaino Etelä-Suomessa. Hakijoiden ilmoittama koulutusviennin kasvuprosentti (vuodet 2016-2017, vertailuvuon ollessa muu kuin nolla) on keskimäärin 232 %. Innovaatiolähtöisten yritysten ilmoittamat kasvuprosentit ovat keskimäärin korkeammat kuin koulutusorganisaatiolähtöisten yritysten (kuva toiminnan skaalautumismahdollisuuksia erityisesti digitaalisten palveluiden avulla). Hakijoiden kuvaamat

tulevaisuuden kasvuodotukset ovat kovat: 1-3 vuoden aikana pyritään vähintään kaksinkertaistamaan liikevaihto ja useilla yrityksillä on tähtäimessä eksponentiaalinen kasvu: nämä tavoitteet pyydetään tarkentamaan liikevaihdon ja kohdemarkkinoiden osalta vielä kevään jäsenkyselyssä.

Yritysten erityispiirteenä on niiden liityntä pedagogiseen osaamiseen: innovatiiviset opettajat ovat perustaneet omia yrityksiään, yritykset tekevät ja haluavat tehdä tiivistä yhteistyötä koulujen ja oppilaitosten kanssa (pilotit ja kokeilut ja kotimaiset näytöt). Oppilaitossektorilla on vielä käynnissä koulutusviennin organisointiin käynnistytävä pohdinta (miten sisäisesti organisoidutaan ja perustetaanko oma vientiyritys vai liitytäänkö olemassa oleviin yrityksiin).

Kasvun suunta on otettu

Ohjelman jäsenten koulutusviennin kasvuprosentit kertovat kasvupotentiaalista. Jäsenistön koulutusviennin volyymi on noin 80 milj. euroa. Absoluuttisesti tarkasteltuna koulutusviennin vuosiliikevaihdot ovat vielä kokonaisuutena alhaisia (max. 50 milj. euroa). Kokoluokassa yli 500 000 euroa liikevaihtoa tekeviä koulutusvientiorganisaatioita on 10 (hakukierrokset 1-3). Muiden toimijoiden keskiliikevaihdon jäädessä alle 500 000 euron.

Study in Finland on suomalaisen korkeakoulutuksen kansainvälinen brändi, jota Opetushallitus ylläpitää ja kehittää. Keskiössä on viestintä- ja vaikuttamistyö, jota tehdään yhteistyössä suomalaisten korkeakoulujen, Suomen edustustojen sekä muiden sidosryhmien kanssa. Study in Finlandin verkkosivujen käyttäjiä vuonna 2017 oli vajaa 600 000, muutosta edellisestä vuodesta oli -27 %, käyntien määrä laski -29 % (2017: 832 000 käyntiä). Laskua tapahtui erityisesti viittaussivustoissa verkkosivuilta, joissa suomalaista korkeakoulua mainostettiin erityisesti ilmaisena koulutusvaihtoehtona.

Suomessa opiskeli vaihto-opiskelijoiden lisäksi yli 21 000 ulkomaalaista tutkinto-opiskelijaa vuonna 2016, joka on viimeinen tarkasteluvuosi ennen lukuvuosimaksuja. Viime vuosina ulkomaalaisten määrä on kasvanut hyvin maltillisesti vuosien 2006-2011 pyrähdyn jälkeen. Valtaosa (77 %) tuli EU/Eta-alueen ulkopuolelta.

Suomalaista elinikäisen ohjauksen järjestelmää ja osaamista tuotiin esiin eurooppalaisen Euroguidance-verkoston sivustolla www.euroguidance.eu. Sivusto uudistettiin Suomen vetämän työryhmän johdolla vuonna 2017.

5. Kokeilukeskus ja kehittämisverkostot tukevat varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjien toimintakulttuurin kehittämistä ja innovaatioiden syntymistä sekä niiden levittämistä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Opetushallituksen yhteydessä toimiva **kokeilukeskus** aloitti toimintansa toukokuussa 2017. Kokeilukeskus on tehnyt vertailuanalyysia (benchmarking) kokeilutoimijoista Suomessa ja maailmalla. Syksyn 2017 Majakka- ja Loisto-verkostopäivissä on kerätty tietoa alueellisesti verkoston jäseniltä: sivistysjohtajilta, rehtoreilta ja opettajilta alueellisista ongelmista. Kokeilukeskus on tavannut lukuisia tutkijoita, asiantuntijoita, yrityksiä ja kehittäjiä sekä perehtynyt alan kirjallisuuteen ja tutkimukseen. Tämän toiminnan pohjalta on suunniteltu toimintakonsepti ja aloitettu etsivä kokeilutyö. Etsivässä kokeilutyössä on oltu yhteydessä kuntiin eri puolilla Suomea, myös vähän kehittäneisiin. Kontaktien kautta löydetään kuntia, joilla on tarve ja halu lähteä kokeilutoimintaan mukaan.

Kokeilukeskuksen tavoitteena on löytää uusia välineitä koulutuksen kehittämiseen ja systeemisen muutoksen edistämiseen. Kokeilukeskuksen rooli on toimia katalyyttinä kokeilujen synnyttämisessä. Osallistavan työskentelyn kautta prosessissa tulee esiin ratkaisemattomat ongelmat, joihin haetaan vastauksia. Kokeilut toimivat muutosvipuina koko systeemin muutoksessa. Erilaiset toimijat, myös kasvatus- ja koulutusalan ulkopuolelta, otetaan mukaan yhteiskehittämiseen.

Opetushallituksen **Hyvät käytännöt –palvelu** täydentyy jatkuvasti. Hyvät käytännöt -palvelu on laajentunut myös Opetushallituksen ulkopuolelle, kun palveluun on rakennettu oma osionsa tyydyttämään KARVIN tietotarpeita. Samoin Opetushallituksen käyttöön tiedonkeruuseen ja niitä palveleviin kilpailuihin on rakennettu oma toimintonsa.

Ammatillisessa koulutuksessa tuettiin verkostomaisilla valtionavustushankkeilla laajojen alueellisten ja valtakunnallisten kehittämisverkostojen muodostumista ja verkostojen työtä, joissa työelämän edustus on myös mukana.

Ammatillisen koulutuksen reformin valmistelussa nimettiin kolmikantaisia tutkintojen perustetyöryhmiä sekä osallistettiin nämä perusteiden laadintaan ja sisältömerkityksen vahvistamiseen perusteiden työelämälähtöisessä käytössä (työelämän toimintakokonaisuudet ja prosessit). Samoin nimettiin ennakointiryhmät ja suunniteltiin niiden toiminta yhdessä ministeriön kanssa sekä aloitettiin toiminta vaiheittain. Ennakointiprosessissa toteutettiin eDelfoi-kysely, jonka teemoina olivat megatrendit, driverit, trendit ja signaalit.

Työelämätoimikunnat nimettiin valmiiksi vuodenvaihteessa 2017 – 2018. Jäsenten nimeämisprosessi toteutettiin tiiviissä yhteistyössä työelämän ja opetusalan edustajien kanssa.

6. Toisen asteen ammatillinen koulutus, tutkinnot ja tutkinnon perusteet uudistuvat siten, että ne kykenevät vastaamaan työelämän, yksilöiden ja yhteiskunnan muuttuviin osaamistarpeisiin.

Opetushallituksen asiantuntijat osallistuivat aktiivisesti reformin valmisteluun. Osana valmistautumista toteutettiin sisäinen RETU – reformin toimeenpanon tuen projektin ensimmäinen vaihe niin, että toimeenpano on merkityksellistä ja vaikuttavaa reformin toimijat ja kohderyhmät huomioivaa. Projekti uudisti ja vahvisti sisäistä ja ulkoista vuorovaikutusta ja yhteistyötä sekä tiedotusta ja viestintää mm. reformintuki-nettisivuston avulla. Osana toimeenpanon tukea järjestettiin Amiskiertue yhdessä ministeriön ja aluehallintovirastojen kanssa yhteensä 6 paikkakunnalla.

Vuoden aikana uudistettiin 110:n tutkinnon perusteet yhdessä työelämän ja opetusalan toimijoiden kanssa sekä kirkastettiin rooleja ja tehtäviä laadunhallinnan kokonaisuudessa yhdessä ministeriön ja Karvin kanssa. Lisäksi rekrytoitiin työelämätoimikuntien sihteeristö vuoden 2017 – 2018 vaihteessa.

Ammatillisen koulutuksen laadun kehittämisen valtionavustushankekokonaisuus (1,2 milj. euroa) valmisteltiin yhdessä ministeriön kanssa. Haun painopisteet olivat: laadunhallintajärjestelmän päivittäminen reformin tavoitteiden suuntaisesti, laatukulttuurin vahvistaminen ja työpaikalla järjestettävän koulutuksen laadunhallinta.

7. Opintopolun palvelukokonaisuutta kehitetään edelleen tuottamaan sekä kansalliseen että kansainväliseen käyttöön koulutustietoa, palvelemaan koulutukseen hakeutumista, tukemaan opintojen etenemistä ja urasuunnittelua elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti. Kehitetään Opintopolun asiakaspalvelua yhteistyössä koulutustoimijoiden kanssa hyödyntäen eri palvelukanavia.

Opintopolun kehittäminen jatkuu tavoitteen mukaisesti, entistä enemmän koulutustoimijoiden kanssa yhdessä. Uutena palvelukanavana Chat on käytössä virkailijapalvelussa. Johtuen säädösmuutosten viivästyttämisestä ja avoinna olevista asioista, reformin toteutuksen edellyttämien toimenpiteiden toteuttamisessa Opintopolkuun ollaan aikataulusta myöhässä. Reformin edellyttämien muutosten toimeenpano Oppijan palveluissa ja Valtionosuus-yksikön tehtävissä ei pysynyt aikataulussa.

Koski-projektissa kehitetään valtakunnallista tutkintojen, opintosuoritusten ja opiskeluoikeuksien palvelua osaksi Opintopolkua. Projekti on edennyt toteutuksen osalta aikataulussa. Hallituksen esitys annettiin eduskunnalle toukokuun lopussa. Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä tuli voimaan 1.1.2018. Koski-palvelu on liitetty Opetushallituksen asiakaspalveluratkaisuun, josta saadaan ajantasaiset seurantatiedot asiakaspalvelun volyymista. Koski-palvelun käyttöönottoon valmistauduttiin mm. neuvontapalveluiden lisäresurssilla, teknisellä ylläpitopalvelun 24/7 automaattisella valvonnalla ja monitoroinnilla. Syksyn aikana järjestettiin yhteensä 10 koulutustilaisuutta ja niistä tuotettiin tallenteet verkkoon. Koulutustilaisuuksissa oli keskimäärin 107 hlöä/koulutus. Vuoden aikana koulutuksen järjestäjiltä on tullut n. 1 400 yhteydenottoa. Opetushallituksen määräys Koski-palvelun tiedoista ja tietojen toimittamisesta lähetettiin opetuksen ja koulutuksen järjestäjille heti lain vahvistamisen jälkeen. Palvelun tuotantokäyttö aloitetaan 1.1.2018.

Osana ammatillisen koulutuksen reformin toteuttamista osallistutaan toiminnan, tietojen ja järjestelmien kokonaisuuden suunnitteluun ja yhteentoimivuuden parantamiseen. Koski tuottaa ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistukseen liittyviä tietoja. Tietojen tekniseen tarkastukseen on tehty automaattisia tarkastuksia eikä muodollisesti virheellistä tietoa voi tuoda Koski-palveluun.

8. Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjille, korkeakouluille ja sidosryhmille sekä kansalaisille tuotetaan kustannustehokkaita ja asiakaslähtöisiä palveluita, joilla tuetaan toimialan kehittämistä. Laadittavat selvitykset sekä tilasto- ja tietopalvelut tarjoavat ajantasaista ja luotettavaa tietoa kansalliseen ja kansainväliseen käyttöön.

Opetushallitus on osaltaan vahvistanut koulutuspoliittisen päätöksenteon ja koulutuksen kehittämisen tietoperustaisuutta tuottamalla tilastoanalyyskejä ja -raportteja. Tietoperustaisuutta on tuettu osallistumalla aktiivisesti kansainväliseen tiedontuotantoon (OECD, EU) ja tiedonvaihtoverkostojen toimintaan ja kehittämiseen.

Opetushallitus myös koordinoi OECD:n TALIS 2018 –opettajatutkimuksen kansallista toteuttamista sekä osallistuu tutkimuksen kehittämiseen kansainvälisellä tasolla. Kansainvälistymisen laajuutta ja vaikuttavuutta selvitettiin runsaasti erilaisissa tutkimuksissa ja selvityksissä. Vuoden aikana tuotettiin kuusi kotimaiseen ja yksi kansainväliseen jakeluun suunnattua FaktaExpress-julkaisua.

Kansainvälistymismahdollisuuksista nuorille ja opiskelijoille tietoa tarjoava Maailmalle.net-sivusto uusittiin palvelumuotoiluprojektin tuloksia hyödyntäen keväällä 2017. Maailmalle.net ja Maatieto.net -sivustot yhdistettiin samalle julkaisualustalle.

Vuonna 2017 tieto korkeakouluopiskelijoiden ulkomaanjaksoista kerättiin ensimmäistä kertaa Virta-opintotietopalvelusta. Tietojen keruuta koordinoi Opetushallitus ja toteutuksesta vastasi CSC – Tieteen tietotekniikan keskus.

9. Opetushallitus toteuttaa hallituksen tasa-arvo-ohjelman mukaisia toimenpiteitä.

Tasa-arvo-ohjelman mukaiset toimenpiteet ovat olleet esillä koulutustilaisuuksissa ja yhdenvertaisuussuunnitelma on lisätty osaksi ops-perusteita perusopetuksessa.

Taulukko 5. Yhteiskunnalliset tavoitteet tulossopimuksen mukaisena

Tavoite/ tehtävä	Mittari	Asteikko	2017 toteuma	2017 tavoite
Uudistuneet oppimisympäristöt ja digitaaliset oppimateriaalit	Opettajat; Opeka-kyselyn tulokset (digitaalisen toimintaympäristön osaamisalue)	Opettajien jakautuminen osaamistasoille %	Taso 0-1: 0% Taso 1-2: 31% Taso 2-3: 66% Taso 3-4: 3%	
	Oppilaat/ opiskelijat; Oppika-kyselyn tulokset	5. lk. oppilaiden osaamisprosentti osa-alueittain	Käytännön taidot: 52% Vuorovaikutus ja verkostoituminen: 30% Vastuullinen ja turvallinen toiminta: 32% Oma tuottaminen 46% Tiedon-hallinta, tutkiva ja luova työskentely: 44%	
	Digitaalisten oppimateriaalien osuus kaikesta myydyistä oppimateriaalista	%	Lukio 19 % Perusopetus 13 %	
Uuden pedagogiikan käyttöönoton vaikutukset hyvinvointiin, oppimistuloksiin ja koulutuksen läpäisyyteen	Koulu-uupumus Koulustressi	%	13,8 % 33,2 %	
	Oppilaiden oppimistulosten arvioinnit (Karvi)	Indikaattori	(Karvi ei ole tehnyt v. 2017 oppimistulosten arviointeja)	
	Keskeyttämisprosentti (lukio, ammatillinen koulutus)	%	Lukio: 3,1 Ammatillinen: 8,4	
Oppiminen ja motivaatio vahvistuvat	Luvattomia poissaoloja vähintään viikoittain	%	3,8	
Yhteiskunnan kansainvälistyminen	Kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus (yliopistot, ammattikorkeakoulut,	% vuosittain aloittaneista opiskelijoista	Yliopistot 25 Ammattikorkeakoulut 16 Ammatilliset 14 Lukiot 33	25 16 13 30

	ammattilliset oppilaitokset, lukiot)			
	Osallistuminen kansainväliseen opettajaliikkuvuuteen (peruskoulut, varhaiskasvatus)	% kouluista	27	27
Suomalaisen korkeakoulutuksen tunnettuus	Ulkomaiset tutkinto-opiskelijat korkeakouluissa hakijat ja hyväksytyt	Lkm	19 460 5 719	15 000 5 000
Kokeilukeskus ja kehittämisverkostot	Varhaiskasvatuksen, opetuksen/ koulutuksen järjestäjien, varhaiskasvatusyksiköiden, koulujen ja oppilaitosten osallistuminen kokeilukeskuksen ja kehittämis-verkostojen toimintaan (mm. Majakka, LUKE, varhaiskasvatuksen kehittämisverkosto, aamu- ja iltapäivätoiminnan ja kerhotoiminnan verkosto)	Lkm	Majakka: 6 alueverkostoa, 53 kuntaa ja 265 koulua Loisto: 12 alueverkostoa 132 kuntaa 6 yksityistä varhaiskasvatuksen järjestäjää, Aamu- ja iltapäivätoiminnan ja kerhotoiminnan verkostossa 15 alueellista verkostoa, Maahanmuuttajaopetuksen kehittämisverkosto Pojjussa 67 kuntaa Varhaiskasvatuksen monikulttuurisuusverkosto Reimarissa 59 järjestäjää LUKE 185 lukiota Ammatillisen koulutuksen laatuverkostot , 18 pääosin valtakunnallista verkostoa Ammatillisen koulutuksen kansainvälistymisen edistämistä tukevat verkostot , 16 pääosin valtakunnallista verkostoa Osaamisperusteisuuden ja asiakaslähtöisyyden edistämistä (ammattillisen koulutuksen reformi) tulevat verkostot , 48 pääosin valtakunnallista verkostoa 2 300 (83% opetuksen järjestäjistä)	
	Tutor-opettajien määrä (osallistuneet peruskouluista)	Lkm ja %		
Ammatillisen koulutuksen uudistuminen	Osaamistarpeita vastaavat uudistetut tutkinnon perusteet	Lkm	110	
	Kehittämiseen osallistuneet: - koulutuksen järjestäjän edustajat - työelämän edustajat	Lkm	300 600	
Kustannustehokkaat ja asiakaslähtöiset palvelut	Julkaistujen opetussuunnitelmien	Lkm	217	

	määrä ePerusteet-palvelussa			
	Sähköisten valtionavustushakujen määrä	Lkm/ kaikki haut	42	
	KOSKI-palvelussa valtakunnalliseen tietovarantoon tehtävien automaattisten tiedonsiirtojen osuus	%	75	75
	Viranomaisten tekemät haut KOSKI-palvelussa	Lkm	-	10 000
Vähälevikkinen oppimateriaalit tuotanto	Oppimateriaalien määrä	Lkm	43	61
	Sähköisten materiaalien osuus valmistuneesta vähälevikkisestä tuotannosta	%	47	48

1.4. Toiminnallinen tehokkuus

Vuoden 2017 mittaristo toteumineen luo lähtötason uuden viraston toiminnallisen tehokkuuden yhtenäiseen mittaamiseen kaikilla osa-alueilla. Osa mittariston tiedoista on tuotettu toimintolaskennan tuottaman tietopohjan mukaisesti, mikä takaa mm. eurotietojen ja henkilötyövuosien käsittelyn ja laskennan yhdenmukaisella tavalla. Yleisellä tasolla voidaan kuitenkin todeta, että tuottavuuskehitys on ollut myönteistä edelleen niissä mittareissa, joita on seurattu ent. virastoissa jo aiemminkin.

1.4.1. Toiminnan tuottavuus

Taulukko 6. Toteuma tulossopimuksen mukaisista tavoitteista

Tavoite/ tehtävä	Mittari	Asteikko	2017 toteuma	2017 tavoite
Valtionavustustoiminnan tuottavuus	Valtionavustus-päätökset/htv	Lkm/htv	204	250
Kansainvälisten liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmien tuottavuus	Apurahapäätökset/htv	Lkm/htv	26	-
Erasmus+ ohjelman apurahojen käyttö	Rahoituspäätökset/käytettävissä olevat määrärahat	%	102,3	100
Maksullisen koulutustoiminnan tuottavuus	Koulutettava-päivät/htv	Pv/htv	915	850

1.4.2. Toiminnan taloudellisuus

Opetushallituksessa on ollut käynnissä voimakas kehittäminen johtuen erityisesti lukuisista koulutuksen uudistushankkeista, josta syystä myöskään asetettuja tavoitearvoja ei saavutettu. Toimintamenojen nettokäyttö/htv kertoo ainakin osittain yhdistymisen säästö- ja synergiaetujen saavuttamisesta, varsinkin kun tarkastellaan myös siirtynyttä toimintamenomäärärahaa (4,5 milj. euroa).

Taulukko 7. Ydinprosessien taloudellisuus

Tavoite/ tehtävä	Mittari	Asteikko	2017 toteuma	2017 tavoite
Ydinprosessien taloudellisuus paranee	Peruste-prosessin taloudellisuus	Euro (1000)/htv	153	120
	Kehittämishanke- prosessin taloudellisuus	Euro (1000)/htv	161	130
	Seurantaproessin taloudellisuus	Euro (1000)/htv	148	115
	Valtionavustus- prosessin taloudellisuus	Euro (1000)/htv	121	95
	Valtionavustus- prosessin taloudellisuus	Euro (1000)/pts	600	750
	Kansainvälisten liikkuvuus- ja yhteistyöohjel- mien taloudellisuus	Euro (1000)/htv	144	-
Toiminnan taloudellisuus	Toimintamenojen käyttö (netto)/htv ilman lehtoreita	Euro (1000)/htv	69,4	80,0 (ilman uusia eriä)

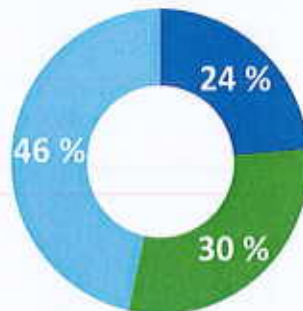
Taulukko 8. Koko kirjanpitoyksikön talousarviomäärärahojen käyttö v. 2017

	Käyttö 2016	Siirtynyt vuodelta 2016	TA 2017	Käytettävissä 2017	%-osuus koko määrä rahasta	Käyttö 2017	%-osuus koko käytöstä	Siirtyy vuodelle 2018
Opetushallituksen toimintamenot		3 697 778	24 802 000	23 499 778		23 981 393		4 518 385
Koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja elinikäisen oppimisen kehittämis-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistäminen		2 594 267	21 200 000	23 794 267		12 842 966		10 951 302
Opetushallituksen toimintameno momentti yhteensä	0	6 292 045	46 002 000	52 294 045	26 %	36 824 358	24 %	15 469 687
Valtion oppilaitosten toimintamenot		16 373 576	50 158 000	66 531 576		46 291 317		20 240 259
Valtion oppilaitosten toimintamenot	0	16 373 576	50 158 000	66 531 576	33 %	46 291 317	30 %	20 240 259
Kansainvälinen yhteistyö		62 917	452 000	514 917		389 125		125 791
Yleissivistävän koulutuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot*		3 153 177	21 170 000	24 323 177		17 647 840		6 675 337
Ammatillisen ja aikuiskoulutuksen kehittäminen		3 825 036	35 000	3 860 036		3 825 154		34 882
Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot		566 064	1 892 000	2 558 064		2 035 684		522 380
Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot		4 948 148		4 948 148		4 948 148		0
Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot		40 000		40 000		40 000		0
Valtionavustukset (arviomäärärahat)			44 957 000	44 957 000		42 714 630		
Eräät turvapalkankahajoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset			339 900	339 900		1 620		338 280
Rahapelitoiminnan voittovarot (arviomäärärahat)			699 000	699 000		654 664		
Muiden pääluokkien määrärahat		114 281	74 997	189 278		153 168		36 111
Muu rahoitus yhteensä	0	12 809 623	69 519 097	67 479 520	41 %	72 410 034	47 %	7 772 743
KOKO YHTEENSÄ	0	35 475 244	185 779 097	201 255 141	100 %	155 325 718	100 %	41 442 725

*) Vuoden 2017 käyttö sisältää noin 3 milj. euroa valtionavustuksia

TALOUSARVIOMÄÄRÄRAHOJEN KÄYTÖN JAKAUMA 2017

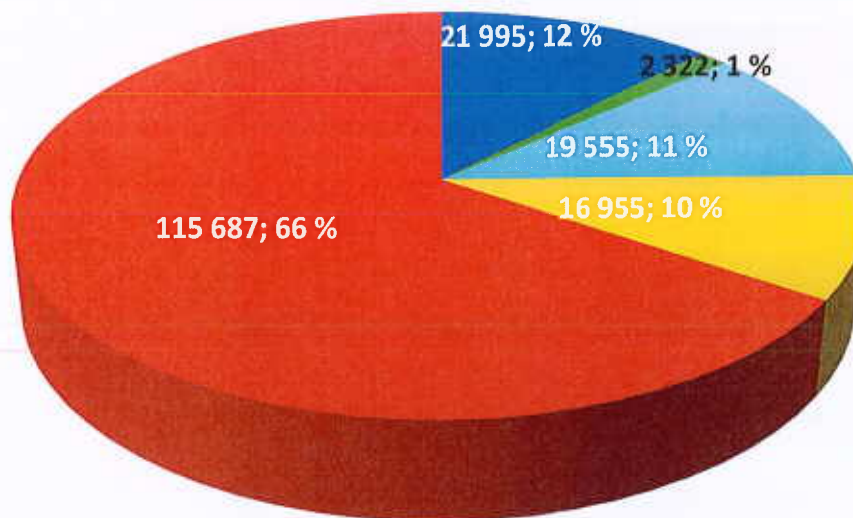
- Opetushallituksen toimintamenomomentti yhteensä
- Valtion oppilaitosten toimintamenot
- Muu rahoitus yhteensä

Opetushallituksen talousarviotaloudesta lähes puolet kohdistuu valtionavustus- ja erilaisiin kehittämismäärärahoihin. Talousarviotalous näyttäytyy hyvin sirpaleisena johtuen lukuisista eri talousarviotileistä, lisäksi vuoden 2017 alusta lukien tapahtui budjetointitavan muutos, jolla toimintamenoihin siirtyi huomattava määrä (21,2 milj. euroa) kehittämis- ja avustismäärärahoja. Käytännössä Opetushallituksen ns. perustoimintamenoihin on käytettävissä vain n. 15 prosenttia koko talousarviorahoituksesta. Valtion oppilaitokset muodostavat kolmanneksen koko käytöstä.

Opetushallituksen (virasto) toiminnan kulut n. 177 milj. euroa jakautuvat oheisen graafin mukaisesti – karkeasti ottaen henkilöstökuluihin, palvelujen ostoihin sekä muihin kuluihin (sis. käyttöoikeuskorvaukset Kopiostolle ja Tuotokselle) runsas kymmenesosa kuhunkin. Siirtotalouden kulut ovat 66 prosenttia kaikista viraston kuluista.

Opetushallitus (virasto) 177 milj. euron kulujakauma 2017 (1 000 euroa)

■ Henkilöstökulut ■ Vuokrat ■ Palvelujen ostot ■ Muut kulut ■ Siirtotalouden kulut

1.4.3. Maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat

Kustannusvastaavuuslaskelmista esitetään myös aikasarjat edellisvuosien osalta, koska toiminta kohdistuu näiltä osin tiettyihin kokonaisuuksiin, joihin uuden viraston perustamisella ei toiminnan kannalta sinällään ole ollut merkitystä.

Opetushallituksen (virasto) julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus on säilynyt kannattavalla tasolla. Julkisoikeudelliset tulot ylittivät asetetun tavoitteen. Valtion oppilaitosten osalta erityisesti Valteri-koulun kustannusvastaavuus nousi, yltäen lähes 50 prosentin tavoitetasolle. Ohjauskäyntien osalta kehitys oli myös positiivista.

Liiketaloudellinen maksullinen toiminta kehittyi myös hyvään suuntaan. Opetushallituksen itsensä osalta tulojen kasvun myötä myös kannattavuus kasvoi, myös hintatuetun vähälevikkisen oppimateriaalituotannon osalta. Valteri-koulun liiketaloudellisen kustannusvastaavuudessa tapahtui huima kehitys (51 prosentista 85 prosenttiin) tulojen kasvaessa ja toisaalta myös kokonaiskustannusten pienentyessä.

Julkisoikeudellinen maksullinen toiminta

Taulukko 9. Opetushallituksen (virasto) julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)		2017	2017	2016	2015
		Toteuma	Tavoite	Toteuma	Toteuma
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan tuotot					
Maksullisen toiminnan myyntituotot		3 505	3 400	4 924	4 084
Maksullisen toiminnan muut tuotot	2				
Tuotot yhteensä		3 507	3 400	4 924	4 084
KOKONAISKUSTANNUKSET					
Erilliskustannukset					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	13			21	10
Henkilöstökustannukset	1 260			1 681	1 137
Vuokrat	157			160	144
Palvelujen ostot	405			489	475
Muut erilliskustannukset	505			659	679
Erilliskustannukset yhteensä		2 340	0	3 010	2 445
Osuus yhteiskustannuksista					
Tukitoimintojen kustannukset	852			929	530
Poistot	2				
Korot					
Muut yhteiskustannukset					
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä		854	0	929	530
Kokonaiskustannukset yhteensä		3 194	3 200	3 939	2 975
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot - kustannukset)		313	200	985	1 109
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki					
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN		313	200	985	1 109
Kustannusvastaavuus %		110 %	106 %	125 %	137 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki					

Taulukko 10. Opetushallituksen (virasto) julkisoikeudellisten suoritteiden (kielitutkinto ja kääntäjätutkinto yht.) kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017 – erittely sisältyy taulukkoon 9.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma	2016 Toteuma	2015 Toteuma
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	133	133	126
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0		
Tuotot yhteensä	133	133	126
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2	1	1
Henkilöstökustannukset	157	157	83
Vuokrat	17	19	10
Palvelujen ostot	42	51	31
Muut erilliskustannukset	22	18	1
Erilliskustannukset yhteensä	239	246	126
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	87	127	53
Poistot	0		
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	87	127	53
Kokonaiskustannukset yhteensä	326	373	179
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot - kustannukset)	-194	-240	-53
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-194	-240	-53
Kustannusvastaavuus %	41 %	36 %	70 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			

Taulukko 11. Helsingin eurooppalaisen koulun julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)	2017 toteuma	2017 tavoite	2016 toteuma	2015 toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	606	569	605	400
Maksullisen toiminnan muut tuotot				
Tuotot yhteensä	606	569	605	400
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	31	16	21	16
Henkilöstökustannukset	1 002	920	1 015	918
Vuokrat	0			0
Palvelujen ostot	241	217	241	216
Muut erilliskustannukset	17	11	23	11
Erilliskustannukset yhteensä	1 291	1 164	1 300	1 161
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	950	1 036	951	1 036
Poistot				
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	950	1 036	951	1 036
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 241	2 200	2 251	2 197
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot - kustannukset)	-1 635	-1 631	-1 646	-1 797
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-1 635	-1 631	-1 646	-1 797
Kustannusvastaavuus %	27 %	26 %	27 %	18 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

Taulukko 12. Valteri-koulun julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma	2017 Tavoite	2016 Toteuma	2015 Toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 362	1 308	1 351	1 272
Maksullisen toiminnan muut tuotot				
Tuotot yhteensä	1 362	1 308	1 351	1 272
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	46	64	124	125
Henkilöstökustannukset	1 431	1 163	1 719	2 152
Vuokrat	14	70	49	271
Palvelujen ostot	63	120	115	539
Muut erilliskustannukset	106	276	38	125
Erilliskustannukset yhteensä	1 660	1 693	2 045	3 212
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 405	824	1 954	1 989
Poistot	13			
Korot				
Muut yhteiskustannukset		93		
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 418	917	1 954	1 989
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 078	2 610	3 999	5 201
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-1 716	-1 302	-2 648	-3 929
(tuotot - kustannukset)				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-1 716	-1 302	-2 648	-3 929
Kustannusvastaavuus %	44 %	50 %	34 %	24 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

Julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan tuottoja kirjanpidossa yhteensä 1 357 357 euroa. Laskelmalla tuottoja 1 362 117 euroa. Virheellinen toimintokirjaus aiheuttaa eron laskelman ja kirjanpidon välille.

Taulukko 13. Valteri-koulun julkisoikeudellisten suoritteiden (ohjauskäynnit) kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017 – erittely sisältyy em. taulukkoon.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma	2016 Toteuma
TUOTOT		
Maksullisen toiminnan tuotot		
Maksullisen toiminnan myyntituotot	299	279
Maksullisen toiminnan muut tuotot		
Tuotot yhteensä	299	279
KOKONAISKUSTANNUKSET		
Erilliskustannukset		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9	21
Henkilöstökustannukset	504	654
Vuokrat	11	1
Palvelujen ostot	14	26
Muut erilliskustannukset	60	4
Erilliskustannukset yhteensä	598	706
Osuus yhteiskustannuksista		
Tukitoimintojen kustannukset	257	443
Poistot	3	
Korot		
Muut yhteiskustannukset		
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	261	443
Kokonaiskustannukset yhteensä	859	1 149
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-560	-870
(tuotot - kustannukset)		
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki		
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-560	-870
Kustannusvastaavuus %	35 %	24 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki		

Taulukko 14. Saamelaisalueen koulutuskeskuksen julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma	2017 Tavoite	2016 Toteuma	2015 Toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	30	30	42	27
Maksullisen toiminnan muut tuotot				
Tuotot yhteensä	30	30	42	27
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	60	10	12	10
Henkilöstökustannukset	65	12	5	12
Vuokrat	31	1	1	1
Palvelujen ostot	5	1	2	1
Muut erilliskustannukset	12	3	3	3
Erilliskustannukset yhteensä	173	27	23	27
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	82	14	6	14
Poistot	2			
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	84	14	6	14
Kokonaiskustannukset yhteensä	257	41	29	41
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot - kustannukset)	-227	-11	13	-14
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-227	-11	13	-14
Kustannusvastaavuus %	12 %	73 %	145 %	66 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

Taulukko 15. Opetushallituksen (koko kirjanpitoyksikkö yht.) julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma	2016 Toteuma	2015 Toteuma
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	5 503	6 921	5 769
Maksullisen toiminnan muut tuotot	2		
Tuotot yhteensä	5 505	6 921	5 769
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	150	179	150
Henkilöstökustannukset	3 758	4 420	3 653
Vuokrat	202	209	417
Palvelujen ostot	713	848	1 169
Muut erilliskustannukset	641	722	786
Erilliskustannukset yhteensä	5 464	6 378	6 175
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	3 289	3 840	4 088
Poistot	17		
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3 306	3 840	4 088
Kokonaiskustannukset yhteensä	8 771	10 218	10 263
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot - kustannukset)	-3 266	-3 297	-4 494
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-3 266	-3 297	-4 494
Kustannusvastaavuus %	63 %	68 %	56 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			

Liiketaloudellinen maksullinen toiminta

Taulukko 16. Opetushallituksen (virasto) liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma	2017 Tavoite	2016 Toteuma	2015 Toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 366	2 200	1 906	2 231
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1			
Tuotot yhteensä	2 367	2 200	1 906	2 231
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	12		9	10
Henkilöstökustannukset	403		353	364
Vuokrat	310		264	284
Palvelujen ostot	738		548	600
Muut erilliskustannukset	94		53	82
Erilliskustannukset yhteensä	1 558	0	1 227	1 340
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	430		471	391
Poistot	1			
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	431	0	471	391
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 988	1 700	1 698	1 731
KUSTANNUSVASTAAVUUS	379	500	208	500
(tuotot - kustannukset)				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	379	500	208	500
Kustannusvastaavuus %	119 %	129 %	112 %	129 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

Taulukko 17. Opetushallituksen (virasto) hintatuetun liiketaloudellisen maksullisen toiminnan (vähälevikkinen oppimateriaalituotanto) kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma	2017 Tavoite	2016 Toteuma	2015 Toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 306	1 200	1 145	1 194
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1			
Tuotot yhteensä	1 308	1 200	1 145	1 194
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	10		12	6
Henkilöstökustannukset	723		692	618
Vuokrat	74		84	107
Palvelujen ostot	1 296		1 000	880
Muut erilliskustannukset	282		254	162
Erilliskustannukset yhteensä	2 384	0	2 042	1 773
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	561		658	504
Poistot	1			
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	563	0	658	504
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 946	2 200	2 700	2 277
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-1 638	-1 000	-1 555	-1 083
(tuotot - kustannukset)				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	620	620	375	579
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-1 018	-380	-1 180	-504
Kustannusvastaavuus %	63 %	83 %	56 %	78 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	620	620	650	650

Taulukko 18. Kielikoulujen (Suomalais-venäläinen ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu yht.) liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)	2017 toteuma*	2017 tavoite**	2016 toteuma	2015 toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	260	270	229	188
Maksullisen toiminnan muut tuotot	3	23		
Tuotot yhteensä	263	293	229	188
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	13	32	34	28
Henkilöstökustannukset	111	124	97	118
Vuokrat	83	14	12	16
Palvelujen ostot	5	6	6	10
Muut erilliskustannukset	6		1	
Erilliskustannukset yhteensä	217	176	150	172
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	89	118	79	134
Poistot	0			
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	89	118	79	134
Kokonaiskustannukset yhteensä	306	294	229	306
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-43	-1	0	-118
(tuotot - kustannukset)				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-43	-1	0	-118
Kustannusvastaavuus %	86 %	100 %	100 %	61 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

*SVK:n liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma. Vuonna 2017 HRSK:lla ei liiketaloudellista maksullista toimintaa.

**Tavoite sisältää sekä SVK:n että HRSK:n

Taulukko 19. Valteri-koulun liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma	2017 Tavoite	2016 Toteuma	2015 Toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 796	1 328	2 016	2 004
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	70		
Tuotot yhteensä	2 796	1 398	2 016	2 004
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	127	101	284	218
Henkilöstökustannukset	1 081	680	1 390	1 439
Vuokrat	9	126	258	488
Palvelujen ostot	883	33	193	233
Muut erilliskustannukset	82	77	84	104
Erilliskustannukset yhteensä	2 184	1 017	2 209	2 482
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 100	531	1 726	2 086
Poistot	9			
Korot				
Muut yhteiskustannukset		30		
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 108	561	1 726	2 086
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 292	1 578	3 935	4 568
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot - kustannukset)	-496	-180	-1 919	-2 564
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-496	-180	-1 919	-2 564
Kustannusvastaavuus %	85 %	89 %	51 %	44 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

Taulukko 20. Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisen maksullisen toiminnan (hintatuettu) kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma	2017 Tavoite	2016 Toteuma	2015 Toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 050	1 000	2 092	1 002
Maksullisen toiminnan muut tuotot	29			
Tuotot yhteensä	1 079	1 000	2 092	1 002
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	304	400	466	236
Henkilöstökustannukset	735	900	862	850
Vuokrat	1 405	1 320	1 333	1 681
Palvelujen ostot	292	280	322	323
Muut erilliskustannukset	4	10	19	5
Erilliskustannukset yhteensä	2 741	2 910	3 002	3 095
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	1 417	900	1 035	941
Poistot	74			
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 490	900	1 035	941
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 231	3 810	4 037	4 036
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot - kustannukset)	-3 152	-2 810	-1 945	-3 034
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	2 400	2 400	1 550	2 400
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-752	-410	-395	-634
Kustannusvastaavuus %	82 %	89 %	90 %	84 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	2 400	2 400	1 550	2 400

Laskelmassa oikaistu virheellisesti tukitoimintoihin kirjautuneita vuokramenoja yht. 1,271 milj. euroa erilliskustannuksiin.

Taulukko 21. Saamelaisalueen koulutuskeskuksen liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma	2017 Tavoite	2016 Toteuma	2015 Toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	224	200	264	257
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1			
Tuotot yhteensä	225	200	264	257
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	8	30	37	56
Henkilöstökustannukset	43	100	130	108
Vuokrat	10	30	37	27
Palvelujen ostot	5	10	19	16
Muut erilliskustannukset	9	10	18	22
Erilliskustannukset yhteensä	76	180	241	229
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	49	90	125	105
Poistot	1			
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	50	90	125	105
Kokonaiskustannukset yhteensä	126	270	366	334
KUSTANNUSVASTAAVUUS	100	-70	-102	-77
(tuotot - kustannukset)				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	100	-70	-102	-77
Kustannusvastaavuus %	179 %	74 %	72 %	77 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

Taulukko 22. Kirjanpitoyksikön (sisältää myös oppilaitokset) liiketaloudellisen (ei hintatuettujen) maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma	2016 Toteuma	2015 Toteuma
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	5 646	4 414	5 682
Maksullisen toiminnan muut tuotot	5		
Tuotot yhteensä	5 651	4 414	5 682
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	163	365	546
Henkilöstökustannukset	1 753	2 085	2 806
Vuokrat	412	571	2 401
Palvelujen ostot	1 636	769	1 162
Muut erilliskustannukset	191	157	209
Erilliskustannukset yhteensä	4 156	3 947	7 124
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	1 797	2 483	3 553
Poistot	11		
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 808	2 483	3 553
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 963	6 430	10 677
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-313	-2 016	-4 995
(tuotot - kustannukset)			
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-313	-2 016	-4 995
Kustannusvastaavuus %	95 %	69 %	53 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki			

Taulukko 23. Kirjanpitoyksikön (sisältää myös oppilaitokset) liiketaloudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosilta 2015 – 2017.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma	2016 Toteuma	2015 Toteuma
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	8 003	7 651	6 876
Maksullisen toiminnan muut tuotot	36		
Tuotot yhteensä	8 038	7 651	6 876
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	477	843	551
Henkilöstökustannukset	3 211	3 639	3 424
Vuokrat	1 891	1 988	2 508
Palvelujen ostot	3 224	2 090	2 043
Muut erilliskustannukset	477	430	371
Erilliskustannukset yhteensä	9 280	8 990	8 897
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	3 775	4 176	4 057
Poistot	86		
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3 861	4 176	4 057
Kokonaiskustannukset yhteensä	13 141	13 166	12 954
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-5 103	-5 515	-6 078
(tuotot - kustannukset)			
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	3 020	1 925	2 979
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-2 083	-3 590	-3 099
Kustannusvastaavuus %	61 %	58 %	53 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	3 020	2 200	3 050

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Taulukko 24. Kirjanpitoyksikön (sis. myös oppilaitokset) yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (laskelma omarahoitusosuudesta) vuodelta 2017.

(1 000 euroa)	2017 Toteuma
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	514
EU:lta saatu rahoitus	2 532
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	111
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	506
Tuotot yhteensä	3 662
KOKONAISKUSTANNUKSET	
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	50
Henkilöstökustannukset	1 665
Vuokrat	234
Palvelujen ostot	1 118
Muut erilliskustannukset	673
Erilliskustannukset yhteensä	3 740
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus	
Tukitoimintojen kustannukset	1 862
Poistot	11
Korot	
Muut yhteiskustannukset	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 873
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 613
OMARAHOITUSOSUUS	-1 951
(tuotot - kustannukset)	
Omarahoitusosuus, %	-35 %

Yhteisrahoitteinen toiminta pelkästään liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmien osalta on omarahoitusosuuden osalta samalla tasolla.

1.5. Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 25. Suoritemäärät – toteuma tulossopimuksen mukaisista tavoitteista

Tavoite/ tehtävä	Mittari	Asteikko	2017 toteuma	2017 tavoite
Kansainväliset liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmat	Rahoitettu liikkuvuus	Kpl	26 153	26 000
Kansainvälistä toimintaa koskevat tilastot ja selvitykset	Kv-liikkuvuustilastot ja selvitykset	Kpl	7	8
Koulutuksen kehittäminen	Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet	Lkm	1	1
	Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet	Lkm	1	1
Opintopolku on koulutuksen valtakunnallinen palveluportaali	Opintopolkupalvelun käyttäjämäärät	Lkm	6 700 000	7 000 000
Hakijamäärät perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin, korkeakouluihin ja aikuiskoulutuksiin	Koulutuksen hakijamäärät	Lkm	320 000	350 000
Koulutuksen ennakointi	Osaamisen ennakointifoorumiin liittyvät päätökset	Lkm	10	10
Työelämäyhteistyö	Tutkintotoimikuntajärje- stelmään liittyvät pätökset	Lkm	40	70
Osaamisen osoittaminen	Opetushallinnon tutkinnot	Lkm	309	400
	Valtionhallinnon kielitutkinnot	Lkm	974	1 000
	Yleiset kielitutkinnot	Lkm	9 500	9 500
	Auktorisoidun kääntäjän tutkinto (suorittajat); Auktorisoidun kääntäjän oikeuden saaneet	Lkm	100 50	100 50
	Oikeustulkikirekisteriin merkityt tulkit	Lkm	18	50
	Tutkinnon tunnustaminen (kokonaismäärä)	Lkm	876	850
Maksullisen julkaisutoiminnan laajuus	Myydyt julkaisut ja oppimateriaalit	Kpl	59 836	53 000
Koulutuspoliittis-ten tavoitteiden ja varhaiskasvatuksen sekä opetustoimen tuloksellisuuden tukeminen	Maksullisen toiminnan koulutettavapäivät	Kpl	10 067	10 000

1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 26. Toteuma tulossopimuksen mukaisista tavoitteista

Tavoite/ tehtävä	Mittari	Asteikko	2017 toteuma	2017 tavoite
Päättösten käsittelyaika	Valtionavustukset	(toimin- nallisuus ei vielä käytössä järjestel- mässä)		
	Tutkinnon tunnustaminen	Kk/pts	3,1	3,5
Asiakastyytyvyisyys	Kansainvälinen ohjelmatoiminta (joka 3. vuosi)	1 - 100	-	-
	Maksullinen koulutus	1 - 5	4,3	4,1
	Haklajapalaute Opintopolusta	4 - 10	8,4	8,4

1.5.3. Valtion oppilaitosten keskeiset tuotokset

Opetushallitus kirjanpitoyksikköön kuuluu 6 valtion oppilaitosta: kaksi kielikoulua, Valteri-koulu, Helsingin eurooppalainen koulu, Saamelaisalueen koulutuskeskus (SAKK) ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus (Meriturva). Opetushallitus vastaa näiden oppilaitosten tulosohtauksesta. Lisäksi Opetushallitus ohjaa valtion koulukotien perusopetusta sekä huolehtii Eurooppa-koulujen hallinto- ja tarkastustehtävistä.

Valtion oppilaitokset raportoivat vuosiraporteissaan tulossopimuksensa mukaisten tavoitteiden toteutumisesta. Johtokunnat vahvistavat oppilaitoskohtaiset vuosiraportit ja ne käydään palautekeskusteluin läpi yhdessä Opetushallituksen tulosohtajien kanssa. Tässä tilinpäätöksessä käsitellään oppilaitosten kustannusvastaavuuslaskelmat, tuotokset, määrärahat sekä oppilaitosten henkilöstön osalta keskeisimmät tunnusluvut. Oppilaitokset sisältyvät myös tilinpäätöslaskelmiin ja niiden liitteisiin kaikilta osin.

Kielikoulut

Valtion kielikouluja ovat Helsingissä sijaitsevat Helsingin ranskalais-suomalainen koulu ja Suomalais-venäläinen koulu.

Helsingin ranskalais-suomalainen koulu on erityisen koulutustehtävän saanut valtion kielikoulu, jossa laaja-alainen opetus painottaa monikielisyyttä, avointa mieltä, yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja. Koulu pyrkii korkeaan sivistystasoon turvallisessa oppimisympäristössä ja perehdyttää ranskan kieleen sekä ranskankieliseen kulttuuriin. Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun erityisenä tehtävänä on antaa oppilailleen ranskan kielessä ja ranskankielisessä kulttuurissa sellaiset tiedot ja taidot, että opiskelijat koulusta valmistuttuaan ovat ranskalaisuuden tuntijoita ja kielen taitajia, joilla on hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään.

Suomalais-venäläinen koulu on valtion yleissivistävä oppilaitos, jonka tehtävänä on antaa esiopetusta, perusopetusta, lukiokoulutusta ja lisäopetusta. Koulussa on aamu- ja iltapäivätoimintaa ja muuta toimintaa, kuten lukuisia kerhoja. Suomalais-venäläinen koulu on kielikoulu, jonka erityisenä koulutustehtävänä on venäjän kieleen ja kulttuuriin painottunut opetus. Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille ja opiskelijoille tavanomaista A-venäjän perusopetusta ja lukiokoulutusta laajemmat tiedot ja taidot venäjän kielessä ja kulttuurissa.

Koulun toimintakielet ovat suomi ja venäjä. Opetusta annetaan molemmilla kielillä. Venäjän kielellä on keskeinen asema sekä oppiaineena että opetus- ja toimintakielenä. Oppilailla on mahdollisuus saavuttaa hyvä ja monipuolinen venäjän kielen taito ja venäläisen kulttuurin tuntemus sekä hyvä yleissivistys turvallisessa ja innostavassa oppimisympäristössä. Koulun oppilaat saavat suomalaisen perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot sekä jatko-opintokelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Koulun yhteydessä toimii lukio, jossa oppilaalla on mahdollisuus jatkaa venäjän kieleen ja kulttuuriin painottunutta opetusta. Lukio-opetuksen päätteeksi opiskelijat suorittavat suomalaisen ylioppilastutkinnon.

Toiminnan laajuus/Tuotokset	2015	2016	2017
	Toteuma	Toteuma	Toteuma
Opetus			
Oppilaita yhteensä	1 507	1 492	1 524
Esiopetuksen oppilaat	135	136	127
Esiopetuksen oppilastunnit	107 730	108 528	101 346
Perusopetuksen oppilaat	1 095	1 101	1 113
Perusopetuksen oppilastunnit	1 124 003	1 135 370	1 131 465
Lukion oppilaat	277	255	284
Lukion oppilastunnit	260 572	235 416	287 582
Opetusta tukevat palvelut			
Ilta- ja yöopetuksen oppilaat	138	140	159
Ilta- ja yöopetuksen oppilastunnit	91 770	93 100	105 735

Valteri-koulu

Valteri-koulu syntyi, kun kuusi valtion koulua: Mikael-koulu, Mäntykankaan koulu, Onerva Mäen koulu, Ruskeasuon koulu, Skilla (ent. ruotsinkielinen näkövammaisten koulu ja Speres) sekä Tervaväylän koulu yhdistyivät hallinnollisesti ja toiminnallisesti elokuussa 2015. Tavoitteena on, että Valterin yhdistyminen oppilaitosverkostosta yhdeksi valtakunnalliseksi organisaatioksi parantaa palvelujen saavutettavuutta sekä tekee niistä entistä monipuolisempia ja kattavampia. Jokaisen oppilaan kuuluu saada riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Valteri on valtakunnallinen oppimis- ja ohjauskeskus, joka tukee lähikouluperiaatteen toteutumista. Valterin tavoitteena on, että mahdollisimman moni saa opiskella omassa lähikoulussaan ja saa siellä tarvitsemansa tuen. Valteri-koulu edistää yhdessä kotikunnan kanssa tuen tarpeessa olevan koulunkäyntiä monialaisella asiantuntijuudella.

Toiminnan laajuus/Tuotokset	2015	2016	2017
	Toteuma	Toteuma	Toteuma
Opetus			
Esiopetuksen oppilaat	20	16	15
Esiopetuksen oppilastunnit	15 193	12 605	11 781
Perusopetuksen oppilaat	339	322	312
Perusopetuksen oppilastunnit	362 954	325 845	346 475
Lisäopetuksen opiskelijat	31	26	16
Lisäopetuksen oppilastunnit	34 212	27 416	31 163
Tukijaksopäivät	3 492	3 354	4 054
Tukijakson oppilaat	435	438	477
Opetusta tukevat palvelut			
Kuntoutustunnit	36 210	37 165	37 052
Majoitusvuorokaudet	20 095	17 941	15 705
Aamu- ja iltapäivätoiminnan oppilaat	110	113	123
Asiantuntijapalvelut			
Ohjauskäynnit	1 410	1 348	1 932
josta ohjauskäynnit ohjaavat opettajat ja erityisluokanopettajat	977	887	1 058
josta ohjauskäynnit muu kuin opetushenkilöstö	433	461	874
Koulutustapahtumat	42	502	427
josta lähikoulutuksena- ja luentona	42	481	397
josta etäkoulutustapahtumia (monimuoto, verkko ja webinaari etc)	0	21	30
Koulutettavapäivä	14 149	15 925	13 790

Helsingin eurooppalainen koulu

Helsingin eurooppalainen koulu vastaa Euroopan kemikaaliviraston, muiden Euroopan Unionin toimielimien, ulkomailta muihin määräaikaisiin työtehtäviin tulevien sekä Suomeen palaavien perheiden lasten monikielisen opetuksen tarpeeseen tarjoamalla laadukasta opetusta esikoulusta lukioon.

Koulun erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaita kansainvälisyyteen, aktiiviseen eurooppalaiseen kansalaisuuteen, monikulttuurisuuteen, eurooppalaisiin arvoihin sekä monipuoliseen ja hyvään kielitaitoon. Oppimaan oppimisen taidot, innostuneisuuden ja motivoituneisuuden ylläpitäminen oppimista kohtaan kulkevat punaisena lankana koko koulupolun ajan. Koulun päättötutkintona on EB - tutkinto, joka antaa hyvät jatko-opintovalmiuden akateemisiin opintoihin Suomessa, Euroopassa ja muualla maailmassa.

Toiminnan laajuus/Tuotokset	2015	2016	2017
	Toteuma	Toteuma	Toteuma
Opetus			
Esiopetuksen oppilaat	31	29	27
I kategorian oppilaat	21	16	16
II kategorian oppilaat	10	13	11
Esiopetuksen oppilastunnit	36 600	35 400	31 800
Alakoulun oppilaat	114	107	105
I kategorian oppilaat	88	82	76
II kategorian oppilaat	26	25	29
Alakoulun oppilastunnit	142 300	132 900	131 000
Yläkoulu-lukion oppilaat	136	141	142
I kategorian oppilaat	63	65	72
II kategorian oppilaat	73	76	70
Yläkoulu-lukion oppilastunnit	161 700	168 300	169 500
Oppilaat yhteensä	280	277	274
I kategorian oppilaat	171	163	164
II kategorian oppilaat	109	114	110
Oppilastunnit yhteensä	340 600	336 600	332 300
Opetusta tukevat palvelut			
Iltapäivätoiminnan oppilaat	125	132	125
Iltapäivätoiminnan oppilastunnit	24 000	25 000	25 160

Saamelaisalueen koulutuskeskus

Saamelaisalueen koulutuskeskus on toisen asteen ammatillinen valtion oppilaitos. Oppilaitoksen tarkoituksena on lisätä erityisesti saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisten kotiseutualueen elinkeinoelämän tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Saamelaiskulttuuri on SAKK:n toiminnan perusta. Tarkoituksen saavuttamiseksi SAKK järjestää ammatillista perus- ja aikuiskoulutusta sekä saamen kielten ja kulttuurin opetusta.

Toiminnan laajuus/Tuotokset	2015	2016	2017
	Toteuma	Toteuma	Toteuma
Opiskelijat			
ammattillinen peruskoulutus	144	130	125
ammattillinen lisäkoulutus	270	238	148
saamen kielen ja kulttuurin opetus lukuvuosikoulutuksesta	33	32	36
saamen kielen ja kulttuurin opetus kurssitoiminta	653	462	501
Osaamispisteet			
ammattillinen peruskoulutus		8 556	7 470
Opiskelijatyöpäivät			
ammattillinen lisäkoulutus		3 337	2 082
saamen kielen ja kulttuurin opetus lukuvuosikoulutukset		5 650	6 745
saamen kielen ja kulttuurin opetuskurssitoiminta		4 136	4 256

Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus (Meriturva)

Meriturvan toiminta-ajatus on tuottaa merenkulun ammattilaisille, merellisille viranomaisille, merenkulkualan opiskelijoille, alalle hakeutuville ja merellä toimiville muille sidosryhmille sekä lentävälle henkilöstölle laadukasta turvallisuuskoulutusta ja edistää turvallisuutta. Koulutus täyttää merenkulkijoiden koulutuksesta, pätevyyskirjoista ja vahdinpidosta annetut kansainväliset STCW (Standards for Training, Certification and Watch-keeping for Seafarers) - vaatimukset sekä kansalliset säädökset.

Tehtävänä ja tavoitteena on lisäksi koulutusmenetelmien ja koulutukseen oleellisesti liittyvien nykyaikaisten laitteiden ja järjestelmien kehittäminen sekä eri yhteisöjen ja organisaatioiden sisäisen toiminnan ja laiteympäristöjen turvallisuuden parantaminen. Meriturvassa otetaan huomioon sekä työelämän tarpeet ja tavoitteet että nykyaikaiset käsitykset oppimisesta.

Toiminnan laajuus/Tuotokset	2015	2016	2017
	Toteuma	Toteuma	Toteuma
Kursseja	298	461	289
Kurssipäiviä	456	644	435
Koulutettuja	4 094	6 909	3 987
Koulutettavapäiviä	6 204	9 828	5 949

Valtion koulukodit

Valtion koulukotien toiminta perustuu Lakiin Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä (1379/2010). Koulukotitoiminnan tulosohtauksesta vastaa THL:n Valtion palvelut osasto ja perusopetuksen järjestämisen osalta Opetushallitus. Koulukotitoimintaa ohjaa v. 2013 hyväksytty "Valtion koulukotien strategia vuoteen 2020". Valtakunnallisina sijaishuollon ja perusopetuksen palveluntuottajina koulukotiyksiköiden tehtävänä on vaativimman lastensuojelun asiakasryhmän kasvattaminen, hoitaminen ja opettaminen. Koulukotien perusopetuksen tavoitteena on, että peruskoulun päättötodistuksen saavat kaikki ne nuoret, joiden kohdalla se on tavoitteena – tässä on kyse keskeisestä koulukotien vahvuustekijästä.

PERUSOPETUS	2015	2016	2017
Toiminnan laajuus/Tuotokset	Toteuma	Toteuma	Toteuma
Oppilasmäärä	108	106	111
tytöt	47	46	52
pojat	61	60	59
vieraskieliset oppilaat	9	9	11
erityistä tukea tarvitsevat oppilaat (erityisen tuen päätös)	106	105	111
tehostetun tuen piirissä olevat oppilaat	2	1	0
vuosiluokkien 1-6. oppilaat	3	2	2
vuosiluokan 7. oppilaat	12	13	18
vuosiluokan 8. oppilaat	40	30	27
vuosiluokan 9. oppilaat	48	52	55
lisäopetuksen oppilaat	6	10	9
ne oppilaat jotka eivät asu koulukodissa	8	9	9
Opetushenkilöstö/oppilas	0,7	0,7	0,4
Oppilaskohtaisten opetustuntien määrä (opetustunnit/oppilas)	203	208	229
Opetusryhmän keskimääräinen koko	5	5	5
Koulupäivien määrä	191	191	195

Eurooppa-koulut

Opetushallitus on hoitanut Eurooppa-koulujärjestelmän hallintoon, päätöksentekoon ja kehittämiseen sekä opetuksen laadunvarmistukseen, valvontaan ja arviointiin liittyvät yleissopimuksen edellyttämät tehtävät. Toimintavuonna on suoritettu säädösten edellyttämät opettajien (2 alakoulujen ja 5 yläkoulujen opettajaa) tarkastukset. Toimikautensa päättäneiden opettajien tilalle lähetettiin kaksi luokanopettajaa ja kaksi aineenopettajaa.

Suomalaisia ei ole tällä hetkellä Eurooppa-koulujen johtotehtävissä.

Toiminnan laajuus/Tuotokset	2015	2016	2017
	Toteuma	Toteuma	Toteuma
Kouluja	14	14	13
Opettajat	29	31	27
Apulaisrehtorit ja muu johto (pääsihteeri 2012)	1	1	0
Suomalaisia oppilaita	573	620	549
Oppilaita yhteensä	25 903	26 709	26 877
Ylioppilastutkinnon (European Baccalaureate) suorittaneita			
Suomalaisen kieliosaston oppilaat	37	40	40
Tutkinnon suorittaneita yhteensä	1 769	1 850	1 993
Keskimääräiset tulokset			
Suomalaisten kieliosastojen oppilaat	78	80	80
Kaikki tutkintoon osallistuneet yhteensä	78	78	78
Järjestelmään akkreditoituja kansallisia kouluja (mm. Helsingin Eurooppalainen koulu)	11	11	13

1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tulossopimuksen (2018-2019) mukaisesti Opetushallitus kehittää työyhteisöään niin, että asiantuntijuus ja osaaminen perustuvat tietoperusteisuuteen, verkostoitumiseen ja vuorovaikutukseen. Johtamis- ja esimiestyötä kehitetään valmentavaan suuntaan ja henkilöstön itseohjautuvuutta tuetaan. Työhyvinvointia edistetään ottamalla huomioon ikään ja elämäntilanteeseen liittyvät tekijät. Riittävät resurssit ydintehtävien hoitamiseen turvataan kehittämällä henkilöstörakennetta, henkilöstösuunnittelua, työtä ja osaamista sekä toimimalla verkostoyhteistyössä. Tavoitteena on hyvä työilmapiiri ja henkilöstön osaamisen tukeminen.

Kevään 2017 aikana kiteytettiin uuden viraston visiota, missiota ja toimintakulttuuria yhdessä koko henkilöstön kanssa. Tavoitteena oli selkeän yhteisen suunnan ja päämäärän hahmottaminen matkalla moderniksi julkisen palvelun virastoksi. Uuden viraston tavoitteiden ja arvojen kiteyttäminen oli prosessi, jossa keskeistä oli keskustelujen ja kohtaamisten kautta rakentunut vuorovaikutus ja yhdessä oppiminen, mikä on ollut välttämätöntä yhteisen ymmärryksen rakentamisessa. Samalla sitä on toteutettu kokeilukulttuurin hengessä, tekemällä asioita uudella tavalla. Viraston kehittämistyö jatkui syksyllä Opetushallitus 2.0 -ohjelmatyönä, jota myös toteutettiin henkilöstöä osallistavalla otteella ja kokeilukulttuurin hengessä.

Muutoksentehtävien verkoston toiminta käynnistyi maaliskuussa 2017. Verkostoon toivottiin osallistujia, jotka olivat kiinnostuneita Opetushallituksen toimintakulttuurin kehittämisestä. Taustalla oli ajatus siitä, että onnistuakseen mahdollisimman hyvin tehtävässään, organisaatio tarvitsee kehittämistyöhön laajasti ja monipuolisesti koko henkilöstön tarjoaman asiantuntemuksen, osaamisen ja osallisuuden. Muutoksentehtävien verkosto osallistui kevään aikana aktiivisesti vision, mission ja tapamme toimia kiteyttämiseen. Syksyn aikana verkosto kokoontui pääsääntöisesti joka toinen viikko. Verkosto ovat toiminut foorumina organisaation uusiutumiseen liittyvälle keskustelulle ja ajatusten vaihdolle.

Visio

- jokainen voi kasvaa potentiaaliinsa

Missio

- intohimona oppiminen!

Tapamme toimia

- luomme avoimuudella luottamusta
- muotoilemme yhdessä ratkaisuja
- uskallamme uudistua oppijan parhaaksi
- elämme kuten opetamme

1.6.1. Henkilöstön määrä ja rakenne

Taulukko 27. Henkisten voimavarojen hallinta

Mittari	Asteikko	2017 toteuma	2017 tavoite
HTV kaikki mom yhteensä (sis. lehtorit; ulkop. ja erill. rahoitus)	Htv	363	388
HTV tmenot (pl. lehtorit)	Htv	337	350
Johtajuusindeksi	1 - 5	3,09	3,4
Työtyytyväisyys- indeksi (vmbaro)	1 - 5	3,4	3,5
Henkilöstön lähtövaihtuvuus	%	10,0	10,0
Sairauspoissaolot (pl. lehtorit)	Pv/htv	9,3	6,9

Vuoden 2017 lopussa Opetushallituksen henkilötövuosien määrä oli 363, mikä jäi alemmaksi kuin mitä oli arvioitu tulossopimuksessa kertomusvuoden tavoitteeksi (388). VMBaro-kyselyn tuottama johtajuusindeksi (3,09) ei vielä saavuttanut asetettua tavoitetta (3,4). Sairauspoissaolojen määrä henkilötövuotta kohden (9,3) oli korkeampi kuin tulossopimuksessa asetettu tavoite (6,9).

1.6.2. Työtyytyväisyys

Uuden viraston ensimmäinen työtyytyväisyystutkimus toteutettiin syys-lokakuussa 2017 VMBaro-kyselyllä, johon vastasi 69 % henkilöstöstä. Opetushallitus aloitti uuden aikasarjan eikä vertailua vanhojen virastojen tuloksiin ollut mahdollista tehdä. Työtyytyväisyyden kokonaistulos oli 3,4, mikä on samalla tasolla kuin kummassakin vanhassa virastossa ja hieman alle koko valtion tulosta (3,55).

Kyselyn tuloksista on luettavissa melko suuria eroja osastojen ja yksiköiden välillä. Tämä kertoo siitä, että uusi virasto ei ole vielä onnistunut yhtenäisen toiminta- ja johtamiskulttuurin rakentamisessa. Opetushallituksen vision, mission ja toimintatavan käytäntöön viemisen keskeneräisyys näkyy tavoitteita ja arvoja käsittelevissä kysymyksissä. Noin 80 % vastaajista oli sitoutunut työnantajan tavoitteisiin, mutta vain noin kolmannes koki niiden toteutuvan arjessa.

Työyhteisön hyvinvoinnin vahvuuksia olivat kyselyn perusteella työn sisältö ja vaikuttamismahdollisuudet. Valtaosa henkilöstöstä tietää työnsä tavoitteet hyvin ja kokee työnsä mielenkiintoisena ja haastavana. Työn itsenäisyyteen ja mahdollisuuteen vaikuttaa työn sisältöön oltiin erittäin tyytyväisiä. Osaamiseen, oppimiseen ja uudistumiseen liittyvät vastaukset hajasivat jonkin verran. Vastanneista noin 65 % koki voivansa oppia ja uudistua työssään ja useimmat kokivat osaamisen kehittämisen verkostojen (kollegat, sidosryhmät, asiakkaat) mahdolliseksi. Muita työyhteisön vahvuuksia ovat mahdollisuudet työn ja yksityiselämän yhteensovittamiseen ja kokemus oikeudenmukaisesta kohtelusta työtovereiden taholta.

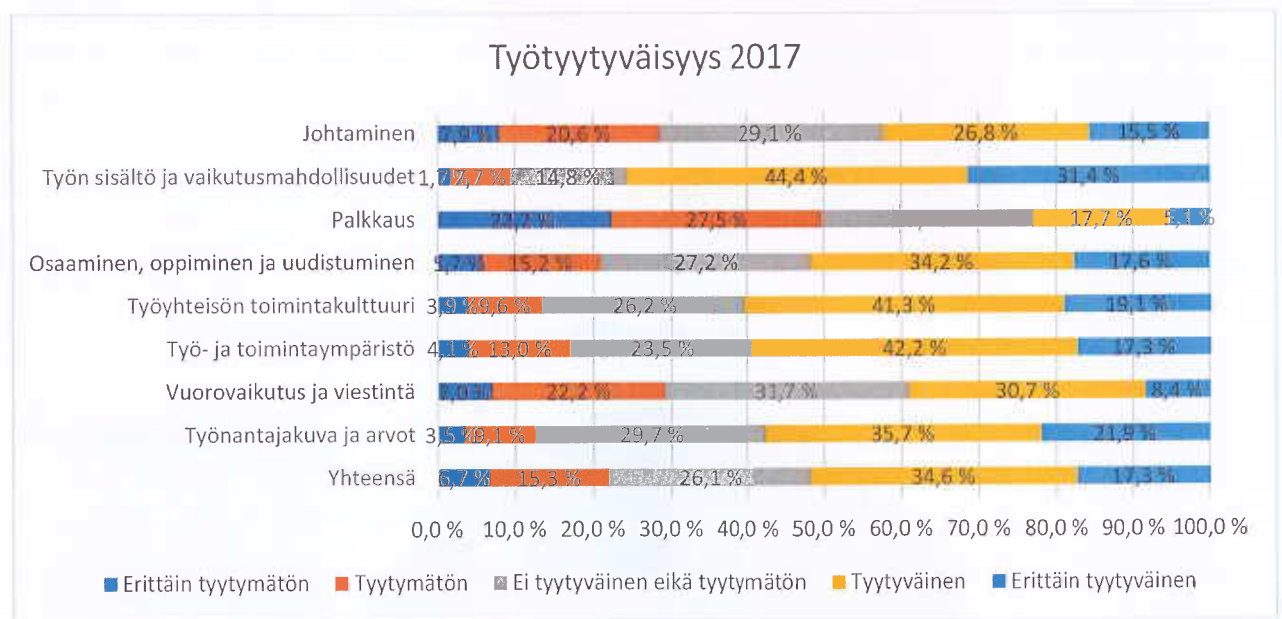
Tulosten perusteella tunnistettuja kehittämiskohteita olivat johtaminen sekä vuorovaikutus ja viestintä. Heikoimman arvosanan sai palkkaus. Tyytymättömyyttä herätti erityisesti palkkausjärjestelmän

puuttuminen uudessa virastossa, ja epätietoisuus sen valmistelun etenemisestä. Johdolta ja esimiehiltä henkilöstö toivoi avointa ja vuorovaikutteista viestintää, joka toimisi esimerkkinä muille. Yhteisiä kohtaamismahdollisuuksia ja tietoa muiden osastojen toiminnasta kaivattiin lisää. Myös uuden intran, OSSIn, hyödyntämisessä nähtiin edelleen paljon opeteltavaa ja kehitettävää.

Henkilöstön kokemana työhyvinvointi sai kouluasteikolla 4–10 tulokseksi 7,74. Työhyvinvointia heikentävinä tekijöinä mainittiin työn kuormittavuus, työn sirpaleisuus ja epätasainen työnjako sekä avotoimiston aiheuttamat häiriöt.

Epäasiallista kohtelua työyhteisössä oli kokenut itse 20 henkilöä ja 58 henkilöä oli havainnut ympärillään. VMBaro tulosten käsittelyn yhteydessä todettiin, että on tärkeää tunnistaa, milloin on kyse epäasiallisesta käyttäytymisestä tai työpaikkakiusaamisesta ja milloin vastuuttomasta työkäyttäytymisestä. Opetushallituksessa on kiusaamisen ja epäasiallisen käyttäytymisen suhteen nollatoleranssi. Kyselyn avovastausten perusteella kysymys oli suurelta osin vastuuttomasta työkäyttäytymisestä ja toiminnasta. Työsuojelutoimikunta aloitti toimintaohjeen kiusaamisen ja epäasiallisen käyttäytymisen ennaltaehkäisemiseksi ja käsittelemiseksi.

Työtyytyväisyyskyselyssä selvitettiin ylimääräisellä kysymyksellä henkilöstön näkemystä OPH 2.0 tavoitteista ja muutoksen suunnasta. Noin 64 % vastaajista piti muutoksen suuntaa oikeana.

1.6.3. Toimitilat

Opetushallituksen tilatehokkuutta on lisätty työpisteitä tiivistämällä. Tilatehokkuus oli 12/2017 20,5 m²/hlö ja 20,1 m²/htv. Tilatehokkuutta laskevat kerrosten suurehkot aulatilat, joita toisaalta hyödynnetään tehokkaasti ryhmätyötilana ja kokouskäytössä. Tilojen toimivuutta ja tilatehokkuutta voidaan lisätä tilojen kehittämisellä uusia työntekotapoja tukeviksi. Tähän liittyvä toimitilahanke on parhaillaan arvioitavana yhteistyössä Senaatin kanssa. Pyrkimys on maaliskuun loppuun 2018 mennessä määritellä, millaisin tavoittein ja kustannuksin hanke käynnistetään.

1.7. Tilinpäätösanalyysi

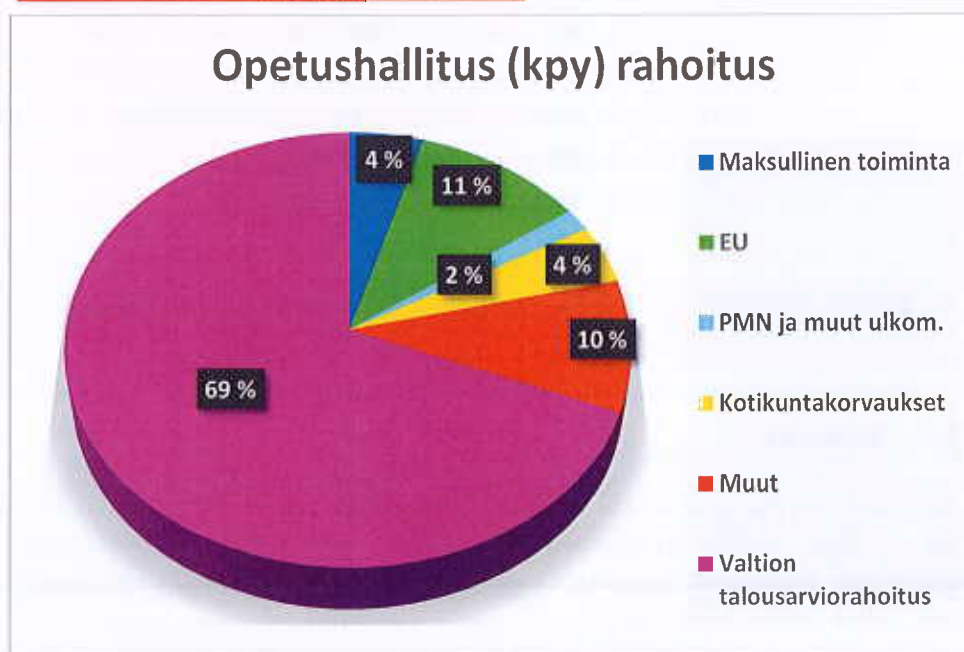
Opetushallitus ja Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO yhdistyivät uudeksi Opetushallitukseksi 1.1.2017. Uuden Opetushallituksen osalta ei ole esittää vertailutietoja edelliseltä vuodelta. Tilinpäätösanalyysi laskelmineen kattaa koko Opetushallitus kirjanpitoyksikön, sisältäen myös valtion oppilaitokset.

1.7.1. Rahoituksen rakenne

Opetushallituksen kokonaistalous vuonna 2017 oli yhteensä 292,1 milj. euroa. Talousarvion kautta Opetushallituksella oli käytössään määrärahoja 201,3 milj. euroa (sisältää ent. virastoilta vuodelta 2016 siirtyneet talousarviotilien siirtomäärärahat 35,5 milj. euroa). EU-rahoitusta saatiin käyttöön runsaat 31 milj. euroa sekä valtion yleissivistävien oppilaitosten toimintaan kotikuntakorvauksia lähes 13 milj. euroa. Muut toiminnan tuotot sisältää opetus- ja kulttuuriministeriöltä laskutettuja käyttöoikeuskorvauksia 14,2 milj. euroa. Maksullisesta toiminnasta (13 milj. euroa) valtion oppilaitosten osuus oli lähes puolet eli 6,3 milj. euroa. Talousarviorahoitusta oli kaikkiaan 69 prosenttia ja muuta ulkopuolista rahoitusta 31 prosenttia. Siirtomenoja maksettiin 115,7 milj. euroa eli n. 40 prosenttia koko taloudesta.

Taulukko 28. Opetushallituksen rahoitus 2017.

Rahoituksen rakenne (kpy)	Milj. euroa
Maksullinen toiminta	13,49
EU-rahoitus	31,06
PMN ja muut ulkom.	4,93
Kotikuntakorvaukset	12,72
Muut toiminnan tuotot	28,68
Valtion talousarviorahoitus	201,26
Yhteensä	292,14

1.7.2. Talousarvion toteutuminen

Opetushallitukselle myönnettiin vuoden 2017 valtion talousarviosta kaiken kaikkiaan n. 166 milj. euroa. Lisäksi tilikaudella oli käytettävissä siirtyneitä määrärahoja n. 35 milj. euroa (18 % määrärahoista), jolloin

käytettävissä oli yhteensä 201 milj. euroa tilikauden menoihin. Määrärahojen kokonaiskäyttö oli 156 milj. euroa. Vuodelle 2018 siirtyi runsaat 43 milj. euroa eli 21 %. Siirtomäärärahakanta kasvoi edellisvuodesta 8 milj. eurolla. Käytettävissä olevista arviomäärärahoista, joita oli 45 milj. euroa, jäi käyttämättä valtionavustuksina 2,2 milj. euroa. Käyttämättä jääneitä siirtyneitä määrärahoja, joita ei voitu enää siirtää vuodelle 2018, peruutettiin vain 11 000 euroa.

Vuoden 2017 talousarviossa nettotutettaviin talousarviotileihin esitetty bruttotuloarvio oli 63 milj. euroa, tilikauden toteumaksi kertyi lähes 71 milj. euroa.

Opetushallituksella (virasto) oli vuoden 2017 talousarviossa osoitettuja toimintamenoja käytettävissään 46 milj. euroa ja lisäksi siirtyneitä määrärahoja 6 milj. euroa, yht. 52 milj. euroa. Vuodelle 2018 siirtyi 15,5 milj. euroa. Ns. perustoimintamenoja siirtyi 4,5 milj. euroa ja muilta momentin alajaottelun kohdista yhteensä lähes 11 milj. euroa, suurin osa (n. 10 milj. euroa) opetustoimen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen tarkoitettua määrärahaa. Opetushallituksen perustoimintamenojen nettokäyttö 25,6 milj. euroa oli siten 0,8 milj. euroa korkeampi kuin vuoden 2017 talousarviossa osoitettua määrärahaa (24,8 milj. euroa).

Valtion oppilaitosten toimintamenojen kokonaiskäyttö, 46 milj. euroa, jäi 4 milj. euroa alle vuotuisen talousarviomäärärahan (50 milj. euroa), josta syystä oppilaitosten siirtomäärärahakanta kasvoi entisestään lisää vastaavalla summalla. Vuodelle 2018 siirtyi 20 milj. euroa, joten siirtomäärärahakannan kasvu oli 23 prosenttia vrt. edellisvuosi ja 40 % vuotuisesta talousarviomäärärahasta. Em. syystä Opetushallitus esittikin vuoden 2018 talousarvioesityksessään väliaikaista leikkausta ko. määrärahoihin, erityisesti valtion yleissivistävien oppilaitosten toimintamenoihin.

Vuoden 2017 talousarviossa Opetushallitukselle myönnettiin valtuus suomalais-venäläisen koulun väliaikaisista tilajärjestelyistä aiheutuvan vuokrasopimuksen tekemiseen vuodesta 2017 alkaen. Vuokravaltuutta myönnettiin yhteensä 6,8 milj. euroa vuosille 2017-2022 ja valtuuden käytöstä aiheutuneet talousarviomenot olivat vuonna 2017 0,2 milj. euroa.

1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot

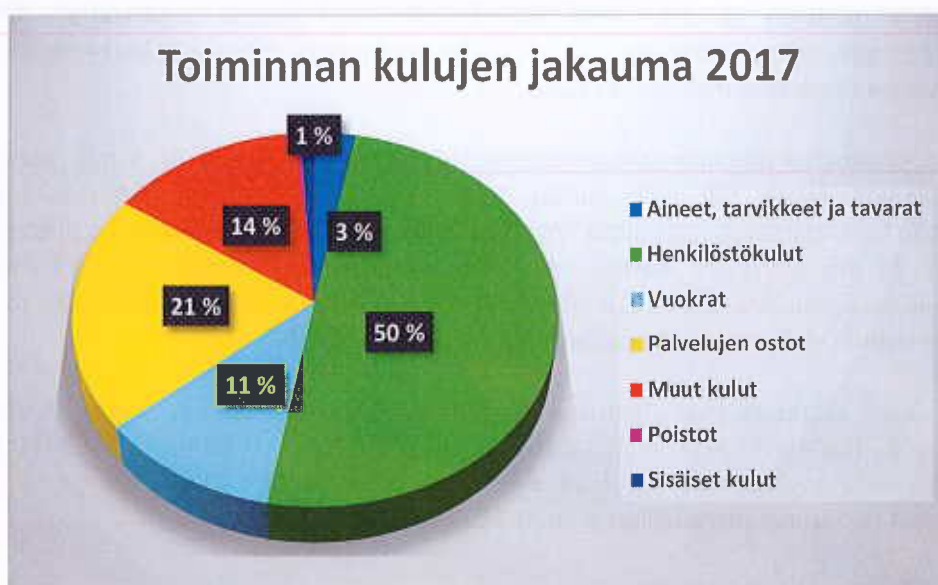
Opetushallitus kirjanpitoyksikön toiminnan tuotot olivat vuonna 2017 yhteensä 42,0 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuottoja oli tästä 32 % (13,5 milj. euroa), josta julkisoikeudellisen toiminnan tuotot olivat 5,5 milj. euroa. Opetushallituksen (virasto) maksullisen liiketoiminnan volyymi oli 3,7 milj. euroa ja julkisoikeudellisen volyymi 3,5 milj. euroa. Muihin toiminnan tuottoihin, 28,0 milj. euroa, sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriöltä laskutettuja käyttöoikeuskorvauksia (14,2 milj. euroa) ja loppuosa kertyi yhteisrahoitteisesta toiminnasta 3,6 milj. euroa sekä muista yhteistoiminnan korvauksista.

Toiminnan kulut

Toiminnan kulut olivat kertomusvuonna yhteensä 128,9 milj. euroa. Toiminnan kuluista puolet muodostuu henkilöstökuluista, 64,3 milj. euroa, josta Opetushallituksen (virasto, sisältäen ulkomaan lehtorit) osuus on 22 milj. euroa. Palvelujen ostot ovat toiseksi suurin kuluerä 21 prosentin osuudella (26,4 milj. euroa) ja erilaisiin vuokramenoihin menee 11 prosenttia kuluista yht. 14,4 milj. euroa, josta Opetushallituksen (virasto) osuus on vain 2,3 milj. euroa. Muut kulut, 18,2 milj. euroa, sisältävät Kopiostolle ja Tuotokselle maksetut käyttöoikeuskorvausmaksut 14,5 milj. euroa. Sisäiset kulut, 1,4 milj. euroa, koostuvat pääosin valtion koulukodeille myönnetystä määrärahoista perusopetuksen järjestämiseen. – Alla olevassa taulukossa ei ole otettu huomioon valmisteveraston lisäystä. Taulukko ei sisällä myöskään siirtotalouden kuluja.

Taulukko 29. Toiminnan kulut 2017

Toiminnan kulut 2017	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 889 289
Henkilöstökulut	64 327 774
Vuokrat	14 394 313
Palvelujen ostot	26 411 724
Muut kulut	18 212 613
Poistot	461 608
Sisäiset kulut	1 354 220
Yhteensä	129 051 541

Rahoitustuotot, siirtotalouden tuotot ja kulut

Rahoitustuotot, 31 178 euroa, koostuvat pääosin valtionavustusten takaisinperintöjen koroista. Siirtotalouden tuotot olivat vuonna 2017 yhteensä 48,8 milj. euroa. Tuotot paikallishallinnolta, 12,7 milj. euroa, koostuivat suurimmaksi osaksi valtion oppilaitoksille maksetuista oppilaiden kotikuntakorvauksista. Tuotot EU:n toimielimiltä ja muilta elimiltä 31,1 milj. euroa, koostuu Erasmus plus -apurahaohjelmien sekä Euroopan Unionin muihin ohjelmiin saatavasta rahoituksesta. Muut siirtotalouden tuotot ulkomailta, 4,9 milj. euroa, koostuu Pohjoismaiden ministeriöneuvoston (PMN) myöntämästä rahoituksesta.

Opetushallitus maksoi valtionavustuksia ja apurahoja vuonna 2017 yhteensä 116,7 milj. euroa (ei sisällä omaehtoisia palautuksia tai takaisin perintöjä, josta syystä eroaa tuotto-kululaskelmaan). Maksetut valtionavustukset sisältävät muilta kirjanpitoyksiköiltä saatua rahoitusta yhteensä 6,1 milj. euroa. Valtionavustusten palautuksia ja takaisin perintöjä vuonna 2017 oli noin 1,0 milj. euroa.

1.7.4. Tase

Opetushallitus kirjanpitoyksikön taseen loppusumma vuonna 2017 oli 30,1 milj. euroa. Käyttöomaisuuden suurimmat erät olivat rakennukset (915 500 euroa), koneet ja laitteet (874 200 euroa), kalusteet (230 300 euroa) sekä muut pitkävaikutteiset menot (527 500 euroa).

Vaihto-omaisuus, 1,3 milj. euroa, muodostuu pääosin Opetushallituksen oppikirjoista ja muista koulutusmateriaaleista.

Lyhytaikaiset saamiset olivat kertomusvuonna yhteensä 3,7 milj. euroa ja koostuivat pääosin myyntisaamisista (2,4 milj. euroa). Muita lyhytaikaisia saamisia oli yhteensä 798 800 euroa.

Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat olivat vuonna 2017 yhteensä 22,4 milj. euroa. Muut pankkitilit, 18,4 milj. euroa, koostuu Opetushallituksen ns. saldollisista pankkitileistä, joilta maksetaan EU-rahoitteisiin apurahaohjelmiin sekä PMN:n ohjelmiin liittyviä apurahoja ja avustuksia. Muut rahat ja pankkisaamiset, 4,1 milj. euroa, koostuu pääosin Valteri-koulun Skillan toimipisteen rahastoiduista testamentteilla saadusta varoista 3,8 milj. euroa. Lisäksi Valteri-koulu Onervan toimipisteellä oli pienempiä rahastoituja varoja yhteensä 0,3 milj. euroa.

Lyhytaikaiset velat olivat kertomusvuonna yhteensä 36,9 milj. euroa. Suurin osa, 20,2 milj. euroa, koostuu pääosin saatuihin ennakoihin kirjatusta EU- ja PMN- rahoitteisten apurahaohjelmien rahoituksesta. Siirtovelat, 8,4 milj. euroa, koostuu koko kirjanpitoyksikön lomapalkkavelasta 8,3 milj. euroa sekä muista siirtoveloista 68 600 euroa.

1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Opetushallituksen johto vastaa siitä, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt, jotka varmistavat viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen, viraston vastattavana ja välitettävänä olevien varojen hoidon sekä viraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Opetushallituksen sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan arviointi perustuu toiminnan normaaliin seurantaan ja sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen havaintoihin sekä henkilöstötyytyväisyyskyselyyn. Lisäksi osaston johtajat arvioivat valtiovarainministeriön controller -toiminnon laatiman arviointikehikon mukaisesti sisäisen valvonnan toimivuutta ja sisäinen tarkastus teki Opetushallituksen henkilöstölle arviointikehikkoon perustuvan kyselyn sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta.

Arvioiden perusteella Opetushallituksen sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta täyttää olennaisilta osin sille säädetty vaatimukset. Yhtenäistä toimintakulttuuria on vahvistettu henkilöstöä osallistavalla Opetushallitus 2.0 -ohjelmatyöllä. Sähköisten työvälineiden käyttöä on lisätty viraston sisäisen työn ja asiakaspalvelun tehostamiseksi.

Kehittämiskohteiksi muuttuneessa virastorakenteessa on tunnistettu johtamisjärjestelmä ja yhteinen toimintakulttuuri. Tavoitteisiin pyritään vuoden 2018 aikana.

Kunkin valtion oppilaitoksen johto vastaa oman oppilaitoksensa osalta sisäisen valvonnan toimivuudesta ja on toteuttanut sisäisen valvonnan tilan arvioinnin valtiovarain controller-toiminnon arviointikehikon mukaisesti. Oppilaitoskohtaiset sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumat esitetään oppilaitosten tuloksellisuusraporteissa.

1.9. Arviointien tulokset

Opetushallituksesta ei ole kertomusvuonna tehty ulkoista arviointia.

1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

1.10.1. Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Yhden valtion oppilaitoksen ruokalan käteiskassasta on todettu kadonneen rahaa vähäinen summa. Asiasta on tehty rikosilmoitus ja siitä on tehty päätös esitutkinnan lopettamisesta esitutkintalain 3:10 2 mom. perusteella. Taloussääntöä on tarkennettu ja käteiskassan seuranta on parannettu tapahtuman jälkeen.

Opetushallitus teki marraskuussa 2017 tutkintapyyntöä poliisille Opetustoimen henkilöstökoulutukseen liittyvän valtionavustushankkeen osalta. Tutkintapyyntöön antoi aiheen hankkeen lopputarkastuksessa ilmenneet epäkohdat ja vastuuhenkilöiden haluttomuus selvittää hankkeen taloutta ja toimintaa tavanomaisessa tarkastuksessa. Avustussumma oli 91.000 euroa.

1.10.2. Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Valtionavustusten takaisinperintäpäätöksiä tai valtionavustusten ja apurahojen käyttämättä jääneen osan laskutuksia tehtiin 209 kpl, yhteissummaltaan n. 7,6 milj. euroa. Niiden pääasiallinen syy oli ylimaksatus eli käyttämätön avustus tai apuraha, ja suurin osa kohdistui liikkuvuus ja koulutusyhteistyöhankkeisiin. Vain viidessä tapauksessa oli syynä käytönvastaisuus. Avustusten omaehtoisia palautuksia oli 0,9 milj. euroa.

2. Opetushallituksen talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTJA:t)	Tilinpäätös 2017	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot		1 274 739	1 274 739,22	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero		1 274 739	1 274 739,22	0,00	100
12. Sekalaiset tulot		1 044 916	1 044 915,63	0,00	100
12.29.99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot		1 002 649	1 002 649,49	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset		11 018	11 017,50	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot		31 249	31 248,64	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		2 319 655	2 319 654,85	0,00	100

Päälukuan, momentin ja tilijaotellun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen käyttö vuonna 2017	Taloussarvion 2017 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala		0	0,00	0,00	0,00	0,00	28 481,16	28 481,16	15 964,91	12 516,25
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)		0	0,00	0,00	0,00	0,00	28 481,16	28 481,16	15 964,91	12 516,25
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala		175 080 365	129 531 810,45	43 261 849,67	172 793 660,12	2 286 705,16	35 360 962,77	155 409 862,77	111 992 229,55	43 406 615,72
29.01.01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)		0	0,00	0,00	0,00	0,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	0,00
Päälukuan, momentin ja tilijaotellun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvion 2017 määrärahojen			Tilinpäätös 2017	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				

	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2017	Käyttö vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.01.02. Opetushallituksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)								
29.01.02.1. Toimintamenot	46 002 000	30 532 313,40	15 469 686,60	0,00	5 122 003,00	51 124 003,00	35 654 316,40	15 469 686,60
29.01.02.2. Koulutuksen varhaiskasvatuksen ja elinikäisen oppimisen kehittämis-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistäminen	24 802 000	20 283 615,11	4 518 384,89	0,00	3 190 125,76	27 992 125,76	23 473 740,87	4 518 384,89
29.01.02.2.1. Ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyyntin liiketaloudellisten suoritteitten hintojen alentaminen (EK) (enintään)	21 200 000,00	10 248 698,29	10 951 301,71	0,00	1 931 877,24	23 131 877,24	12 180 575,53	10 951 301,71
29.01.02.2.2. Avustukset vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (EK) (enintään)	620 000	620 000,00	0,00	0,00	236 227,12	856 227,12	856 227,12	0,00
29.01.02.2.3. Avustus saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (EK)	80 000	80 000,00	0,00	0,00	274 585,56	354 585,56	354 585,56	0,00
29.01.02.2.4. Opetustoimen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen (EK)	500 000	500 000,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00
29.01.02.2.5. Kielitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano, auktorisoitujen kääntäjien koulutus ja tutkintojen kehittäminen sekä oikeustulkintakirjeiden kehittäminen ja toiminnan ylläpitokustannukset (EK)	15 006 000	4 813 210,70	10 192 789,30	0,00	0,00	15 006 000,00	4 813 210,70	10 192 789,30
	524 000	346 572,09	177 427,91	0,00	1 421 064,56	1 945 064,56	1 767 636,65	177 427,91

61 (90)

Päälukan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määräalaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot
29.01.02.2.6. Suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistäminen, erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestäminen ja tunnettuuden lisääminen, yhteensä enintään 47 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaaminen (EK)	1 600 000	1 481 794,51	118 205,49		1 600 000,00	0,00	Edellisiltä vuosilta siirtyneet Käytettävissä vuonna 2017 (pl. peruutukset) Käyttö Siirretty seuraavalle vuodelle
29.01.02.2.7. Opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso-, ja asiantuntijavaihto sekä virkamiesvaihtoon myönnettävät stipendit, apurahat ja avustukset (EK)	2 870 000	2 407 120,99	462 879,01		2 870 000,00	0,00	462 879,01
29.01.03. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)							0,00
29.01.03.1. Toimintamenot							0,00
29.01.03.3. Suomen kielen ja kulttuurin opetus ulkomailla (EK)							0,00
29.01.03.4. Kansainväliseen henkilövaihtoon myönnettävät apurahat ja avustukset (EK)							0,00
29.01.21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	452 000	326 208,71	125 791,29		452 000,00	0,00	125 791,29
29.01.29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonsäveromenot (arviomääräraha)	9 375 465	9 375 465,28			9 375 465,28	0,00	
29.01.53. Eräät turvapalkanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset (siirtomääräraha 2 v)	339 900	1 620,07	338 279,93		339 900,00	0,00	338 279,93

Päätöksen, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahatyyppi	Talousarvio 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen käyttö vuonna 2017	Talousarvion 2017 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2017	Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytetty vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	42 183 000	23 889 102,48	18 293 897,52	42 183 000,00	0,00	14 612 333,04	56 795 333,04	38 501 435,52	18 293 897,52	
29.10.01.1. Kielikoulut	4 102 000	161 168,91	3 940 831,09	4 102 000,00	0,00	3 828 827,76	7 930 827,76	3 989 996,67	3 940 831,09	
29.10.01.2. VALTERI-koulu	31 462 600	19 712 940,25	11 749 659,75	31 462 600,00	0,00	8 371 349,77	39 833 949,77	28 084 290,02	11 749 659,75	
29.10.01.3. Koulukotien perusopetus	1 259 700	100 615,23	1 159 084,77	1 259 700,00	0,00	1 239 558,77	2 499 258,77	1 340 174,00	1 159 084,77	
29.10.01.4. EU:n Eurooppa-koulut	1 998 700	1 579 877,44	418 822,56	1 998 700,00	0,00	230 970,66	2 229 670,66	1 810 848,10	418 822,56	
29.10.01.5. Helsingin eurooppalainen koulu	3 360 000	2 334 500,65	1 025 499,35	3 360 000,00	0,00	941 626,08	4 301 626,08	3 276 126,73	1 025 499,35	
29.10.20. Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	21 170 000	14 506 600,29	6 663 399,71	21 170 000,00	0,00	3 153 177,10	24 323 177,10	17 647 839,66	6 675 337,44	
29.10.20.1. Yleissivistävän koulutuksen, ja varhaiskasvatuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis-, koulutus- ja arvointihankkeet, EU- ja OECD-hankkeet, tilastointi, tietoteknisten palvelujen sekä toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien rahoitus (KPY)	670 000	244 183,91	425 816,09	670 000,00	0,00	204 042,10	874 042,10	436 288,28	437 753,82	
29.10.20.2. Digitaalisten oppimateriaalien käyttöönoton vauhdittaminen, digioppimisen kokeilut ja kehittäminen, kiellikokoulut taiteen perusopetuksen saavutettavuuden edistäminen (EK) (enintään)	20 500 000	14 262 416,38	6 237 583,62	20 500 000,00	0,00	2 949 135,00	23 449 135,00	17 211 551,38	6 237 583,62	

TILINPÄÄTÖS

63 (90)

Päälukon, momentin ja tilijaoituksen numero, nimi ja määrärahat	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen käyttö vuonna 2017	Talousarvion 2017 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot
	28 129 000,00	26 152 445,47	26 152 445,47		26 152 445,47	1 976 554,53	Edellisiltä vuosilta siirtyneet
29.10.30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)							Käytetty vuonna 2017 (pl. peruutukset)
29.10.30.09. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin (EK) (enintään)	50 000	45 000,00	45 000,00		45 000,00	5 000,00	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.30.09.2. Avustukset kristillisten koulujen toimintaan	50 000	45 000,00	45 000,00		45 000,00	5 000,00	
29.10.30.11. Avustukset opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	700 000	671 799,36	671 799,36		671 799,36	28 200,64	
29.10.30.12. Avustukset muille kuin opetustuntikohtaista valtionavustusta saaville taiteen perusopetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	150 000	111 000,00	111 000,00		111 000,00	39 000,00	
29.10.30.13. Yleissivistävän koulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkimuksen suorittamisessa sekä koulujen ja oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen kansainväliseen toimintaan (EK) (enintään)	4 875 000	4 874 500,00	4 874 500,00		4 874 500,00	500,00	
29.10.30.14. Kielikylpytoiminta (EK) (enintään)	842 000	842 000,00	842 000,00		842 000,00	0,00	
29.10.30.16. Nuorisotakuusta yhteisötakuun suuntaan - hankkeen toteutukseen liittyviin koulupudokkuutta ehkäiseviin toimiin (EK) (enintään)	300 000	300 000,00	300 000,00		300 000,00	0,00	

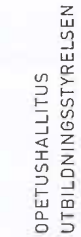
Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahajaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen käyttö vuonna 2017	Talousarvio - Tilinpäätös 2017	Vertailu	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
						Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.30.17. Kerhotoiminnan tukeminen (EK) (enintään)		5 865 000	5 865 000,00	5 865 000,00	0,00			
29.10.30.18. Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisiin menoihin (KPY)		297 000	296 146,11	296 146,11	853,89			
29.10.30.19. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (EK) (enintään)		75 000	47 687,00	47 687,00	27 313,00			
29.10.30.20. Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä sekä heidän muun opetuksensa tukeminen (EK) (enintään)		14 975 000	13 099 313,00	13 099 313,00	1 875 687,00			
29.10.31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arvionmääräraha)		5 589 000	5 323 250,00	5 323 250,00	265 750,00			
29.10.31.2. Valtionavustukset (EK) (enintään)								
29.10.31.2.1. Ylimääräiset avustukset (KPY)		200 000	200 000,00	200 000,00	0,00			
29.10.31.2.1.2. Kansanopistot (KPY)		150 000	150 000,00	150 000,00	0,00			
29.10.31.2.1.4. Kesäyliopistot (KPY)		50 000	50 000,00	50 000,00	0,00			
29.10.31.2.2. Laatu- ja kehittämisavustukset (KPY)		1 040 000	950 000,00	950 000,00	90 000,00			
29.10.31.2.2.1. Kansalaisopistot (KPY)		1 040 000	950 000,00	950 000,00	90 000,00			
29.10.31.2.3. Opintotietoliavustukset (KPY)		2 446 000	2 358 250,00	2 358 250,00	87 750,00			
29.10.31.2.3.1. Kansalaisopistot (KPY)		1 000 000	966 500,00	966 500,00	33 500,00			
29.10.31.2.3.2. Kansanopistot (KPY)		1 196 000	1 154 000,00	1 154 000,00	42 000,00			
29.10.31.2.3.3. Opintokeskukset (KPY)		250 000	237 750,00	237 750,00	12 250,00			
29.10.31.2.4. Nuorisotakuun opintotietoliavustukset (KPY)		1 903 000	1 815 000,00	1 815 000,00	88 000,00			

TILINPÄÄTÖS

65 (90)

Päälukuan, momentin ja tilijaoitelun numero, nimi ja määrärahajaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2017	Käyttö vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.31.2.4.1. Kansalaisopistot (KPY)		863 000	860 000,00		860 000,00	3 000,00				
29.10.31.2.4.2. Kansanopistot (KPY)		1 040 000	955 000,00		955 000,00	85 000,00				
29.10.51. Valtionavustus yleissivistävän koulutuksen järjestöille (kiinteä määräraha)		1 206 000,00	1 206 000,00		1 206 000,00	0,00				
29.10.51.1. Valtionavustus järjestöille (KPY)		271 000	271 000,00		271 000,00	0,00				
29.10.51.2. Suomi-koulujen toiminnan tukeminen (KPY)		659 000	659 000,00		659 000,00	0,00				
29.10.51.3. Kansanvalistusseuran ylläpitämän Etäkoulu Kulurin ja kotiperuskoulu/hemgrundskola-toiminnan tukeminen (KPY)		148 000	148 000,00		148 000,00	0,00				
29.10.51.4. Kesälukioseura ry (KPY)		128 000	128 000,00		128 000,00	0,00				
29.20.01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)		7 975 000	6 028 638,89	1 946 361,11	7 975 000,00	0,00	1 761 242,94	9 736 242,94	7 789 881,83	1 946 361,11
29.20.01.1. Toimintamenot		5 575 000	3 628 638,89	1 946 361,11	5 575 000,00	0,00	1 761 242,94	7 336 242,94	5 389 881,83	1 946 361,11
29.20.01.2. Maksullisen palvelutoiminnan tukeminen (EK) (enintään)		2 400 000	2 400 000,00	0,00	2 400 000,00	0,00	0,00	2 400 000,00	2 400 000,00	0,00
29.20.21. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)		35 000	118,36	34 881,64	35 000,00	0,00	3 282 194,29	3 317 194,29	3 282 312,65	34 881,64
29.20.30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		10 033 000	10 032 935,00		10 032 935,00	65,00				
29.20.30.05. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosmuotoiseen ammatilliseen lisäkoulutukseen		50 000	50 000,00		50 000,00	0,00				
29.20.30.05.2. Valtionavustus ilman valmistavaa koulutusta järjestettäviin näyttötutkintoihin (KPY)		50 000	50 000,00		50 000,00	0,00				
29.20.30.08. Ammatillisen peruskoulutuksen valtionavustuksiin (EK) (enintään)		5 772 000	5 771 935,00		5 771 935,00	65,00				

Päätöksen, momentin ja tilijaoituksen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen		Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
			käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käyttö vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.20.30.08.1. Rahoituslain mukaiset avustukset (KPY)		3 072 000	3 072 000,00		3 072 000,00	0,00			
29.20.30.08.2. Avustukset ammatillisen koulutuksen yhteisiin tehtäviin ja laatu- ja kehittämisiin sekä Örebron koulutuksen kehittämiseen (KPY)		2 700 000	2 699 935,00		2 699 935,00	65,00			
29.20.30.09. Avustukset ammatillisen lisäkoulutuksen laadun kehittämiseen, näyttötutkintojärjestelmän kehittämiseen ja näyttötutkintojen koe- ja materiaali- ja palveluihin sekä edellisvuosien loppusuorituksiin ja oikaisuihin (EK) (enintään)		1 535 000	1 535 000,00		1 535 000,00	0,00			
29.20.30.09.1. Koulutuksen laadun kehittäminen ja näyttötutkintojärjestelmän kehittäminen (KPY)		1 035 000	1 035 000,00		1 035 000,00	0,00			
29.20.30.09.2. Näyttötutkintojen koe- ja materiaali- ja palvelut		500 000	500 000,00		500 000,00	0,00			
29.20.30.11. Avustukset ammatillisen erityisopetuksen kehittämiseen ja työelämälahtöisyyden vahvistamiseen (EK) (enintään)		851 000	851 000,00		851 000,00	0,00			
29.20.30.12. Avustukset ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöjen ja koulutuksen järjestäjien toimintaprosessien kehittämiseen digitaalisten ratkaisujen avulla (EK) (enintään)		1 825 000	1 825 000,00		1 825 000,00	0,00			

67 (90)

Päälukan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahajoja koskevat täydentävät tiedot
29.30.20. Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)							
29.30.20.1. Opetustoimen henkilöstökoulutus							
29.30.20.1.01. Yleissivistävään koulutukseen liittyvä henkilöstökoulutus, ml varhaiskasvatus (KPY)							
29.30.20.1.02. Ammatilliseen koulutukseen liittyvä henkilöstökoulutus (KPY)							
29.30.20.1.03. Aikaiskoulutukseen ja vapaaseen sivistystyöhön liittyvä henkilöstökoulutus (KPY)							
29.30.20.1.05. Koko opetustoimen henkilöstöä koskeva täydennyskoulutus (KPY)							
29.30.20.1.07. Opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunnan kustannukset (KPY)							
29.30.20.1.09 Opetustoimen henkilöstön Osaava-ohjelma (KPY)							
29.30.20.2. Kielitutkintojen ja oikeustulkikirekisterin kehittäminen ja toimeenpano							
29.30.20.2.4. Auktorisoitujen kääntäjien tutkintojärjestelmän kehittäminen (KPY)							
29.30.20.2.5. Oikeustulkikirekisterin kehittäminen ja ylläpito							

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahajaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen käyttö vuonna 2017	Talouden siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot
29.30.21. Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)							Edellisiltä vuosilta siirtyneet
29.30.21.03. Vapaan sivistystyön ja yleissivistävän aikuiskoulutuksen kehittäminen (KPY)							Käytettävissä vuonna 2017 (pl. peruutukset)
29.30.21.07. Aikuiskoulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvä EU- ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)							Käyttö vuonna 2017 seuraukselle vuodelle
29.30.21.12. Näyttötutkintojärjestelmän ylläpito ja kehittäminen							
29.40.20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)							
29.40.20.1. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot							
29.80.52. Rahapelitoiminnan voittovarar taiteen edistämiseen (arviomääräraha)							
29.80.52.07. Kulttuurin tuotanto ja levitys (KPY)							
29.80.52.07.1. Luova Eurooppa -ohjelman hallinnointi ja kansallinen vastinrahoitus (KPY)							
29.80.52.14. Taide- ja kulttuuripoliitikan kehittäminen (KPY)							
29.90.50. Rahapelitoiminnan voittovarar urheilun ja liikuntakasvatukseen edistämiseen (arviomääräraha)							
29.90.50.05. Kansainväliseen yhteistyöhön (KPY)							
29.91.50. Rahapelitoiminnan voittovarar nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)							
29.91.50.08. Kansainvälinen yhteistyö (KPY)							

TILINPÄÄTÖS

69 (90)

Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahajaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen		Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2017	Käyttö vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		97 441	73 846,46	23 594,28	97 440,74	0,00	85 800,00	160 797,00	137 202,72	23 594,28
32.01.29 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonnäisäveromenot (arvionmääräraha)		22 444	22 443,74		22 443,74	0,00				
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)		50 997	50 997,00	0,00	50 997,00	0,00	0,00	50 997,00	50 997,00	0,00
32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)		50 997	50 997,00	0,00	50 997,00	0,00	0,00	50 997,00	50 997,00	0,00
32.70.03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)		24 000	405,72	23 594,28	24 000,00	0,00	85 800,00	109 800,00	86 205,72	23 594,28
32.70.03.2. Kotouttamisen osaamiskeskus (EK) (enintään)		24 000	405,72	23 594,28	24 000,00	0,00	85 800,00	109 800,00	86 205,72	23 594,28
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		20 710	20 709,52		20 709,52	0,00				
33.20.52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (nettob) (arvionmääräraha)		20 710	20 709,52		20 709,52	0,00				
33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto		20 710	20 709,52		20 709,52	0,00				
Määrärahatilitt yhteensä		175 198 516	129 626 366,43	43 285 443,95	172 911 810,38	2 286 705,16	35 475 243,93	155 599 140,93	112 145 397,18	43 442 726,25

3. Opetushallituksen tuotto- ja kululaskelma

1.1.2017 - 31.12.2017		
TOIMINNAN TUOTOT		
Maksullisen toiminnan tuotot	13 486 265,42	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	560 595,67	
Muut toiminnan tuotot	<u>27 998 199,76</u>	42 045 060,85
TOIMINNAN KULUT		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	3 894 294,47	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-5 005,15	
Henkilöstökulut	64 327 773,71	
Vuokrat	14 394 312,65	
Palvelujen ostot	26 411 724,38	
Muut kulut	18 212 613,30	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-106 876,03	
Poistot	461 607,77	
Sisäiset kulut	<u>1 354 219,59</u>	-128 944 664,69
JÄÄMÄ I		-86 899 603,84
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Rahoitustuotot	32 929,83	
Rahoituskulut	<u>-1 751,17</u>	31 178,66
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT		
Satunnaiset tuotot	1 594,34	
Satunnaiset kulut	<u>-585,65</u>	1 008,69
JÄÄMÄ II		-86 867 416,49
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT		
Tuotot		
Siirtotalouden tuotot paikallishallinnolta	12 724 145,00	
Siirtotalouden tuotot voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä	122 250,00	
Siirtotalouden tuotot EU:n toimielimiltä ja muilta elimiltä	31 059 760,42	
Muut siirtotalouden tuotot ulkomailta	<u>4 932 790,54</u>	48 838 945,96
Kulut		
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	72 325 012,92	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	5 115 894,88	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	15 335 780,93	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	1 738 657,72	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	3 459 604,00	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>17 712 172,90</u>	-115 687 123,35
JÄÄMÄ III		-153 715 593,88
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA		
Perityt arvonlisäverot	1 274 739,22	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-9 417 660,43</u>	-8 142 921,21
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-161 858 515,09

4. Opetushallituksen tase

31.12.2017		
VASTAAVAA		
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	26 264,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>527 532,34</u>	553 796,34
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Rakennukset	915 542,40	
Rakennelmat	41 894,22	
Koneet ja laitteet	874 150,55	
Kalusteet	230 276,52	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>49 910,66</u>	2 111 774,35
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ		2 665 570,69
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS		
VAIHTO-OMAISSUUS		
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>1 340 928,51</u>	1 340 928,51
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
Myyntisaamiset	2 445 423,65	
Siirtosaamiset	409 254,06	
Muut lyhytaikaiset saamiset	798 783,22	
Ennakkomaksut	<u>62,60</u>	3 653 523,53
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT		
Kassatilit	4 062,23	
Kirjanpitoyksikön menotilit	17,09	
Muut pankkitilit	18 357 106,37	
Muut rahat ja pankkisaamiset	4 078 619,17	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>0,00</u>	<u>22 439 804,86</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		27 434 256,90
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>30 099 827,59</u>

31.12.2017		
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA		
Valtion pääoma 1.1.1998	8 817 337,77	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-21 430 898,14	
Pääoman siirrot	163 559 879,90	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-161 858 515,09</u>	-10 912 195,56
RAHASTOJEN PÄÄOMAT		
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>4 078 619,17</u>	4 078 619,17
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		-6 833 576,39
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Saadut ennakot	20 222 159,83	
Ostovelat	4 139 822,51	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	1 217 910,30	
Edelleen tilitettävät erät	1 544 389,81	
Siirtovelat	8 364 147,89	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>1 444 973,64</u>	<u>36 933 403,98</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		36 933 403,98
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>30 099 827,59</u>

5. Liitetiedot

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Opetushallitus ja Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO yhdistyivät uudeksi Opetushallitukseksi 1.1.2017. Entisen CIMOn Euroopan unionin (EU) ja Pohjoismaiden ministerineuvoston (PMN) rahoittama toiminta sekä apurahoihin muilta valtion kirjanpitoyksiköltä saatava rahoitus lisäsi Opetushallituksen määrärahojen käytön sekä valtionavustusten myöntöjen moninaisuutta. Uuden Opetushallituksen osalta ei ole esittää vertailutietoja edelliseltä vuodelta.

Toimintamenoihin sisältyy uutena eränä 15,5 milj. euroa opetustoimen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen, kielitutkintojen kehittämiseen ja toimeenpanoon, auktorisoitujen kääntäjien koulutukseen ja tutkintojen kehittämiseen sekä oikeustulkikerektion kehittämiseen ja toiminnan ylläpitokustannuksiin.

Uutena eränä tilinpäätökseen sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriöltä tulossopimuksen mukaisesti saatu määräraha momentilta 29.01.22 *Eräät käyttöoikeuskorvaukset* - kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen. Määrärahan käytön, 14,2 milj. euroa, Opetushallitus on laskuttanut tulossopimuksen mukaisesti ministeriöltä.

Opetushallituksen vuoden 2017 budjetoinnissa ei ole tapahtunut muutoksia.

Opetushallituksella ei ole ollut ulkomaanrahan määräisiä saamisista eikä velkoja.

Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin aiemminkin, menot ja tulot on kirjattu suoriteperusteisesti noudattaen jatkuvuuden periaatetta.

Talousarvioasetuksen muutoksen 1435/2014 vuoksi Opetushallitus ei esitä liitteitä 6 eikä 7, koska liitteiden ehdot eivät täyttyneet.

S. ja A. Bovalliuksen säätiön ylläpitämä ammattikoulutus on siirtynyt säätiöltä pois. Invalidiliitto ry ja S. ja A. Bovalliuksen säätiö sr yhdistivät ammatilliset erityisoppilaitoksensa Validia Ammattiopiston ja Bovallius-ammattiopiston. Koulutustoiminnot on siirretty uuteen, alkuvuodesta 2017 perustettuun osakeyhtiöön Ammattiopisto Spesiaan. Säätiön valtuuskunta on PRH:n hyväksymällä säätiön sääntömuutoksella lakkautettu. Säätiön hallitus täydentää itse itseään siten kuin säätiön lain 3 luvun 9 §:ssä on säädetty. Sosiaali- ja terveysministeriöllä sekä Opetushallituksella on kummallakin oikeus asettaa yksi hallituksen jäsen. Kiinteä yhteys Opetushallitukseen sekä käytännössä että myös muodollisesti on lakannut, jolloin liitettä 14 ei esitetä.

Vuodelle 2015 Kevan palvelussuhderekisteriin tehtiin korjauksia. Korjaukset johtuivat Opetushallituksen alaisten oppilaitosten yhdistymisestä Valteri-kouluksi, jolloin työnantajatunnukset vaihtuivat. Muutoksen yhteydessä maksettua eläkemaksuja tilitettiin virheellisesti Opetushallituksen ja Valteri-koulun välillä, mikä aiheutti Opetushallitukselle jälkikäteen 860 091,64 euron ylimääräisen maksun. Tehtyjen selvitysten jälkeen Keva hyvitti kyseisen maksun vuonna 2017, jolloin se kohdistettiin ao. oppilaitoksille.

Espoon koulutuskuntayhtymä Omnialle ja Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi och Yrkeshögskolan Novialle maksettiin vuodelle 2016 kuuluvia valtionavustuksia vuoden 2017 puolella yhteensä 185 800 euroa.

Toimintakertomuksen kohdassa Tilinpäätösanalyysi on yksityiskohtainen selvitys tilivuodesta.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTAt)	Tilinpäätös 2017 käyttö vuonna 2017	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
Kirjanpitoyksiköllä ei ole nettobudjetoituja tulomomentteja					
Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTAt)	Talousarvion 2017 siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2017 Tulorahoitus - Tilinpäät.	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot Edellisiltä vuosilta siirryneet (pl. vuodelle peruutukset)
29.01.01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)			0,00 0,00	0,00 0,00	40 000,00 0,00
29.01.02. Opetushallituksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)		85 144 000 39 142 000 46 002 000	78 245 208,66 47 712 895,26 30 532 313,40	0,00 0,00 0,00	40 000,00 83 367 211,66 47 712 895,26 35 654 316,40 15 469 686,60
29.01.03. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMO:n toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)					1 170 042,04 0,00
29.10.01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)		63 183 000 21 000 000	44 849 080,99 20 959 978,51	63 142 978,51 20 959 978,51	1 170 042,04 1 170 042,04 0,00
29.20.01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)		42 183 000 10 525 000 2 550 000 7 975 000	23 889 102,48 7 952 936,71 1 924 297,82 6 028 638,89	18 293 897,52 9 899 297,82 1 924 297,82 1 946 361,11	38 501 435,52 9 714 179,65 1 924 297,82 7 789 881,83 1 946 361,11
33.20.52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (nettob) (arviomääräraha)		20 710	20 709,52 0,00 20 709,52	20 709,52 0,00 20 709,52	0,00

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 3.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala			11 017,50
2016			11 017,50
29.01.21.	Kansainvälinen yhteistyö	664,38	
29.30.20.2.5.	Oikeustulkikirekisterin kehittäminen ja ylläpito	2 011,00	
29.30.21.03.	Vapaan sivistystyön ja yleissivistävän aikuiskoulutuksen kehittäminen (KPY)	8 342,12	
Pääluokat yhteensä			11 017,50
Vuosi 2016			11 017,50

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2 017	2 016
Henkilöstökulut	55 361 432,66	
Palkat ja palkkiot	56 123 099,32	
Tulosperusteiset erät	0,00	
Lomapalkkavelan muutos	-761 666,66	
Henkilösivukulut	8 966 341,05	
Eläkekulut	8 335 853,91	
Muut henkilösivukulut	630 487,14	
Yhteensä	64 327 773,71	
Johdon palkat ja palkkiot	1 681 527,16	
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	84 925,02	
Johto	1 447,62	
Muu henkilöstö	83 477,40	

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 6.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 7.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja kulut

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 8.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 9.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 10.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2017	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Rahat, pankkisaamiset ja muut							
rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	22 439 804,86	0,00	0,00	22 439 804,86
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	22 439 804,86	0,00	0,00	22 439 804,86

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset, -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut						
Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset						
	Talousarviomenot 2017	Määrärahat 2017	Määrärahat 2019	Määrärahat 2020	Määrärahat myöhemmin	Määrärahat yhteensä
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	11 964 994,21	11 683 256,64	10 906 408,34	10 387 272,72	55 920 249,62	88 897 187,33
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	11 964 994,21	11 683 256,64	10 906 408,34	10 387 272,72	55 920 249,62	88 897 187,33

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2017	Käyttötarkoitus
Allmänna donatioensfonden vid Svenska skolan för synskadade	3 823 855,56	Svenska skolan för synskadade (VALTERI Skilla) Testamenttien tahdon mukaisesti oppilaiden hyvinvointiin, vapaa-aikatoiminnan järjestämiseen yms.
Hilja Iivanaisten rahasto	121 283,68	VALTERI-koulu Onerva Varojen tarkoituksena on tukea koulun oppilaiden opetusta, kasvatusta ja kuntoutusta (testamentti 18.1.1990)
Heta Lintumäen rahasto	56 184,65	VALTERI-koulu Onerva Varoja käytetään oppilaiden koulutukseen, kuten järjestämällä opintomatkoja ja retkiä sekä antamalla stipendejä (testamentti 26.5.1986)
LEB-liikuntarahasto	15 202,77	VALTERI-koulu Onerva Varoja käytetään koulun oppilaiden opintovälineiden tai leikkikalujen hankkimiseen, käsityötoimintaan tai liikuntaan.
Kuopion sokeainkoulun lahjoitusvarat	62 092,51	VALTERI-koulu Onerva Varoja käytetään lahjakkaiden, mutta varattomien oppilaiden avustamiseen, musiikin ja muiden aineiden opiskelussa. Koulun varustamiseen opetus-, leikki- ja urheiluvälineillä. Koulun entisten oppilaiden tilapäinen avustaminen sokeainkirjojen ja työvälineiden hankinnassa tai joissakin
Yhteensä	4 078 619,17	

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 14.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 15.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 16.

Opetushallituksen tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

Opetushallituksella ei ole ilmoitettavaa liitteessä 17.

Liite 18. Opetushallituksen myöntämät avustukset

		MAÄRÄRAHA	MYÖNNETTY	KÄYTTÖÖN	HAKUAJKA-	HAKUAJKA-	PÄÄTÖSTEN	PÄÄTÖSTEN	PÄÄTÖSTEN	KIELTEISTEN
RAKENTAMINEN	PAIKOIN	(€)	AVUSTUS (€)	AVUSTUS (€)	ARVIO TOT.	ARVIO TOT.	ARVIO TOT.	ARVIO TOT.	ARVIO TOT.	ARVIO TOT.
			31.12.2017	31.12.2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017
Kieliteistävät koulutus	29.10.55.1 ja 29.10.55.2	1 206 000	1 206 000	Tilijaoittelu 2017	03/2017	04/2017	05/2017	06/2017	21	18
Kielikylpytoiminnan laajentaminen	29.10.30.14	842 000	842 000	Tilijaoittelu 2017	05/2017	05/2017	06/2017	06/2017	40	34
Kieliteistämisen tukeminen	29.10.30	5 865 000	5 865 000	Tilijaoittelu 2017	02-03/2017	02-03/2016	05/2017	05/2017	323	321
Saamen ja romanikielen opetus	29.10.30.18	75 000	47 687	Tilijaoittelu 2017	12/2016	12/2016	03/2017	04/2017	12	12
Vieraskielisten oppilaiden su/ru toisena kielenä ja muu opetuksen tuki sekä oman äidinkielen opetus	29.10.30.20	14 975 000	13 099 313	Tilijaoittelu 2017	12/2016	12/2016	04/2017	04/2017	139	177
Taiteen perusopetukseen valtionavustukset	29.10.30.11	700 000	671 800	Tilijaoittelu 2017, OKM 2.3.2017	03/2017	03/2017	05/2017	06/2017	71	57
Taiteen perusopetus (harkinnanvarainen) innovaatiivisten oppimisympäristöjen edistämiseen esi- ja perusopetuksessa sekä tukikeskustoimintaan	29.10.30.12	130 000	111 000	Tilijaoittelu 2017	02/2017	02/2017	05/2017	05/2017	34	15
Koulujen ja oppilaitosten kansainvälinen toiminta	29.10.30.13	525 000	484 500	Tilijaoittelu, johtajan päätös	05/2017	05/2017	06/2017	06/2017	93	59
Valtionavustukset kärkihankkeen 1 Uusi peruskoulu -ohjelman kehittämis- ja koulutuspolitiikkaan, Hakuryhmä 3 Koulun kehittämis- ja innovaatiotoiminta	418.29.10.20.2	2 949 135	2 949 135	OKM:n päätös 12.10.2016	10/2016	11/2016	1/2017	2/2017	160	29
Kärkihankke 1: Uusi peruskoulu -ohjelma: Hakuryhmä A/Tutoropettajien toiminta ja kouluttaminen	29.10.20.2	14 000 000	7 999 548	Tilijaoittelu 2017	9/2017	10/2017	11/2017	12/2017	783	280
Kärkihankke 1: Uusi peruskoulu -ohjelma: Hakuryhmä B/Tutoropettajatoiminnan kehittäminen alueellisesti	29.10.20.2		1 799 064	Tilijaoittelu 2017	9/2017	10/2017	11/2017	12/2017	37	24
Kärkihankke 1: Kieltenopetusta koskeva täydennyskoulutus	29.10.20.2	400 000	298 000	Tilijaoittelu 2016	05/2017	05/2017	06/2017	06/2017	4	4
Kärkihankke 1: Valtionavustukset kielten opiskelun varhentamiseen, kehittämiseen ja lisäämiseen perusopetuksessa	29.10.20.2	4 000 000	3 834 000	Tilijaoittelu 2016	02/2017	02/2017	03/2017	03/2017	104	96
Kärkihankke 6: Joustavan perusopetuksen (JOPO) toiminnan kehittäminen	29.10.30.16	300 000	300 000	Tilijaoittelu 2017	10-11/2017	10-11/2017	12/2017	12/2017	21	16
YHTEENSÄ		49 837 135	43 565 052						1 539	1 131

HAKUAIKANA TAVOITE	MAÄRÄRAHA (€)	MYÖNNETTY AVUSTUS (€) 31.12.2017	KÄYTTÖÖN- ASETTAMINEN (OKM)	HAKUAIKA- TAVOITE	HAKUAIKA- AIKATAULU TAVOITE	HAKUAIKA- TAVOITE	PÄÄTÖSTEN TOTEUTUS AIKATAULU TAVOITE	PÄÄTÖSTEN TOTEUTUS AIKATAULU TAVOITE	PÄÄTÖSTEN TOTEUTUS AIKATAULU TAVOITE	PÄÄTÖSTEN TOTEUTUS AIKATAULU TAVOITE	PÄÄTÖSTEN TOTEUTUS AIKATAULU TAVOITE
Ammatillisen koulutuksen Alkuperäiskarjan geenipankitoiminta	29.20.30.8.1	96 000	96 000	Tilijaoletus 2017	04-05/2017	04-05/2017	05-06/2017	06/2017	2	2	0
Ammatillisen koulutuksen kansainvälistyminen (830000 €) 2017 KV rahasta maksetaan vuoden 2016 maksamatta jäänyt päätös Espoon seudun kky, Omalle VETFI-hanke 103 000 €					04-05/2017	04-05/2017	08/2017	10-12/2017	31	15	15
A) Ammatillisen koulutuksen SYSPäivien järjestäminen hyvien käytäntöjen levittämiseksi (405000 €) AM/KV: B) Opetushallituksen kansainvälisyysverkostohankkeiden seminaarin järjestäminen (13500 €) Ammatillisen koulutuksen koulutusvälinekokeilujen markkinointimateriaali (13000 €)	29.20.30.8.1	1 000 000	1 000 000	Tilijaoletus 2017	04-05/2017	04-05/2017	05-06/2017	06/2017	2	2	0
Ammatillisen koulutuksen koulutusvälinekokeilujen markkinointimateriaali (13000 €)					4/2017	4/2017	05/2017	05/2017	1	1	0
Ammatillisen koulutuksen koulutusvälinekokeilujen markkinointimateriaali (13000 €)	4.16.29.30.21.12	91 000	91 000	Tilijaoletus 2017	11-12/2017	11-12/2017	12/2017	12/2017	1	1	0
Osaamisperusteluuden edistämisen ja jakamisen, haku yht. 7 097 000 € *) shältyy					10-11/2017	10-11/2017	12/2017	12/2017	59	29	30
Koulutuksen laadun ja näyttötutkintojärjestelmän kehittäminen 1 035 000 €, josta kohdistetaan *)Osaamisperusteluuden edistämisen - hakuun 835 000 €	29.20.30.9.1	835 000	835 000	Tilijaoletus 2017							
Ammatillisen erityisopetuksen kehittäminen 851 000 € *) Kohdistetaan osaamisperusteluuden edistämisen - hakuun 851 000 €	29.20.30.11	851 000	851 000	Tilijaoletus 2017							
Ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöt 1 825 000 €, josta *) kohdistetaan osaamisperusteluuden edistämisen -hakuun 1 739 000 €	29.20.30.12	1 739 000	1 739 000	Tilijaoletus 2017							
Ammatillisen koul. reformin toimeenpanon tukeminen(*) Osaamisperusteluuden edistämisen - hakuun	29.20.30.08.1	576 000	576 000	Tilijaoletus 2017							
Ammatillisen koul. reformin toimeenpanon tukeminen(*)Osaamisperusteluuden edistämisen -hakuun	29.20.30.08.2	2 400 000	2 400 000	Tilijaoletus 2017							
Ammatillisen koul. reformin toimeenpanon tukeminen. Kohdistetaan *) Osaamisperusteluuden edistämisen - hakuun	4.16.29.30.21.12	199 000	199 000	Tilijaoletus 2017							
Osaamisperusteluuden edistämisen ja jakamisen	4.16.29.30.20.10.7	97 000	97 000	Tilijaoletus 2017							
Ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöt 1 825 000 €, *) Kohdistetaan osaamisperusteluuden edistämisen - hakuun 1 739 000 €	29.20.30.1.2	86 000	86 000	Tilijaoletus 2017							
Ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöt: Maksettu työelämälahtöisten kokeilujen koordinointi vuoden 2016 päätös, Oulu 63 000 €	29.20.30.1.2		63 000	Tilijaoletus 2017							
Työelämälahtöisen ammatillisen koulutuksen kehittäminen: Hyvinvointitekniikan koulutuskokeilujen koordinointi	29.20.30.1.2		23 000	Tilijaoletus 2017	10-11/2017	10-11/2017	12/2017	12/2017	1	1	0
Ammatillisen koulutuksen laadun kehittäminen					08-9/2017	08-9/2017	12/2017	12/2017	15	15	4
Ammatillisen peruskoulutuksen laadun kehittäminen ja ammatillisen tutkintotoiminnan laadun kehittäminen, 1 000 000 €	29.20.30.8.1	1 000 000	993 887	Tilijaoletus 2017							
Maksettu myös vuoden 2016 avustus Keuda, LARKS-hankkeelle 6 113 € 29.20.30.8.1	29.20.30.8.1		6 113	Tilijaoletus 2017							
Koulutuksen laadun kehittäminen ja näyttötutkintojärjestelmän kehittäminen 1 035 000 €. Monimuotoa kohdistetaan ammatillisen koulutuksen laadun keh. 205 000 €	29.20.30.9.1	205 000	205 000	Tilijaoletus 2017							
Urmelajoiden ammatillisen peruskoulutuksen järjestäminen Ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanon tukemiseen 400 000 €, josta ammatillisen koulutuksen reforminlahtöiset tukemiseen	29.20.30.08.2	300 000	299 935	Tilijaoletus 2017	11-12/2017	11-12/2017	12/2017	12/2017	11	10	1
	4.16.29.30.21.12	150 000	110 000	Tilijaoletus 2017	11-12/2017	11-12/2017	12/2017	12/2017	8	1	5
YHTEENSÄ		9 980 000	9 979 935						153	77	56

YHTEISTYÖOHJELMA	TALOUS-ARVIOITU	MÄÄRÄRAHA (€)	MYÖNNETTY AVUSTUS (€) 31.12.2017	KÄYTTÖÖN- ASETTAMINEN (OKM)	HAKUAIKA- ARVIO TOT.	PÄÄTÖSTEN ASETTAMINEN	PÄÄTÖSTEN AIKATAULU TAI ARVIO TOT.	PÄÄTÖSTEN ASETTAMINEN	PÄÄTÖSTEN MÄÄRÄ (myönteiset sekä kieltäiset)	MYÖNTEISTEN PÄÄTÖSTEN MÄÄRÄ	KIELTEISTEN PÄÄTÖSTEN MÄÄRÄ 31.12.2017
Alkukoulutus											
Kuukausi- ja opintotukeavustukset	29.10.31.2.4.	1 903 000	1 815 000	Tilijaoittelu 2017	03/2017	03/2017	06/2017	06/2017	38	17	21
Maahanmuuttajien koulutukseen											
Ylimääräiset koulutukset	29.10.31.2.1.	200 000	200 000	Tilijaoittelu 2017	06/2017	06/2017	11/2017	12/2017	17	9	8
Opinto- ja koulutustuet	29.10.31.2.3.	2 446 000	2 358 000	Tilijaoittelu 2017	01/2017	01/2017	04/2017	05/2016	215	215	0
Laatu- ja kehittämisavustukset	29.10.31.2.2.	1 040 000	950 000	Tilijaoittelu 2017	12/2016	12/2016	01/2017	04/2017	70	47	23
YHTEENSÄ		5 589 000	5 323 000						340	288	52
Ammatillinen koulutus											
Näyttökilpailujen ja koe- ja materiaali- ja palvelut/Valtakunnallisten näyttökilpailujen kehittäminen	29.20.30.9.2.	500 000	500 000	Tilijaoittelu 2017	1/2017	1/2017	4/2017	4/2017/12/2017	10	8	2
Valtionavustukset ilman valmistavaa koulutusta suoritettujen näyttökilpailujen järjestämiseen	29.20.30.05.2	50 000	50 000	Tilijaoittelu 2017	11-12/2017	11-12/2017	12/2017	12/2017	1	3	0
YHTEENSÄ		550 000	550 000						11	11	2
Opetustoimen henkilöstökoulutus											
Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutus	29.01.02.2.4.		8 726 000	Tilijaoittelu 2017	1/2017	1/2017	1/2017	1/2017	347	153	194
Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutus 2017, lisäohjelma	29.01.02.2.4.	15 000 000	5 260 738	Tilijaoittelu 2017	10/2017	10/2017	1/2018	1/2018	12	11	1
matematiikkaa ja johtamiseen											
YHTEENSÄ		15 000 000	13 986 738						359	164	195
Produktion avläsnammet med liten spridning											
Produktion av avläsnammet med liten spridning	29.01.02.24	80 000	80 000	Tilijaoittelu 2017	4-5/2017	4-5/2017	8/2017	8/2017	13	8	5
YHTEENSÄ		80 000	80 000						13	8	5
KAIKKI YHTEENSÄ		21 042 115	21 042 115						730	470	280

LIKKUVUUS- JA YHTEISTYÖOHJELMAT	TALOUS-ARVIOITU	MÄÄRÄRAHA (€)	MYÖNNETTY AVUSTUS (€) 31.12.2017	KÄYTTÖÖN- ASETTAMINEN (OKM)	PÄÄTÖSTEN MÄÄRÄ (myönteiset sekä kieltäiset)	MYÖNTEISTEN PÄÄTÖSTEN MÄÄRÄ	KIELTEISTEN PÄÄTÖSTEN MÄÄRÄ 31.12.2017
EU -osarahoitteiset ohjelmat							
Erasmus+ - ohjelma; hankkeet	useita	33 704 404	33 487 299	Tilijaoittelu 2017	832	551	281
- yksittäiset TCA ja TEC päätökset		sisältyy ylle	sisältyy ylle		451	451	0
Luova Eurooppa/Kulttuuri	29.80.52.07.1	254 000	254 000	Tilijaoittelu 2017	12	11	1
YHTEENSÄ		33 958 404	33 741 299		1 295	1 013	282
PMN rahoittamat ohjelmat							
NordPlus korkeakouluille	29.01.02.2.7	4 781 671	4 768 021		242	207	35
YHTEENSÄ		4 781 671	4 768 021		242	207	35
Suomen valtion rahoittamat ohjelmat							
HEI ICI	UM	11 883 097	11 883 097		77	20	57
Harjoittelijavaihto ja Suomen kieli	useita	3 968 665	3 490 746		2 501	906	1 595
YHTEENSÄ		15 851 762	15 373 843		2 578	926	1 652
LIKKUVUUS JA YHTEISTYÖOHJELMAT YHT.		54 591 837	53 883 163		4 115	2 146	1 969

Liite 19. Opetushallituksen (virasto) henkilöstöä koskevat tunnusluvut

Opetushallitus		2017
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	hlöä	355
Henkilötyövuodet	htv	348,6
- toimintamomentilta	htv	337
Henkilötyövuodet, ulkomaan lehtorit	htv	14,3
Henkilöstöryhmäjakauma		
- johto	%	2
- esimiehet	%	5,1
- asiantuntijat	%	73,8
- muu henkilöstö	%	19,2
Sukupuolijakauma		
- miehet	%	20,3
- naiset	%	79,7
Vakinaiset	henkilöstöstä	84,8
- miehet	vakinaisista	19,9
- naiset	vakinaisista	80,1
Määräaikaiset (ei taustavirkaa OPH:ssa)	%	15,2
- miehiä	määräaikaisista	22,2
- naisia	määräaikaisista	77,8
- määräaikaisia	asiantuntijoista	17,1
Kokoaikaiset	henkilöstöstä	92,7
- miehiä	kokoaikaisista	21,6
- naisia	kokoaikaisista	78,4
Osa-aikaiset	henkilöstöstä	7,3
- miehiä	osa-aikaisista	3,8
- naisia	osa-aikaisista	96,2
Henkilöstön keski-ikä vuoden lopussa	vuotta	48,7
45-v. ja vanhempien osuus henkilöstöstä	%	66,8
Koulutustasoindeksi	(1-8)	6,7
Tehty vuosityöaika	pv/htv	193,6
- Tehdyn työajan osuus kokon. työajasta	%	77,4
Työvoimakustannukset yhteensä:	tuhatta €	21 175
- Palkkasumma	tuhatta €	17 700
- Väillilliset palkat	tuhatta €	4 068
- Sosiaaliturvamaksut	tuhatta €	3 020
- Muut väillilliset työvoimakustannukset	tuhatta €	455
- Väillilliset työvoimakustannukset	tuhatta €	7 543
- Väillilliset työvoimakust./Tehdyn työajan palkat	%	55,3
Työtyytyväisyysindeksi	(1-5)	3,4
Sairauspoissaolot	tap./htv	3
	työpv/htv	9,3
Valhtuvuus		
- Poistuma yhteensä	(ed. v:n lopun henk.) %	10
- Luonnollinen poistuma	(ed. v:n lopun henk.) %	7,3
- Muu poistuma	(ed. v:n lopun henk.) %	2,7
- Työkyvyttömyyseläkkeelle siirt.	(ed. v:n lopun henk.) %	0,0
Rekrytoinnit / vakinaisiksi	henkilöä	34/18
Henkilöstön keskimääräinen palvelusaika	vuotta	11,7
Virkistys ja liikunnan tukeminen	€/htv	245
Työterveyspalvelut		
- kustannukset (brutto, sis terveystarkastukset)	€/htv	849
Henkilöstökoulutus		
- työpäivää/ henkilötyövuosi	työpv/htv	1,2
- koulutuskustannukset (sis.palkat)	€/htv	556
Henkilötyövuoden hinta	€	60 743
- Keskimääräinen kuukausipalkka	€	4 093

Liite 20. Valtion oppilaitosten henkilöstöä koskevat tunnusluvut		VALTERI-koulu			Kielikoulut			Helsingin eurooppalainen			Munkkiniemi ja SAKK			Yhteensä		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	hlöä	642	603	553	165	164	163	68	72	79	109	108	104	984	947	899
Henkilötyövuodet keskimäärin	htv	606	567	527	163	158	156	60	60	61	92	91	90	921	876	833
- toimintamenoista palkatut		549	528	525	163	158	156	60	60	61	93	91	90	885	837	831
- kuntien maksamat		53	37	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53	37	1
- muut (ml. tukityöllistetyt)		4	2	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	6	2	1
Määräaikaiset	hlöä	145	149	113	53	48	46	27	30	37	38	39	37	263	266	233
- opettajista määräaikaisia	hlöä	22	29	19	42	38	37	22	23	13	21	22	18	107	112	87
Vakinainen henkilöstö	hlöä	495	454	440	112	116	117	41	42	42	71	68	68	719	680	667
- Johto	hlöä	18	10	11	5	5	5	1	1	1	4	4	4	28	20	21
- Opettajat	hlöä	135	119	104	74	80	81	30	32	31	29	28	27	268	259	243
- Opetusta tukeva henkilöstö	hlöä		279	266		9	9		4	4		0	0		292	279
- Muu henkilöstö	hlöä	342	45	59	33	22	22	10	5	6	38	36	37	423	109	124
Sukupuolijakauma																
- Naiset	%	80	77	78	78	80	80	63	63	66	51	53	56	75	74	75
- Miehet	%	20	23	22	22	20	20	37	38	34	49	47	44	25	26	25
Kokoaikaiset	hlöä	372	540	484	147	141	144	61	49	52	95	88	87	675	818	767
Osa-aikaiset	hlöä	89	63	69	18	21	19	7	23	27	14	18	16	128	125	131
Sivutoimiset opettajat	hlöä		4	8		3	3		13	18		91	78		111	107
Henkilöstön keski-ikä vuoden lopussa	vuotta	46	46	47	47	47	47	41	42	42	47	48	47	45	46	46
45- ja yli vuotiaiden osuus henkilöstöstä	%	54	60	60	59	62	61	30	33	33	63	66	61	54	59	58
Henkilöstön keskim. palvelusaika	vuotta	13	14	14	14	12	12	4	5	5	9	9	10	10	10	10
Koulutustasoindeksi (1-8)			5	5		6	6		7	7		5	5		6	6
Henkilöstökoulutus																
- työpäivää/ henkilötyövuosi	työpv/htv	4	2	2	1	1	1	2	4	1	1	1	3	2	2	2
- koulutuskustannukset (sis.palkat)	€/htv	1 127	775	854	229	324	422	421	201	304	2 033	431	354	952	433	483
Työterveyshuolto																
- käyttäjiä, prosenttia koko henkilöstöstä	%	89	84	93	89	93	86	78	83	69	68	74	70	86	84	87
- kustannukset (brutto)	€/htv	1 172	929	704	699	695	882	456	614	716	502	568	570	707	702	718
Sairauspoissaolot	tap./htv		4	3		2	2		2	2		2	2		3	2
	työpv/htv		15	15		12	11		5	7		8	7		10	10
	(1-5)		4	4		-	3		4	4		4	4		-	4
Työtyytyväisyysindeksi																
Vaihtuvuus																
- Poistuma yhteensä	%		7	8		22	12		11	13		13	15		10	10
- Luonnollinen poistuma	%		2	4		6	3		2	13		2	3		3	5
- Muu poistuma	%		4	3		16	9		9	0		10	11		7	5
- Työkyvyttömyyseläkkeelle siirt.	%		0	1		1	0		0	0		0	1		0	1
Rekrytoinnit / vakinaisiksi	hlöä		21/9	46/14		13/5	12/4		11/2	11/2		21/1	16/7		66/17	85/27
Virkistystoiminta	€/htv	1 885	67	227	174	170	182	41	127	114	133	180	62	558	136	146
Tehty vuosityöaika	pv/htv	185	198	199	245	223	231	212	230	229	230	260	252	218	228	228
Tehdyn työajan osuus kokonaistyöajasta	%		75	78		85	80		84	92		83	76		79	81
Työvoimakustannukset yhteensä:	tuhat €	30 624	36 540	28 961	8 952	8 797	8 478	2 767	3 672	3 290	5 166	5 259	4 438	47 509	54 268	45 167
- Palkkasumma	tuhat €	24 060	23 897	20 325	7 320	6 896	7 093	2 313	3 201	2 795	4 109	3 883	3 644	37 802	37 877	33 857
- Väilliset palkat	tuhat €	5 052	6 374	4 958		813	837	192	337	221	778	991	865		8 515	6 881
- Sosiaaliturva	tuhat €	5 521	5 735	3 083	879	841	1 246	411	507	442	701	811	709	7 512	7 894	5 480
- Muut väilliset työvoimakustannukset	tuhat €	1 042	534	595		111	173	43	49	53	125	143	85		837	906
- Väilliset työvoimakusta./Tehdyn työajan	%		36	56		29	36		32	28		67	80		41	49
Henkilötyövuoden hinta	€	51 462	53 203	54 979	54 920	55 607	54 538	49 308	50 995	53 674	55 970	57 802	53 958	51 584	54 402	54 287
Keskimääräinen kuukausipalkka	€	3 508	3 512	3 215	3 742	3 634	3 798	4 109	3 662	3 800	3 710	3 651	3 722	3 420	3 615	3 634

Liite 21. Vuonna 2017 maksetut valtionavustukset (siirtotalouden kulut) talousarviotileittäin
(ilman takaisinperintöjä ja omaehtoisia palautuksia)

Talousarviotili	Projekti		EUR	EUR
29.01.02.2.2.	Avustukset vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (EK) (enintään)		80 000,00	80 000,00
29.01.02.2.3.	Avustus saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (EK)		500 000,00	500 000,00
29.01.02.2.4.	Opetustoimen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen (EK)	66002-1005017	VA Opetustoimen henkilöstökoulutus	4 205 679,72
29.01.02.2.4.				605 000,00
29.01.02.2.6.	Suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistäminen, erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestäminen ja tunnettuuden lisääm	6600A-C1028	UKAN opetuspisteavustukset	73 045,00
29.01.02.2.7.	Opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihto sekä virkamiesvaihtoon myönnettävät stipendit, apurahat ja avustukset (EK)	6600A-C1000	AP Edustustot	105 510,00
		6600A-C1001	lähtevät	8 000,00
		6600A-C1002	AP Maaohjelma	155 837,67
		6600A-C1003	AP POOL	340 500,00
		6600A-C1005	ulkosuomalaiset	32 350,00
		6600A-C1007	AP Kulttuuri-instituutit	164 380,00
		6600A-C1008	AP Finpro CIMO	119 730,00
		6600A-C1009	AP Kehy-harjoittelu	57 360,00
		6600A-C1012	AP Fellowship	457 120,31
		6600A-C1014	AP Venäjä	750,00
		6600A-C1015	AP Suomi-kodit	60 180,00
		6600A-C1017	FIRST	358 995,37
		6600A-C1018	AP Talvikoulu	5 005,00
		6600A-C1020	AP Kiina Cimo	189 479,24
		6600A-C1021	AP Tekes Cimo	3 540,00
		6600A-C1022	AP Virkamiesvaihto	78 708,22
		6600A-C1024	AP Suomea Suomessa	49 378,00
		6600A-C1025	Lehtoraattiharjoittelu	61 725,00
		6600A-C1026	opiskelijat	45 820,00
		6600A-C1027	AP Suomen kieli, jatko-opiskelu	60 625,00
		6600A-C1033	SRF	54 000,00
		6600A-M2005	AP First OKM	-12 311,44
		6600A-M2006	AP North2North	7 000,00
		6600B-9000	Finpro	122 250,00
		6600B-80041	Nordplus 2017	4 688 123,00
		6600B-80093	AP Nordic Master 2015	113 624,00
		6600B-80095	AP Nordic Master 2016	110 256,00
		6600B-80096	2017	20 787,54

	6600B-400010	2014 KA101-COM	82 522,15	
	6600B-400011	2014 KA102-LEO	824 282,20	
	6600B-400013	2014 KA104-GRU	1 832,15	
	6600B-400014	2014 KA105-YiA	10 322,13	
	6600B-400020	2014 KA200-CROSS	41 282,40	
	6600B-400021	KA201-SE	413 644,22	
	6600B-400022	KA202-VET	232 923,29	
	6600B-400024	KA204AE	64 486,18	
	6600B-400025	2014 KA205-YiA	76 123,00	
	6600B-410010	2015 KA101-SE	84 585,20	
	6600B-410011	2015 KA102-VET	599 224,42	
	6600B-410012	2015 KA103-HE	-420 775,13	
	6600B-410013	2015 KA104-AE	20 577,30	
	6600B-410014	2015 KA105-YiA	96 226,51	
	6600B-410018	2015 KA107-HE	63 084,00	
	6600B-410022	2015 KA202-VET	476 135,09	
	6600B-410023	2015 KA203-HE	318 454,00	
	6600B-410024	2015 KA204-AE	297 164,80	
	6600B-410026	2015 KA219-SE	8 840,00	
	6600B-410030	KA3-YiA	-1 293,00	
	6600B-420010	2016 KA101-SE	22 395,60	
	6600B-420011	2016 KA102-VET	-3 452,80	
	6600B-420012	2016 KA103-HE	2 402 299,00	
	6600B-420013	2016 KA104-AE	1 852,00	
	6600B-420014	2016 KA105-YiA	723 652,18	
	6600B-420018	2016 KA107-HE	255 798,20	
	6600B-420020	2016 KA201-SE	144 689,60	
	6600B-420024	2016 KA205-YiA	102 283,20	
	6600B-420025	2016 KA219-SE	58 106,80	
	6600B-420030	KA3-YiA	15 220,00	
	6600B-430010	2017 KA101-SE	772 083,20	
	6600B-430011	2017 KA102-VET	1 859 741,60	
	6600B-430012	2017 KA103-HE	9 298 352,00	
	6600B-430013	2017 KA104-AE	240 318,39	
	6600B-430014	2017 KA105-YiA	1 659 711,50	
	6600B-430015	2017 KA107-HE	2 148 549,60	
	6600B-430016	2017 KA116-VET	2 408 241,60	
	6600B-430017	EVS	251 145,44	
	6600B-430020	2017 KA201-SE	302 586,00	
	6600B-430021	2017 KA202-VET	1 231 326,40	
	6600B-430022	2017 KA203-HE	278 808,40	
	6600B-430023	2017 KA204-AE	920 523,20	
	6600B-430024	2017 KA205-YiA	262 870,80	
	6600B-430025	2017 KA219-SE	2 358 360,40	
	6600B-430030	2017 KA347-YiA	54 657,20	
			-601,05	38 517 882,28

		66002-1005053	VA Nuorisotakuusta yhteisötakuun suuntaa	8 000,00	
		66002-1005054	VA Hlökoht sekä osaam tunnust ja tunnist	40 000,00	
		66002-1005055	VA Osaamisperusteiset oppimiskäsit	5 000,00	
		66002-1005056	VA Osaamisen arviointi	20 000,00	
		66002-1005057	VA Ratkaisujen hakeminen kokeilutoiminna	25 000,00	
		66002-1005058	VA AM koul koulutusvientikokeiluje n koor	17 000,00	
		66002-1005059	VA Paras osaam.hanke ja nuorten oppisopi	9 000,00	
		66002-1005060	VA Kieltenopiskelun monipuolistaminen	12 000,00	
		66002-1005061	VA Kielikokeilut	36 000,00	
		66002-1005062	VA Osaamisper. Koul.järje.ydinpros.halli	23 000,00	
		66002-1005063	VA Osaamisper. Muutosjohtaminen	45 000,00	
		66002-1005064	VA Osaamisper. Digitalisaatio	12 000,00	
		66002-1005065	VA Osaamisper. Yhteisöl. ja osallis. edi	30 000,00	950 000,00
29.10.31.2.3.1.	Kansalaisopistot (KPY)	66002-1005030	VA Vapaa sivistystyö, opintoteliavustu	966 500,00	966 500,00
29.10.31.2.3.2.	Kansanopistot (KPY)	66002-1005030	VA Vapaa sivistystyö, opintoteliavustu	1 154 000,00	1 154 000,00
29.10.31.2.3.3.	Opintokeskukset (KPY)	66002-1005030	VA Vapaa sivistystyö, opintoteliavustu	237 750,00	237 750,00
29.10.31.2.4.1.	Kansalaisopistot (KPY)	66002-1005031	VA Vapaa sivistystyö, nuorisotakuun opin	860 000,00	860 000,00
29.10.31.2.4.2.	Kansanopistot (KPY)	66002-1005031	VA Vapaa sivistystyö, nuorisotakuun opin	955 000,00	955 000,00
29.10.51.1.	Valtionavustus järjestöille (KPY)	66002-1005011	VA Järjestöjen valtionavustus	271 000,00	271 000,00
29.10.51.2.	Suomi-koulujen toiminnan tukeminen (KPY)	66002-1005022	VA Suomikoulut ja kotikoulut	659 000,00	659 000,00
29.10.51.3.	Kansanvalistusseuran ylläpitämän Etäkoulu Kulkurin ja kotiperuskoulu/hemgrundskola-toiminnan tukeminen (KPY)	66002-1005022	VA Suomikoulut ja kotikoulut	148 000,00	148 000,00
29.10.51.4.	Kesälukioseura ry (KPY)	66002-1005011	VA Järjestöjen valtionavustus	128 000,00	128 000,00
29.20.30.05.2.	Valtionavustus ilman valmistavaa koulutusta järjestettäviin näyttötutkintoihin (KPY)	66002-1005009	VA Ilman valm. koul. järj. näyttötutkinn	50 000,00	50 000,00

29.20.30.08.1.	Rahoituslain mukaiset avustukset (KPY)	66002-1005002	VA Alkuperäiskarjan hoidon tuki	96 000,00	
29.20.30.08.1.		66002-1005003	VA AM koulutuksen laadunhallinta	1 000 000,00	
		66002-1005007	VA AM koulutuksen kansainvälistyminen	910 000,00	
		66002-1005058	VA AM koul koulutusvientikokeilujen koor	103 000,00	
		66002-1005062	VA Osaamisper. Koul.järje.ydinpros.halli	976 000,00	3 085 000,00
29.20.30.08.2.	Avustukset ammatillisen koulutuksen yhteisiin tehtäviin ja laaturapalkintoihin sekä Örebron kuulovammaisten oppilaitokselle (KPY)	66002-1005026	VA Urheilijoiden AM peruskoulutus	299 935,00	
		66002-1005062	VA Osaamisper. Koul.järje.ydinpros.halli	1 195 880,00	
		66002-1005064	VA Osaamisper. Digitalisaatio	187 786,00	
		66002-1005065	VA Osaamisper. Yhteisöl. ja osallis. edi	1 016 334,00	2 699 935,00
29.20.30.09.1.	Koulutuksen laadun kehittäminen ja näyttötutkintojärjestelmän kehittäminen (KPY)	66002-1005003	VA AM koulutuksen laadunhallinta	200 000,00	
		66002-1005062	VA Osaamisper. Koul.järje.ydinpros.halli	84 240,00	
		66002-1005063	VA Osaamisper. Muutosjohtaminen	750 760,00	1 035 000,00
29.20.30.09.2.	Näyttötutkintojen koe- ja materiaali palvelut	66002-1005039	VA valtakunn näyttötutkintoaineistojen k	500 000,00	500 000,00
29.20.30.11.	Avustukset ammatillisen erityisopetuksen kehittämiseen ja työelämälahtöisyyden vahvistamiseen (EK)(enintään)	66002-1005062	VA Osaamisper. Koul.järje.ydinpros.halli	488 055,00	
		66002-1005063	VA Osaamisper. Muutosjohtaminen	133 575,00	
		66002-1005065	VA Osaamisper. Yhteisöl. ja osallis. edi	229 370,00	851 000,00
29.20.30.12.	Avustukset ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöjen ja koulutuksen järjestäjien toimintaprosessien kehittämiseen digitaalisten ratkaisujen avulla	66002-1005025	VA Työelämälahtöiset koul koke	86 000,00	
		66002-1005064	VA Osaamisper. Digitalisaatio	1 739 000,00	1 825 000,00

4.16.29.30.20.1.01.	Yleissivistävään koulutukseen liittyvä henkilöstökoulutus, ml varhaiskasvatus (KPY)	66002-1005017	VA Opetustoimen henkilöstökoulutus	2 877 660,46	2 877 660,46
4.16.29.30.20.1.02.	Ammatilliseen koulutukseen liittyvä henkilöstökoulutus (KPY)	66002-1005017	VA Opetustoimen henkilöstökoulutus	70 886,89	70 886,89
4.16.29.30.20.1.03.	Aikuiskoulutukseen ja vapaaseen sivistystyöhön liittyvä henkilöstökoulutus (KPY)	66002-1005017	VA Opetustoimen henkilöstökoulutus	950 000,00	950 000,00
4.16.29.30.20.1.05.	Koko opetustoimen henkilöstöä koskeva täydennyskoulutus (KPY)	66002-1005017	VA Opetustoimen henkilöstökoulutus	664 174,93	664 174,93
4.16.29.30.20.1.07.	Opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunnan kustannukset (KPY)	66002-1005062	VA Osaamisper. Koul.järje.ydinpros.halli	97 000,00	97 000,00
4.16.29.30.21.07.	Aikuiskoulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvä EU- ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)	6600A-M2020	2015 OKM AE	17 006,00	
		6600A-M2023	2017 OKM EPlusAE	84 887,00	101 893,00
4.16.29.30.21.12.	Näyttötutkintojärjestelmän ylläpito ja kehittäminen	66002-1005058	VA AM koul koulutusvientikokeiluje n koor	91 000,00	
		66002-1005062	VA Osaamisper. Koul.järje.ydinpros.halli	199 000,00	
		66002-1005067	VA AM koulutuksen Reformilähettiläät	110 000,00	400 000,00
29.40.20.1.	Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	6600A-C1017	FIRST	279 438,00	
		6600A-M2008	Aasia Kiina	158 584,27	438 022,27
4.15.29.40.20.1.	Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	6600A-C1012	AP Fellowship	11 525,66	
		6600A-C1017	FIRST	22 133,42	
		6600A-M2004	Fulbright Center	5 969,00	
		6600A-M2005	AP First OKM	28 298,42	
		6600A-M2006	AP North2North	67 500,00	
		6600A-M2007	Nordkurs	75,39	
		6600A-M2008	Aasia Kiina	31 858,92	110 763,97
4.16.29.40.20.1.	Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	6600A-C1012	AP Fellowship	13 974,34	
		6600A-M2006	AP North2North	2 000,00	
		6600A-M2008	Aasia Kiina	45 356,81	61 331,15
29.80.52.07.1.	Luova Eurooppa -ohjelman hallinnointi ja kansallinen vastinrahoitus (KPY)	6600A-M2024	2017 LE vastinraha	254 000,00	254 000,00
29.91.50.08.	Kansainvälinen yhteistyö (KPY)	6600M-4023	Barents 2017	16 061,10	
		6600M-4028	OKM EPlus yhteiset	800,00	
		6600M-4034	EYW Euroopan Nuorisoviikko	18 626,12	35 487,22
630.	Talousarviomenot, jotka siirretään toiselle kirjanpitoyksikölle	6600A-V30301	Edustusto/UM	100 980,00	
		6600A-V30302	Edustusto/EK	6 060,00	
		6600A-V30303	TEKES	3 540,00	
		6600A-V30306	HEI ICI 2016-2018	5 941 548,70	6 052 128,70
Maksetut valtionavustukset 2017				116 662 028,65	116 662 028,65

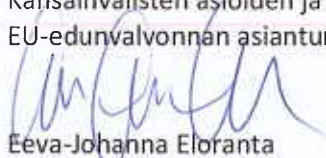
6. Allekirjoitukset

Opetushallituksen vuoden 2017 tilinpäätös on hyväksytty Opetushallituksen johtokunnassa.

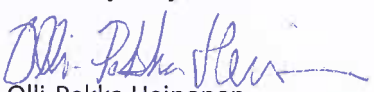
Helsingissä 28.2.2018

Kari Salminen
Apulaisrehtori, puheenjohtaja

Fatim Diarra
Kansainvälisten asioiden ja
EU-edunvalvonnan asiantuntija

Eeva-Johanna Eloranta
Kansanedustaja

Teemu Hassinen
Toimitusjohtaja

Olli-Pekka Heinen
Pääjohtaja

Mikko Heinikoski
Koulutuspäällikkö

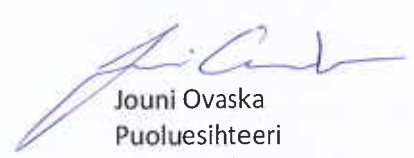
Kristiina Kumpulainen
Professori

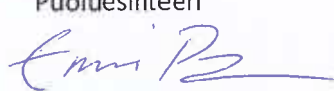

Veli-Matti Lamppu
Johtaja

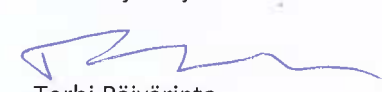

Heljä Misukka
Koulutusjohtaja

Riina Nousiainen
Koulutuspoliittinen asiantuntija

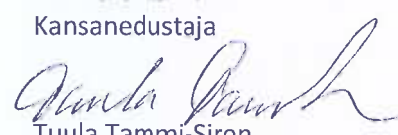

Mikaela Nylander
Riksdagsledamot

Jouni Ovaska
Puoluesihteeri

Emmi Pentikäinen
Puheenjohtaja

Terhi Päiväranta
Johtaja

Sari Sarkomaa
Kansanedustaja

Tuula Tammi-Siren
Assistentti

Annakaisa Tikkinen
Koulutuspoliittinen asiantuntija

Matti Lahtinen
Johtaja, sihteeri

